

**SKUPŠČINA REPUBLIKE
SLOVENIJE**

Zbor združenega dela

11.seja-18.februar 1987

LJUBLJANA, 1987

1/1

ZBOR ZDRUŽENEGA DELA
SKUPŠČINE SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

ZBOR ZDRUŽENEGA DELA
SKUPŠČINE SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE
(11. seja - 18. februar 1987)

STRAN

1. Izjava o delu in delovni pogoji v Sloveniji	1
2. Izjava o delu in delovni pogoji v Sloveniji	2

Sejni zapiski

11. seja - 18. februar 1987

1. Izjava o delu in delovni pogoji v Sloveniji	1
2. Izjava o delu in delovni pogoji v Sloveniji	2
3. Izjava o delu in delovni pogoji v Sloveniji	4
4. Izjava o delu in delovni pogoji v Sloveniji	4
5. Izjava o delu in delovni pogoji v Sloveniji	5
6. Izjava o delu in delovni pogoji v Sloveniji	9
7. Izjava o delu in delovni pogoji v Sloveniji	11
8. Izjava o delu in delovni pogoji v Sloveniji	13
9. Izjava o delu in delovni pogoji v Sloveniji	13
10. Izjava o delu in delovni pogoji v Sloveniji	15
11. Izjava o delu in delovni pogoji v Sloveniji	16

VSEBINA

ZBOR ZDRUŽENEGA DELA
SKUPŠČINE SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

(11. seja - 18. februar 1987)

PRED DNEVNIM REDOM:	STRAN
1. Izvolitev Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja	1
GOVORNICA:	
Lea Batagelj	2
2. Določitev dnevnega reda	2
(Seja je bila zaradi skupnega zasedanja zborov skupščine prekinjena ob 9.30 uri in se je nadaljevala ob 10.30 uri)	
DNEVNI RED:	
1. Odobritev zapisnika 9. in 10. seje zbora (1. točka dnevnega reda)	4
2. Poročilo delegacije Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije o sprejemanju aktov na sejah v decembru 1986 (2. točka dnevnega reda)	4
GOVORNIKI:	
Tone Ferenc	5
dr. Miran Mihelčič	9
Jordan Blažević	11
3. Informacija Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije o ukrepih in nalogah, ki izhajajo iz sprejetih planskih aktov za leto 1987, in drugih aktov (3. točka dnevnega reda)	13
GOVORNIK:	
Vule Cicmil	13
4. Predlog zakona o prispevku iz dohodka TOZD za sanacijo izgub OZD elektrogospodarstva in premogovništva, nastalih v letu 1986 (4. točka dnevnega reda)	15
GOVORNIKA:	
Boris Janc	16

	dr. Peter Gregorc	17
5.	Dodatno poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja	18
	GOVORNICA:	
	Lea Batagelj	18
6.	Nadaljevanje razprave k predlogu zakona o prispevku iz dohodka TOZD za sanacijo izgub OZD elektrogospodarstva in premogovništva, nastalih v letu 1986 (4. točka dnevnega reda - nadaljevanje)	19
	GOVORNIKI:	
	Duša Haložan-Sedej	19
	Mihaela Brosch-Mlakar	19
	Sonja Canjko	21
	Ivan Košuta	22
	Ivanka Petan	24
	Branka Car	25
	Milan Krajnik	26
	Alojz Saviozzi	28
	Janez Bohorič	29
6.	Poročilo o preobrazbi vzgoje in izobraževanja (5. točka dnevnega reda)	30
	GOVORNIKI:	
	dr. Miran Mihelčič	31
	Ennio Opassi	33
	Duša Haložan-Sedej	34
	dr. Dane Milavc	35
	Ivanka Petan	36
	Mihaela Borsche-Mlakar	37
	Anton Osrajnik	38
	Jordan Blažević	40
	Metka Hofbauer	41
	Janez Dolenc	44
	Peter Razpotnik	45
	Lojze Likar	46
	Marija Gerenčer	47
	Miran Resnik	48
	Mišo Palandačič	49
	Viktor Ptičar	51
	Franci Pivec	51
7.	Nadaljevanje razprave k predlogu zakona o prispevku iz dohodka TOZD za sanacijo izgub OZD elektrogospodarstva in premogovništva, nastalih v letu 1986 (4. točka dnevnega reda - nadaljevanje)	54

GOVORNICA:	
Silva Bauman-Čenčič	54
8. Predlog za izdajo zakona o prenehanju veljavnosti o zadevah posebnega družbenega pomena in o postopku obveznega sporazumevanja na področju računalništva, s predlogom zakona (6. točka dnevnega reda)	55
9. Predlog za izdajo zakona o določitvi stopnje za združevanje sredstev rezerv v Sklad skupnih rezerv gospodarstva Slovenije v letu 1987 za zavezance, ki niso sklenili samoupravnega sporazuma, s predlogom zakona (7. točka dnevnega reda)	56
10. Osnutek zakona o skupnih finančnih organizacijah (8. točka dnevnega reda)	56
11. Osnutek zakona o spremembi in dopolnitvi zakona o združitvi v Skupnost industrije orožja in vojaške opreme Jugoslavije (9. točka dnevnega reda)	56
12. Osnutek zakona o spremembi zakona o opravljanju gospodarskih dejavnosti v tujini (10. točka dnevnega reda)	57
GOVORNIKI:	
Dolfe Vojsk	57
Sonja Canjko	58
13. Predlog zakona o ratifikaciji protokola h konvenciji o prekomejnem onesnaževanju zraka na velike razdalje iz leta 1979 o dolgoročnem financiranju programa sodelovanja za spremljanje in oceno prekomejnega prenosa onesnažujočih snovi v zraku na velike razdalje v Evropi (11. točka dnevnega reda)	59
14. Predlog zakona o ratifikaciji Evropske kulturne konvencije (12. točka dnevnega reda)	59
15. Predlog zakona o ratifikaciji plačilnega sporazuma med SFR Jugoslavijo in Ljudsko socialistično republiko Albanijo	

(13. točka dnevnega reda)	59
16. Pobuda za spremembe in dopolnitve družbenega dogovora o spodbujanju in vrednotenju ustvarjalnosti v SFR Jugoslaviji s predosnutkom sprememb in dopolnitev družbenega dogovora (14. točka dnevnega reda)	60
17. Predlog za soglasje h kandidaturi Ragby zveze Jugoslavije za organizacijo mladinskega prvenstva Mednarodne amaterske federacije v ragbyju (FIRA), ki bo leta 1988 v Makarski (15. točka dnevnega reda)	60
18. Predlog za soglasje h kandidaturi Letalske zveze Jugoslavije in Aero kluba "Franjo Kluz" - Zemun za organizacijo VII. svetovnega prvenstva v raketnem modelarstvu 1987. leta v Beogradu (16. točka dnevnega reda)	61
19. Predlog periodičnega delovnega načrta Zborov združenega dela Skupščine SR Slovenije za I. trimesečje 1987 z informacijo o uresničevanju sklepov v II. polletju 1986 (17. točka dnevnega reda)	62
20. Volitve in imenovanja (18. točka dnevnega reda)	63
21. Pobude, predlogi in vprašanja delegatov (19. točka dnevnega reda)	65
GOVORNIKI:	
Jože Petrovčič	65
Rado Bergant	66
Ivan Zupančič	68
22. Nadaljevanje obravnave poročila o preobrazbi vzgoje in izobraževanja (5. točka dnevnega reda - nadaljevanje)	68
GOVORNIK:	
dr. Miran Mihelčič	68
23. Seznam govornikov	II/1

SEZNAM GOVORNIKOV
ZBOR ZDRUŽENEGA DELA
SKUPŠČINE SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

(11. seja - 18. februar 1987)

GOVORNIKI:**STRAN**

Batagelj Lea	2, 18
Bauman-Čenčič Silva	54
Bergant Rado	66
Blaževič Jordan	11, 40
Bohorič Janez	29
Brosche-Mlakar Mihaela	19, 37
Canjko Sonja	21, 58
Car Branka	25
Cicmil Vule	13
Dolenc Janez	44
Ferenc Tone	5
Gerenčer Marija	47
Gregorc dr. Peter	17
Haložan-Sedej Duša	19, 34
Hofbauer Metka	41
Janc Boris	16
Košuta Ivan	22
Krajnik Milan	26
Likar Lojze	46
Mihelčič dr. Miran	9, 31, 68
Milavc dr. Dane	35
Opassi Ennio	33
Osrajnik Anton	38
Palandačič Mišo	49
Petan Ivanka	24, 36
Petrovčič Jože	65
Pivec Franci	51
Ptičar Viktor	51
Razpotnik Peter	45
Resnik Miran	48
Saviozzi Alojz	28
Vojsk Dolfe	57
Zupančič Ivan	68

Slovenije.

Na sejo zbora so vabljeni tudi člani delegacije Skupščine SR Slovenije v zboru republik in pokrajin in delegati v zbirnem zboru Skupščine SFRJ iz Slovenije ter predsedniki in potroševalci odborov, komisij in skupin delegatov Skupščine SR Slovenije.

Na današnji seji so vabljeni tudi člani skupine delegatov vseh zborov Skupščine za spremljanje uresničevanja preobrnke vlogo in izboljševanja in člani skupine delegatov vseh zborov Skupščine za spremljanje uresničevanja planskih aktov.

ZBOR ZDRUŽENEGA DELA
SKUPŠČINE SR SLOVENIJE

11. seja
(18. februar 1987)

Predsedovala: Valentin Dvojmoč, predsednik in Franc Jelen, podpredsednik Zbora združenega dela.

Začetek seje ob 9.05 uri.

PRESEDNIK VALENTIN DVOJMOČ: Tovarišice in tovariši delegati! Vsem prav le pozdrav. Pričenjam 11. sejo Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije, ki sem jo sklical na podlagi 98. člena poslovnika Skupščine.

V smislu 12. člena poslovnika moramo najprej izvoliti predsednika in člane Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja, ki bo pregledala pooblastila delegatov in sestavila poročilo za zbor.

V komisijo predlagam naslednje delegate: za predsednico Leo Batagelj, za člana Staneta Finka in Štefko Uplaznik. Ali so predlagani delegati tukaj? (Delegati so prisotni.)

Želi o tem predlogu kdo razpravljati? (Nihče.)

Kdo je za predlagano verifikacijsko komisijo! (125 delegatov.) Je kdo proti? (1 delegat.) Vzdržani? (Nihče.)

Ugotavljam, da so v Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja izvoljeni delegati, ki so bili predlagani.

Prosim predsednico in člane, da se takoj sestanejo v avli pred dvorano, pregledajo pooblastila in sestavijo poročilo za zbor.

Dovolite mi še nekaj obvestil. Na današnjo sejo so k posameznim točkam dnevnega reda vabljeni predstavniki: Izvršnega sveta, Republiškega sveta Zveze sindikatov, Republiške konference SZDL, Gospodarske zbornice Slovenije, Narodne banke Slovenije, Izobraževalne skupnosti Slovenije, Republiške energetske skupnosti, Sestavljene organizacije elektrogospodarstva in premogovništva Slovenije, Posebne samoupravne interesne skupnosti za elektrogospodarstvo in premogovništvo, Ljubljanske banke - Združene banke, Združenja bank Slovenije, Službe SDK - Centrala za Slovenijo, Zavoda SR Slovenije za šolstvo, Sklada skupnih rezerv gospodarstva Slovenije in Telesnokulturne skupnosti Slovenije.

Na sejo zbora so vabljeni tudi člani delegacije Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin in delegati v Zveznem zboru Skupščine SFRJ iz Slovenije ter predsedniki in poročevalci odborov, komisij in skupin delegatov Skupščine SR Slovenije.

Na današnjo sejo so vabljeni tudi člani skupine delegatov vseh zborov Skupščine za spremljanje uresničevanja preobrazbe vzgoje in izobraževanja in člani skupine delegatov vseh zborov Skupščine za spremljanje uresničevanje planskih aktov.

Na klop ste prejeli danes še dodatna gradiva. Med gradivi je tudi prečiščen predlog dnevnega reda današnje seje. Prosim tudi delegate, ki želijo razpravljati v italijanskem ali madžarskem jeziku, da nas o tem obvestijo, da bomo lahko pravočasno zagotovili prevajalsko službo, predvsem pri 5. točki dnevnega reda, to je poročilo o preobrazbi vzgoje in izobraževanja. Ali želi mogoče kdo razpravljati v jeziku narodnih manjšin? (Ne želi.) Hvala lepa.

Komisija je končala z delom. Prosim tovarišico Leo Batagelj, da poroča zboru.

LEA BATAGELJ: Komisija za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije za 11. sejo dne 18.2.1987.

Zbor združenega dela šteje 150 delegatov. Verifikacijska komisija ugotavlja, da je predložilo delegatska pooblastila 145 delegatov in sicer: iz gospodarskega področja 98 delegatov, iz prosvetno-kulturnega področja 13 delegatov, iz socialno-zdravstvenega področja 13 delegatov, s kmetijskega področja 17 delegatov, z obrtnega področja 4 delegati, s področja državnih organov, družbenopolitičnih organizacij in društev 5 delegatov, s področja oboroženih sil en delegat. Za posamezno delegatsko mesto so za različne točke dnevnega reda poslale po več delegatov naslednje skupine delegatov: gospodarsko področje, 18. okoliš, Tolmin, število delegatskih mest eno, poslali so dva.

Na današnji seji niso prisotni delegati iz naslednjih področij in okolišev: gospodarsko področje, 2. okoliš Ljubljana Center en delegat, 3. okoliš Ljubljana Moste-Polje en delegat, 44. okoliš en delegat; kmetijsko področje, 8. okoliš Murska Sobota en delegat; obrtno področje 3. okoliš Sežana en delegat. Na današnji seji torej ni prisotnih pet delegatov.

Za današnjo sejo so se opravičili: Horvat Anton, kmetijsko področje, 8. okoliš.

PRESEDNIK VALENTIN DVOJMOČ: Hvala lepa. Želi o poročilu komisije kdo razpravljati? (Nihče.) Če ne želi, prehajamo na glasovanje. O poročilu bomo glasovali v celoti, ker ni sporno nobeno pooblastilo.

Kdo je za poročilo? (130 delegatov.) Je kdo proti? (3 delegati.) Vzdržani? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor z večino glasov sprejel poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja, ter s tem verificiral pooblastila delegatov za 11. sejo Zbora združenega dela.

Ugotavljam, da zbor lahko veljavno odloča, ker je na seji navzoča večina delegatov.

Za današnjo sejo sem predlagal razširitev predloga dnevnega reda s predlogom zakona o ratifikaciji plačilnega sporazuma med Socialistično federativno republiko Jugoslavijo in Ljudsko Socialistično republiko Albanijo.

Razlogi za predlagano razširitev so bili navedeni v razširitvi oziroma spremnem pismu in obrazložitvi k zakonu.

Pričenjam razpravo, želi kdo o razširitvi razpravljati? (Nihče.) Prehajamo na glasovanje.

Kdo je za predlagano razširitev? (140 delegatov.) Je kdo proti? (Nihče.) Vzdržani? (Nihče.)

Ugotavljam, da zbor soglaša s predlagano razširitvijo dnevnega reda soglasno.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je predlagal, da Skupščina obravnava:

- predlog zakona o prispevkih iz dohodka tozda za sanacijo izgub organizacij združenega dela elektrogospodarstva in premogovništva, nastalih v letu 1986 na podlagi 314. člena poslovnika, to je po hitrem postopku,

- predlog za izdajo zakona o prenehanju veljavnosti zakona o zadevah posebnega družbenega pomena in o postopku obveznega sporazumevanja na področju računalništva s predlogom zakona,

- predlog za izdajo zakona o določitvi stopnje za združevanje sredstev v Sklad skupnih rezerv gospodarstva Slovenije v letu 1987 za zavezanca, ki niso sklenili samoupravnega sporazuma, s predlogom zakona, na podlagi 312. člena poslovnika Skupščine, to je po skrajšanem postopku.

Pričenjam razpravo. Želi v zvezi s postopki Izvršnega sveta kdo razpravljati? (Ne želi.)

Prehajamo na glasovanje.

Kdo je za predlog? (140 delegatov.) Je kdo proti? (Nihče.) Vzdržani? (Nihče.)

Ugotavljam, da zbor soglaša soglasno s postopki Izvršnega sveta.

Z dopisom dne 11.2.1987 sem vas obvestil, da s predlogom dnevnega reda predstavljam osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o sredstvih Sklada federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in avtonomnih pokrajin v obdobju 1986-1990, na sejo zбора, ki bo 18. marca 1987. Razlogi za predlagano predložitev so bili navedeni v pismu.

Želi kdo razpravljati v zvezi s to predložitvijo? (Ne želi.)

Ugotavljam, da se zbor strinja s to predložitvijo.

Predlog dnevnega reda ste prejeli danes na klop. Sprašujem delegate, ali lahko dam na glasovanje predlog dnevnega reda, ki ste ga prejeli in ga ne berem posebej? (Se strinjajo.) Ker se strinjate, prosim, da o predlogu dnevnega reda, ki ste ga prejeli na klop, glasujete.

Kdo je za dnevni red? (140 delegatov.) Je kdo proti? (1 delegat.) Vzdržani? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani dnevni red seje sprejet z večino glasov.

Prekinjam sejo našega zбора, ker bomo nadaljevali delo na skupnem zasedanju.

Skupno zasedanje vseh zborov bo vodil podpredsednik Zбора občin tovariš Miro Steržaj.

(Seja je bila prekinjena ob 9.30 uri in se je nadaljevala ob 10.30 uri.)

PREDSEDNIK VALENTIN DVOJMOČ: Tovarišice in tovariši delegati. Nadaljujemo sejo Zbora združenega dela.

Prehajamo na 1. TOČKO DNEVNEGA REDA - NA ODOBRITEV ZAPISNIKA 9. IN 10. SEJE ZBORA.

Osnutek zapisnika ste prejeli. Obveščam vas, da sta pri prepisovanju osnutka zapisnika 9. seje zbora z dne 17.12.1986 izpadli dve imeni, in sicer pri 8. točki dnevnega reda na 19. strani, v zadnjem odstavku se v 8. vrsti za besedami "predstavniki Posebne samoupravne interesne skupnosti za elektrogospodarstvo in premogovništvo" doda ime "Ivan Pariš" v zadnji vrsti pa se za besedami "Republiškega komiteja za zakonodajo" doda ime "dr. Miha Ribarič".

Prosim, da oba popravka z razumevanjem sprejmete in ju vnesete v zapisnik.

Pričenjam razpravo o obeh zapisnikih. Ima kdo pripombo ali dopolnitev na zapisnik? (Ne.) Ker nima nihče pripomb oziroma dopolnitev, ugotavljam, da sta zapisnika 9. seje zbora s popravkom, ki sem ga dal, in zapisnik 10. seje zbora odobrena.

Prehajamo na 2. TOČKO DNEVNEGA REDA - POROČILO DELEGACIJE SKUPŠČINE SR SLOVENIJE V ZBORU REPUBLIK IN POKRAJIN SKUPŠČINE SFR JUGOSLAVIJE O SPREJEMANJU AKTOV NA SEJAH V DECEMBRU 1986.

K tej točki ste prejeli zaključno poročilo delegacije o sprejemanju resolucije o politiki uresničevanja družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1986-1990 v letu 1987, s spremljajočimi akti za leto 1987 ter nekaterih drugih aktov iz pristojnosti Zbora republik in pokrajin Skupščine SFRJ - 9. seja Zbora republik in pokrajin, ki je bila 26.12.1986 - to je objavljeno v Poročevalcu številka 2;

- poročilo delegacije Skupščine v Zboru republik in pokrajin o usklajevanju pobude za sklenitev družbenega dogovora o združevanju dela in sredstev iz naslova sredstev Sklada federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in avtonomnih pokrajin v obdobju 1986-1990 in pobude za sklenitev družbenega dogovora o posebnih ukrepih za uresničevanje politike najhitrejšega razvoja SAP Kosova za obdobje 196-1990;

- dopolnilni predlog Skupščine SAP Kosovo k besedilu družbenega dogovora o posebnih ukrepih za uresničevanje politike najhitrejšega razvoja SAP Kosova v obdobju 1986-1990;

- predlog sklepa k dopolnilnemu predlogu, to je pod ESA 81;

- predlog odloka o soglasju k predlogu družbenega dogovora o združevanju dela in sredstev iz naslova Sklada federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in avtonomnih pokrajin v obdobju 1986-1990, to gradivo je pod ESA 78;

- dobili ste tudi poročila delovnih teles.

Danes ste prejeli tudi mnenje Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije k dopolnilnem predlogu Skupščine SAP Kosova.

Prosim predstavnika delegacije, tovariša Toneta Ferenc, člana naše delegacije za Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ za uvodno obrazložitev. Poročilo ste dobili na klop.

STONE FERENC: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Delegacija je pripravila pismeno poročilo o dosedanjem poteku usklajevanja družbenega dogovora o združevanju dela in sredstev iz naslova sredstev Sklada federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in avtonomnih pokrajin za obdobje 1986-1990 in družbenega dogovora o posebnih ukrepih za uresničevanje politike najhitrejšega razvoja SAP Kosovo v istem obdobju.

Družbeni dogovor o združevanju je bil v štirih krogih usklajen. Uveljavljen je bil pretežni del pripomb naše Skupščine. Naj ob tem posebej opozorim na nekatera določila, ki so vgrajena v dogovor in za katera je bilo že dalj časa čutiti prizadevanje v delovnih telesih naše Skupščine. Dogovor namreč določa, da se bodo udeleženci prizadevali, da ustvarijo pogoje za dosledno uveljavljanje ekonomskih kriterijev združevanja sredstev ter v teh okvirih dajali prednost izvozni usmeritvi in produktivnemu zaposlovanju. Pospeševali bodo prenos znanja in tehnologije med organizacijami združenega dela, ki združujejo delo in sredstva, ustrezno vrednotili znanje in tehnologijo naložbah, kakor tudi v poslovanju in dohodkovnih odnosih ter izobraževanju kadrov in nudenju tehnične in druge pomoči.

V samoupravni sporazum o združevanju dela in sredstev na dohodkovnih osnovah bodo zagotovili udeležbo v upravljanju o vprašanih, ki so bistvena za doseganje dogovorjenih ciljev. Skupščine republik in avtonomnih pokrajin bodo sprejele predpise o poenostavitvi postopkov zbiranja sredstev, namenjenih združevanju in o postopkih izbire in verifikacije programov združevanja. Rok tega postopka ne more biti daljši od 60 dni od dneva predložitve programa. Programi za izbor in verifikacijo morajo ustrezati enotnim kriterijem in metodologiji družbenega dogovora o družbeni in ekonomski upravičenosti nameravanih naložb. Gospodarsko manj razvite republike in SAP Kosovo bodo določile tudi obseg sredstev, namenjenih za znanstveno in raziskovalno delo za potrebe uspešne realizacije programov združevanja.

Združenje bank Jugoslavije je prevzelo tudi obvezo, da bodo lahko opravljale strokovni pregled in dajale oceno o družbenoekonomski upravičenosti nameravanih naložb ter spremljale učinke naložb, ki se financirajo iz sredstev Sklada federacije, na osnovi enotnih kriterijev in po metodologiji, določeni z družbenim dogovorom.

Usklajen družbeni dogovor oziroma rešitve, ki jih vsebuje, pomeni po našem mnenju kvaliteten premik glede na dosedanjo ureditev in daje večje možnosti za uspešno združevanje dela in sredstev.

Delegacija zato predlaga, da zbor po opravljeni razpravi sprejme ta odlok o soglasju k predlogu družbenega dogovora o združevanju dela in sredstev Sklada federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja manj razvitih republik in avtonomnih pokrajin v obdobju 1986-1990.

Obdobju Družbeni dogovor o razvoju Kosova v petih krogih usklajevanja ni bil usklajen v šestem členu in tudi zaradi dodatnih zahtev Skupščine SAP Kosova. V 6. členu je določeno, da bo Skupščina SFRJ v okviru svojih pravic in dolžnosti ob sprejemu letnih planskih aktov ocenila gospodarski položaj države v celoti in SAP Kosova ter ekonomsko finančno stanje v naslednjih delovnih organizacijah Feronikelj, ŽTO, Termoelektrarna Kosovo B, Kombinat Trepče-Metalurgija cinka, Kombinat Trepče-Metalurgija svinca, Samoupravne interesna skupnost za magistralne ceste, hidrosistem Radonjič in hidrosistem Batlava. Na osnovi tega poročila bo proučila možnost zagotovitev posojila za ugodnejšo obrestno mero in način pokrivanja obresti do realne vrednosti omenjenim delovnim organizacijam za poravnavo dela dinarskih obveznosti do tujih kreditov.

Zvezni izvršni svet je v svojih stališčih menil, da je opredelitev v tem členu potrebno povezovati s programom ukrepov o ekonomsko finančni situaciji gospodarstva in bank SR Črne gore, SR Makedonije in SAP Kosova, ki so ga sprejele vse republike in avtonomni pokrajini.

Zvezni izvršni svet meni, da bodo z ukrepi v gospodarstvu SAP Kosova in z ukrepi, ki jih bo predložil z zakonskimi in drugimi rešitvami organizacijam, navedenim v 6. členu družbenega dogovora o razvoju Kosova, ustvarjeni pogoji za konsolidacijo ekonomsko-finančnega položaja. S tem bodo te organizacije tudi usposobljene, da po letu 1990 samostojno poravnajo svoje kreditne obveznosti. Zvezni izvršni svet ne vidi materialnih možnosti za to, da sprejme drugačno rešitev.

Predstavniki SAP Kosova v Odboru udeležencev je v usklajevanju dne 29.1.1987 predlagal novo besedilo 6. člena, ki se glasi: "Udeleženci dogovora soglašajo, da za obdobje 1986-1990 leta zagotovijo kredit za poravnavo dinarske obveznosti za tuje kredite organizacijam združenega dela termoelektrarne Kosovo B, Metalurgija svinca, Metalurgija cinka in Feroniklja pod pogoji, s katerimi se plasirajo sredstva Sklada federacije v smislu obrestne mere, in z rokom odplačila petih let s tem, da prva anuiteta zapade v plačilo 1. januarja 1991 leta."

Za takšno rešitev ni materialnih možnosti in je tudi v nasprotju s sprejetimi izhodišči za finančno-ekonomsko konsolidacijo gospodarstva ter bank SR Črne gore, Makedonije in SAP Kosova.

Poleg predloga za spremembo in dopolnitev 6. člena družbenega dogovora o razvoju Kosova je predstavnik Skupščine SAP Kosovo vztrajal tudi pri dodatnih zahtevah, ki so v poročilu delegacije navedeni pod zaporednimi številkami od ena do šest. V vseh dosedanjih usklajevanjih so vsi udeleženci in tudi Zvezni izvršni svet zavračali takšne zahteve Skupščine SAP Kosova. V februarju je Skupščina SAP Kosovo te dopolnilne predloge, razen zahtevka, navedenega v poročilu delegacije pod št. 1 z dne 29.1.1987, ker je od njega odstopila, poslala Skupščini SFRJ. Ta ga je poslala vsem republikam in SAP Vojvodini skupaj s predlogom, da se do dopolnilnih predlogov Skupščine SAP Kosova opredelijo. Vsebina zahtevka pod št. 1, od katerega je Skupščina SAP Kosovo odstopila, je bila naslednja: "da se organizacijam združenega dela SAP Kosova zagotovijo trajna obratna sredstva v

obdobju od 1986 do 1990 leta vsako leto najmanj pet milijard dinarjev iz primarne emisije pod pogoji izvršene konverzije kratkoročnih kreditov in iz primarne emisije za dolgoročne kredite".

Kot sem že omenil, so bili ti zahtevki prisotni v vseh fazah dosedanjega usklajevanja. Zvezni izvršni svet in udeleženci dogovora so jih zavračali z utemeljitvijo, da zanje ni materialnih možnosti, saj bi to zahtevalo dodatno obremenjevanje gospodarstva ali pa uporabo takih virov, ki bi še dodatno pospeševali inflacijo. Niti eno niti drugo pa z vidika uresničevanja ciljev gospodarskega razvoja celotne Jugoslavije in iz nalog, ki iz teh ciljev izhajajo za leto 1987, ni sprejemljivo.

Odboru udeležencev so bile v postopku usklajevanja predložene kvantifikacije sprejetih ukrepov za pospeševanje najhitrejšega razvoja SAP Kosova v obdobju 1981 do 1985. leta in predviden obseg pospeševalnih ukrepov, ki izhajajo iz veljavnih zakonov, predlogov za finančno konsolidacijo in predlogov, ki jih vsebuje predlog družbenega dogovora o razvoju Kosova za obdobje 1986-1990 leta.

Iz gradiva je razvidno, da se realna raven sredstev za obdobje 1986-1990 povečuje glede na obdobje 1981-1985. S tem pa je po mnenju delegacije tudi v celoti realizirana zahteva iz sklepa Zbora republik in pokrajin z dne 27. decembra 1985 leta, ki se glasi: "V prvem trimesečju 1986 leta bo ocenjen celoten ekonomski položaj, stanje družbenih dejavnosti in rezultati dosedanjih ukrepov politike pospeševanja najhitrejšega razvoja SAP Kosova ter možnosti sprejemanja novih ukrepov, da bi se ohranila realna raven spodbud oziroma ukrepov iz obdobja 1981-1985 leta, upoštevajoč cilje in planske naloge ter učinkovitost lastnih prizadevanj in koriščenja potencialov SAP Kosova".

Delegacija meni, da ni realna možnost za sprejetje predloga Skupščine SAP Kosovo k 6. členu osnutka družbenega dogovora o razvoju Kosova in njenih dopolnilnih predlogov, ki so naštetih v pisnem poročilu delegacije od druge do šeste točke. Enakega mnenja je tudi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije, kar izhaja iz poročila, ki ste ga danes prejeli. Ker pa so v dosedanjem postopku usklajevanja družbenega dogovora o razvoju Kosova uveljavljene bistvene pripombe Skupščine SR Slovenije, kar izhaja iz poročila, ki ste ga danes prejeli. Ker pa so v dosedanjem postopku usklajevanja družbenega dogovora o razvoju Kosova uveljavljene bistvene pripombe Skupščine SR Slovenije in so tudi s strani vseh drugih udeležencev, razen SAP Kosova, vsi člani dogovora usklajeni, delegacija predlaga, da jo Skupščina SR Slovenije pooblasti, v kolikor Skupščina SAP Kosovo svoje zahteve umakne, da da soglasje k družbenemu dogovoru o razvoju Kosova.

Predlog sklepa v zvezi z dopolnilnimi predlogi Skupščine SAP Kosova ste dobili na klop, pa mi kljub temu dovolite, da ga preberem.

1. Skupščina SR Slovenije ne daje soglasja k dopolnilnim predlogom Skupščine SAP Kosova k osnutku družbenega dogovora o posebnih ukrepih za uresničevanje politike najhitrejšega razvoja SAP Kosova v obdobju 1986-1990 leta.

2. Skupščina SR Slovenije utemeljuje svojo odločitev z naslednjim: Skupščina SR Slovenije je podprla osnutek družbenega

dogovora o posebnih ukrepih za uresničevanje politike najhitrejšega razvoja SAP Kosova v obdobju 1986-1990, ker meni, da njegova vsebina izhaja iz opredelitev družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1986-1990 in sklepa Zbora republik in pokrajin z dne 27.12.1985.

Podprla je tudi program ukrepov finančne konsolidacije gospodarstva in bank SR Črne gore, Makedonije in SAP Kosova decembra lani. Tudi iz poročila delegacije Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ izhaja, da je bil v vseh skupščinah republik in SAP Vojvodine sprejet sklep Zbora republik in pokrajin o finančni konsolidaciji gospodarstva in bank SR Črne gore, Makedonije in Kosova.

Poleg tega je razvidno tudi iz kvantifikacij, ki so bile predložene v postopku usklajevanja, da se obseg sredstev za hitrejši razvoj SAP Kosovo - glede na obseg sredstev iz obdobja 1981-1985 - realno povečuje in da se torej uresničujejo naloge, ki izhajajo iz sklepa Zbora republik in pokrajin 27.12.1985 in družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1986-1990. Obenem pa je treba upoštevati, da bi lahko zagotovili sredstva za realizacijo dopolnilnih predlogov Skupščine SAP Kosova le z dodatno obremenitvijo organizacij združenega dela ali pa z uporabo takih virov, ki bi pospeševali inflacijo. Niti eno niti drugo pa z vidika uresničevanja ciljev gospodarskega razvoja celotne Jugoslavije in z vidika nalog, ki iz teh ciljev izhajajo za leto 1987, ni sprejemljivo.

Predlagam, da po končani obravnavi ta sklep zbor sprejme.

Tovarišice in tovariši delegati! Usklajevanje osnutka odloka o kriterijih in kazalcih za določitev stopnje gospodarske razvitosti socialističnih republik in socialističnih avtonomnih pokrajin ter mejnih vrednosti za določitev gospodarsko manj razvitih republik in avtonomnih pokrajin je bilo v drugi polovici decembra 1986 začasno prekinjeno zaradi časovne stiske in preobremenitve z usklajevanjem planskih dokumentov in drugih predpisov. Nadaljevalo se je v januarju 1987. Še vedno pa so razhajanja glede predloženih kazalcev mejnih vrednosti določanja statusa gospodarsko manj razvitih republik in avtonomnih pokrajin ter glede trajanja prehodnega obdobja.

Delegacija SR Makedonije je umaknila svoj predlog za dodatni kazalec. Ta kazalec je stopnja nezaposlenosti, prikazana s številom oseb, ki iščejo zaposlitev na 1000 delovno sposobnih prebivalcev. Hkrati pa je podprla predlog SR Črne gore, da se uvede dodatni kazalec, ki bi pokazal na potrebna sredstva za reprodukcijo po delovno sposobnem prebivalstvu.

V dosedanjem usklajevanju ni bilo doseženih bistvenih premikov in zbližanj stališč. Svoja stališča čvrsto branijo tako delegacije kot tudi Zvezni izvršni svet in ponavljajo nespremenjene argumente v vsakem krogu usklajevanja. Tako se tudi v Odboru za hitrejši razvoj gospodarsko manj razvitih republik in pokrajin Zbora republik in pokrajin nadaljuje dosedanja praksa dogovarjanja v družbenih svetih, ko prav tako ni prišlo do poenotenja stališč.

Delegacija bo še nadalje uveljavljala pripombe Skupščine SR Slovenije in bo poročala o odprtih vprašanjih usklajevanja. Hvala lepa.

PREDSEDNIK VALENTIN DVOJMOČ: Hvala lepa. Predstavnik Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije k 2. točki dnevnega reda sta tovariš Milivoj Samar, član Izvršnega sveta in predsednik Republiškega komiteja za družbeno planiranje in Ada Gorjup, namestnica republiškega sekretarja za finance. Ali želi kdo besedo? (Ne.)

Želijo poročevalci delovnih teles besedo? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo o vseh gradivih, ki ste jih prejeli k tej točki. K razpravi se je prijavil Miran Mihelčič, prosvetno-kulturno področje, 3. okoliš Ljubljana Vič-Rudnik.

DR. MIRAN MIHELČIČ: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati!

Naj mi bo dovoljeno, da o poročilu delegacije v Zboru republik in pokrajin razpravljam neformalno in zato bolj vsebinsko. Pri tem se bomo oprl na razpravo, ki sem jo imel v tem zboru novembra 1986 in ki jo štejem za droben prispevek k popotnici za delo naše delegacije v Zvezni skupščini.

Lahko rečem, da bo moja današnja razprava izzvenela v veliki meri kot podpora mislim v razpravi tovariša Samarja, ki smo jo danes že poslušali. Prav tako ne morem mimo tega, da se ne bi spomnil, da delegati kdaj tudi podpremo posamezna stališča republiškega Izvršnega sveta in nismo glasni le v razpravi proti določenim njegovim predlogom. Danes na ta način izpolnjujem del te moralne obveznosti delegatov.

Ob analizi poročila naše delegacije zaključujemo, da s spremljajočimi ukrepi načelno dobro naravnano besedilo resolucije ni bilo ustrezno podprto, s tem pa tudi ni bil storjen pričakovani pozitiven zasuk v ekonomski politiki za leto 1987. Že prej smo slišali v poročilu tovariša Samarja, da se nekateri negativni trendi nadaljujejo, čeprav smo napovedali, da jih bomo prekinili.

Pri tem se inflacija kaže kot pglavitno zlo, in lahko rečemo, da žal še ne vidimo zadostne pripravljenosti za obvladovanje nerazumno velike količine denarja v obtoku. Zato delegati ocenjujemo, da so težko sprejemljivi tisti pozivi - konkretno Zveznega izvršnega sveta - organizacijam združenega dela, da naj obvladujejo cene in da naj torej ne izkoriščajo možnosti, ki jih na trgu ponuja veliko povpraševanje, omogočeno z različnimi vrstami emisije. Torej to ocenjujemo še zlasti kot nesprejemljivo zato, ker vemo, da se obilje denarja v obtoku hkrati izkorišča tudi za reševanje težav, ki so pretežno politične narave.

Ugotavljamo dalje, da kljub napovedanim ne spoštujemo ekonomskih zakonitosti, srečujemo se s prenizko obrestno mero, kar je v nasprotju z načelom realnega vrednotenja ekonomskih dejavnikov. Sprašujemo se, kaj se dogaja na trgu denarja, če na primer Ljubljanska banka na aktivni strani plasira le nekaj več kot 50% svojega denarja, medtem ko v svetu banke plasirajo 80 in več odstotkov. Dejstvo je, da je do tega položaja prišlo, ker nimamo dobro urejenega gospodarstva, kajti v dobro urejenem gospodarstvu je denar v obtoku praviloma izraz minulega dela

delavcev v tistem gospodarstvu. Vemo pa, da se pri nas ta denarna masa oblikuje po drugačnih načelih in imamo zaradi tega včasih premalo povpraševanja celo ob opazno nizkih nominalnih obrestnih merah. Naslednja zadeva, o kateri bi rad spregovoril, je nerealni tečaj dinarja. Danes je bilo že omenjeno, da zaradi nerealnega tečaja dinarja in zaradi tega, ker v principu vsi ljudje niso nagnjeni k takojšnji potrošnji, ljudje menjajo dinarje v devize, če pa to ne uspe, denar čimprej porabijo. Tako se takojšnja poraba še dodatno stimulira. Ponovno lahko ugotovimo, o tem sem že govoril novembra, da devize in dinarje, ki jih imamo v naši družbi, relativno slabo izrabljamo v produktivne namene.

Poseben problem je spodbujanje izvoza. Ob tem ugotavlja naša delegacija, da je bilo napačno, ker nismo v novembrskih in decembrskih razpravah predlagali kvantificiranih ciljev, ki naj bi jih Zvezni izvršni svet uresničeval. Ne govorim o oprijemljivih številkah, vendar bi bilo dobro, da bi si Zvezni izvršni svet postavil nalogo, da bo s svojo politiko na področju izvoza dosegel, da se bo povečal delež izvoznega prihodka na konvertibilno področje, recimo - govorim na pamet - v celotnem prihodku od 8 na 11 odstotkov. To bi bil cilj, ki bi za Zvezni izvršni svet moral s svojo politiko zasledovati in na tej osnovi bi tudi lažje presojali njegovo politiko.

Podoben kvantificirani cilj bi lahko bilo skrajšanje plačil roka uvoženega blaga v tujino, na primer od 60 na 35 dni. Tudi takšen cilj bi bil zelo stvaren in bi tako tudi omogočil bolj določeno presojanje.

Predzadnja zadeva, o kateri bi govoril, je vprašanje deviznega varčevanja. Pred nekaj dnevi smo lahko prebrali v časniku Delo, da je menda po Jugoslaviji približno pet milijard dolarjev v žepih državljanov. Menim, da bi ob domiselni politiki spodbujanja deviznega varčevanja in ob zaupanju v doslednost te politike, kar je zelo pomembno, lahko imeli približno tako računico: vsak odstotek dviga obrestnih mer bi verjetno pripeljal v naše banke približno pol milijarde dolarjev - ob upoštevanju prejšnjih pogojev. Sprašujem se, če se lahko odrekamo tem dolarjem, ko pa vemo, da imamo težave v devizni likvidnosti.

Tu moram spomniti, da je v poročilu obljubljeno, da bo menda Zvezni izvršni svet dal do konca marca poročilo o tovrstni stimulaciji deviznega varčevanja. Po televiziji smo zadnjič slišali napoved, da bo storil ostre korake na tem področju. Ko sem slišal, da pomenijo ti ostri koraki spodbujanje deviznega varčevanja, sem končno upal, da se bo za ureditev tega področja uporabljalo ekonomske prijeme namesto sankcijskih.

Za zaključek pa ponujam naslednjo misel. Delegati sprejmemo s čudnimi občutki določene razprave o takšni ali drugačni vlogi Zbora združenega dela, predvsem v Zvezni skupščini. Zato menim, da se v okviru delegatskega sistema lahko marsikaj doseže, ko povemo svoje stališče. Žal pa se dogaja, da ta stališča, upoštevaje določeno jugoslovansko realnost, vedno ne uspejo prodreti. Ker smo prepričani, da bi nas uresničevanje večine teh stališč pripeljalo v boljše gospodarjenje okoli leta 1990, moramo ugotavljati naslednje.

Prvič: nespoštovanje teh pobud je nezaželeno;

Drugič: kar pa je najhuje - ob dani nedoslednosti ekonomske politike se ne spreminjajo dovolj hitro niti zavest niti odnos do dela niti odnos do kvalitetnih dejavnikov. Brez spremembe tega odnosa pa se ne moremo nadejati ustreznega koraka v smeri gospodarske stabilizacije. Hvala lepa.

PREDSEDNIK VALENTIN DVOJMOČ: Hvala lepa. Besedo ima tovariš Jordan Blažević, gospodarsko področje, 14. okoliš Radovljica.

JORDAN BLAŽEVIČ: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati. Naši delegaciji v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ dajemo vse priznanje za njeno dosedanje delo, saj je pri uveljavljanju naših stališč vložila veliko truda. Imamo pa nekaj pripomb na delo zveznih organov.

Prvo navdušenje v združenem delu je kmalu splahnelo, ker smo ugotovili, da se naša pričakovanja niso uresničila. Zvezna administracija se loteva obrobnih vprašanj, ki nimajo bistvenega vpliva na ekonomsko politiko, zato se še naprej vrtimo v začaranem krogu, brez vidnega uspeha pri premagovanju težav. Slabe gospodarske uspehe dosegamo zaradi neustrezne ekonomske politike in ne toliko zaradi slabega dela, ki je posledica take politike.

Zvezni izvršni svet nam je obljubil mnogo, toda v združenem delu ugotavljamo, da je skoraj vse ostalo po starem. Zakon o zunanjetrgovinskem poslovanju ni bil zadovoljivo dopolnjen, zato izvoz stagnira. Inflacija se približuje stotim odstotkom. Rastejo tudi izgube. Kmalu bo konec februarja, pa še vedno niso znani vsi pogoji gospodarjenja za to leto. Zvezna administracija se predvsem ukvarja z reševanjem slabih gospodarjev in temu prilagaja pogoje gospodarjenja, zato ne moremo priti do pravih ekonomskih in tržnih zakonitosti. Vse to hromi ustvarjalnost na vseh ravneh. Zato se naše zaostajanje za razvitiimi državami še povečuje. Za hitrejši razvoj potrebujemo večjo ekonomsko prisilo in ne vedno novih predpisov, ki se množijo kar po tekočem traku. Le-ti imajo vse polno izjem, zato so neuspešni.

Če bi prešli na pravo ekonomsko politiko, bi lahko ugotovili, kdo dela dobro in kdo slabo ter kdo res zasluži solidarnostno pomoč. V združenem delu smo zaskrbljeni, ker se pogoji gospodarjenja slabšajo, kljub temu pa se ne ukrene nič bistvenejšega. Zdi se, da zvezna administracija nima toliko poguma, da bi se korenito lotila ekonomskih problemov. Hvala.

PREDSEDNIK VALENTIN DVOJMOČ: Hvala lepa. Želi še kdo razpravljati? (Ne.) Prijav za razpravo ni. Če ne želi, zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Glasovali bomo o štirih zadevah. Najprej bomo glasovali o sklepu v zvezi s poročilom delegacije o sprejemanju aktov na sejah v decembru 1986. Predlagam, da k poročilu zbor sprejme naslednji sklep.

1. Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije se je seznanil z zaključnim poročilom delegacije Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ o sprejemanju resolucije o politiki uresničevanja družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1986-1990 v letu 1987, s spremljajočimi akti za leto 1987

ter nekaterih drugih aktov iz pristojnosti Zbora republik in pokrajin Skupščine SFRJ in ugotavlja, da je delegacija ustrezno uveljavila večino pripomb, stališč in predlogov ter soglaša z njenim delom.

2. Zbor združenega dela se je seznanil s poročilom svoje delegacije o poteku usklajevanja pobude za sklenitev družbenega dogovora o združevanju dela in sredstev iz naslova sredstev Sklada federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in avtonomnih pokrajin v obdobju 1986-1990 in pobude za sklenitev družbenega dogovora o posebnih ukrepih za uresničevanje politike najhitrejšega razvoja SAP Kosova v obdobju 1986-1990. Zbor ugotavlja, da je delegacija ustrezno uveljavila ključne pripombe in predloge Skupščine SR Slovenije k obema dogovoroma ter poročilo s predlogi, ki jih delegacija navaja v svojem poročilu, sprejema.

Ali želi o tem sklepu kdo razpravljati? (Ne želi.)

Prehajamo na glasovanje.

Kdo je za predlagani sklep? (140 delegatov.) Je kdo proti? (Nihče.) Vzdržani? (1 delegat.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet z večino glasov.

Kot drugo bomo glasovali o predlogu odloka o soglasju k predlogu družbenega dogovora o združevanju dela in sredstev iz naslova sredstev Sklada federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in avtonomnih pokrajin v obdobju 1986-1990. To je pod ESA 78, kar ste prejeli z gradivom.

Kdo je za predlog odloka? (134 delegatov.) Je kdo proti? (1 delegat.) Vzdržani? (4 delegati.)

Ugotavljam, da je predlog odloka sprejet z večino glasov.

Kot tretje dajem na glasovanje predlog sklepa k dopolnilnemu predlogu Skupščine SAP Kosova k besedilu družbenega dogovora o posebnih ukrepih za uresničevanje politike najhitrejšega razvoja SAP Kosova v obdobju 1986-1990, to je pod ESA 81, ki ste ga prejeli danes na klop, prebral ga je tudi tovariš Ferenc, član naše delegacije v Skupščini SFRJ. Naše stališče je, da ne sprejemamo tega dopolnilnega predloga.

Kdo je za tak predlog sklepa? (140 delegatov.) Je kdo proti? (Nihče.) Vzdržani? (1 delegat.)

Ugotavljam, da je predlog sklepa sprejet z večino glasov.

Kot četrto glede na poročilo delegacije o usklajevanju obeh dogovorov o manj razvitih republikah in pokrajinah predlagam zboru, da sprejme še naslednji sklep.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije naj v 30 dneh po sklenitvi oziroma objavi družbenega dogovora o združevanju dela in sredstev na podlagi sredstev Sklada federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in pokrajin za obdobje 1986-1990 in družbenega dogovora o posebnih ukrepih za uresničevanje politike najhitrejšega razvoja Socialistične avtonomne pokrajine Kosova za obdobje 1986-1990 predloži Skupščini SR Slovenije poročilo o usklajenosti republiških aktov z obveznostmi iz obeh družbenih dogovorov oziroma predlaga

aktivnosti za uskladitev republiških predpisov s prejetimi obveznostmi iz družbenih dogovorov. To je naš interni akt, da ugotovimo, ali je potrebno za dogovore, ki so že podpisani, še kaj ukreniti. O tem naj bi nam poročal Izvršni svet v 30 dneh.

Kdo je za ta predlog sklepa? (142 delegatov.) Je kdo proti? (Nihče.) Vzdržani? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep soglasno sprejet.

Prehajamo na 3. TOČKO DNEVNEGA REDA - INFORMACIJA IZVRŠNEGA SVETA SKUPŠČINE SR SLOVENIJE O UKREPIH IN NALOGAH, KI IZHAJAJO IZ SPREJETIH PLANSKIH AKTOV ZA LETO 1987 IN DRUGIH AKTOV.

Informacijo o nekaterih pomembnejših novostih v zvezi s sistemskimi zakoni, sprejetih v decembru 1986 in ob potrebnih prilagoditvah republiških predpisov tem novostim, ste prejeli z razširitvijo dnevnega reda. Uvodno obrazložitev predstavnika Izvršnega sveta smo poslušali na skupnem zasedanju in ste jo prejeli tudi na klop. K informaciji ste danes prejeli tudi predlog sklepa pod ESA 187 in poročilo skupine delegatov za spremljanje uresničevanja planskih aktov.

Na seji so prisotni člani skupine delegatov za spremljanje uresničevanja planskih aktov, ki bodo spremljali razpravo in po potrebi predlagali morebitne spremembe in dopolnitve k predloženemu sklepu. K tej točki sta predstavnika Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije tovariš Milivoj Samar, predsednik Republiškega komiteja za družbeno planiranje in tovariš Igor Vandot, republiški svetovalec v Republiškem sekretariatu za finance.

Želite besedo? (Ne.)

Želijo poročevalci delovnih teles besedo? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo. K razpravi se je prijavil tovariš Vule Cicmil, gospodarsko področje, 12. okoliš, Kranj.

VULE CICMIL: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Na 12. seji skupin delegatov iz občine Kranj, ki delegira delegate v Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije, področje gospodarstva in kmetijstva, dne 12.2.1987 je delegacija izoblikovala naslednjo pobudo.

Občinska skupščina je na svojem zasedanju 4.2.1987 ob obravnavi predloga resolucije o politiki uresničevanja družbenega plana občine Kranj za obdobje 1986-1990 v letu 1987 na osnovi predloga Izvršnega sveta in razprave delegatov o predlogu resolucije sprejela sklep, da skupina delegatov, ki delegira delegate v zbor Skupščine SR Slovenije, na prvi seji republiške skupščine opozori na nekatere pereče probleme v poslovanju gospodarstva, predvsem izvoznih in kmetijskih organizacij združenega dela.

1. Ob obravnavi predloga resolucije o politiki uresničevanja družbenega plana občine Kranj za obdobje 1986-1990 v letu 1987 so večji izvozniki opozarjali, da nova zakonodaja na področju ekonomskih odnosov s tujino, ki je bila uveljavljena v letu 1986, ne daje pričakovanih rezultatov. Nasprotno! Dohodkovni položaj izvoznikov se vse bolj zaostreje.

Slabšanje družbeno-ekonomskega položaja v organizacijah združenega dela v letu 1986, predvsem izvoznih, je izvršni svet obravnaval že po sprejetju ukrepov iz julijskega paketa Zveznega

izvršnega sveta. O tem je obvestil občinsko skupščino in Izvršni svet, skupini delegatov za republiško skupščino pa je predlagal, da opozori na tekoče razmere poslovanja tudi Skupščino SR Slovenije. Ker se razmere v preteklih mesecih niso bistveno spremenile, skupina delegatov ponovno opozarja na slabšanje družbeno-ekonomskega položaja izvoznikov po uveljavitvi nove zunanje-trgovinske zakonodaje. Posebno je potrebno poudariti, da zahtevamo ustrezno razreševanje večmesečnih zamud pri nakazovanju plačil v tujino, kar to v organizacijah združenega dela že ogroža redno oskrbo s surovinami in reprodukcijskimi materiali iz uvoza, in s tem tudi tekočo proizvodnjo. Zaradi nerednega plačevanja zahtevajo tuji upniki od domačih kupcev plačilo po višjih cenah oziroma postajajo plačilni pogoji vse slabši.

Ponovno je potrebno opozoriti tudi na pravočasno prilagajanje tečaja dinarja tujim valutam, kar močno vpliva na vedno slabši dohodkovni položaj izvoznih organizacij združenega dela.

2. Na konferenci delegacije Mercatorja so predstavniki Kmetijsko-živilskega kombinata Gorenjska, Kranj opozorili na zelo zaostren družbenoekonomski položaj kmetijskih organizacij združenega dela, ki je nastal predvsem zaradi velikih cenovnih nesorazmerij pri cenah mesa in mleka. Zato je občinska skupščina sprejela nekatera izhodišča za ravnanje pristojnih organov. Nekateri bomo izvajali v gorenjski regiji, na nekatere druge pa naj bi skupina delegatov opozorila republiško skupščino. Takoj je potrebno zahtevati, da se odpravijo nesorazmerja pri proizvodnih in odkupnih cenah mleka ter govejega in svinjskega mesa. Do uskladitve cen naj se zagotavlja pokrivanje izpada dohodka z intevencijskimi sredstvi v občini in republiki, seveda z ustreznimi sistemskimi rešitvami.

Hkrati zahtevamo, naj se v okviru kreditne politike zagotovi, da se bodo selektivni krediti Narodne banke Jugoslavije namenjali tudi za proizvodnjo mleka, lastne živilske krme ter semenskega in jedilnega krompirja.

S težavami zaradi slabšanja družbenoekonomskega položaja izvoznih in kmetijskih organizacij združenega dela bodo tudi drugi prizadeti seznanili pristojne organe in organizacije ter zahtevali ustrezno ukrepanje.

To pobudo in stališče podpirajo delegati in delegacije občin: Škofje Loke, Tržiča, Radovljice in Jesenic - torej vsa gorenjska regija. Hvala lepa.

PREDSEDNIK VALENTIN DVOJMOČ: Hvala. Pisno so oddali razprave Železniško gospodarstvo Ljubljana, delegati iz Radelj ob Dravi, Tržiča, Šentjurja pri Celju in Nove Gorice.

Ali želi še kdo razpravljati? Ali ima še kdo kakšno pripombo k sklepu pod ESA 187? Menim, da te pisne razprave ne vsebujejo vsebinskih pripomb, ki bi vplivale na oblikovanje tega sklepa.

Želi morda besedo predstavnik Izvršnega sveta? (Ne želi.) Ker ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje.

Na glasovanje dajem predlog sklepa, ki ste ga prejeli danes na klop, to je ESA 187.

Kdo je za ta predlog sklepa? (138 delegatov.) Je kdo proti? (Nihče.) Vzdržani? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog sklepa sprejet soglasno.

Prehajamo na 4. TOČKO DNEVNEGA REDA - PREDLOG ZAKONA O PRISPEVKU IZ DOHODKA TEMELJNIH ORGANIZACIJ ZDRUŽENEGA DELA ZA SANACIJO IZGUB ORGANIZACIJ ZDRUŽENEGA DELA ELEKTROGOSPODARSTVA IN PREMGOVNIŠTVA, NASTALIH V LETU 1986.

Predlog zakona je Skupščini predložil v obravnavo Izvršni svet. Kot spremljajoča gradiva ste k predlogu zakona prejeli: informacijo o okoliščinah, v katerih Izvršni svet predlaga sprejem zakona o prispevku iz dohodka temeljnih organizacij za sanacijo izgub organizacij združenega dela elektrogospodarstva in premogovništva, nastalih v letu 1986; informacijo o osebnih dohodkih v organizacijah s področja elektrogospodarstva in premogovništva; operativni načrt za izvajanje ugotovitev in sklepov Skupščine SR Slovenije z dne 24.7.1985, 18.7.1986 in 24.12.1986 s področja energetskega gospodarstva; program za učinkovitejše obratovanje elektrogospodarstva in premogovništva - sanacijski program; pismo Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije Zveznemu Izvršnemu svetu Skupščine SFRJ. Vse to gradivo je bilo objavljeno v Poročevalcu št. 2.

Na pobudo oziroma zahteve nekaterih skupin delegatov ob obravnavi teh gradiv pa smo vam za boljšo obveščenost naknadno poslali tudi povzetek programa aktivnosti za učinkovito in upešno poslovanje elektrogospodarstva in premogovništva Slovenije in ovrednotenje energetske bilance SR Slovenije za leto 1987, z ukrepi za njeno izvajanje.

Poleg vseh teh aktov ste k predlogu zakona prejeli še: ugotovitve in stališča Predsedstva Republiškega sveta Zveze sindikatov in amandma skupine delegatov za gospodarsko področje, 24. okoliš, Cerknica. Ta amandma je skupina danes pisno umaknila.

Obveščamo vas tudi, da je vsebinsko podoben amandma vložila tudi skupina delegatov za gospodarsko področje 9. okoliš iz Grosuplja, vendar ga je skupina včeraj pisno umaknila, zato ga delegati niste prejeli na klop. Tako danes nimamo v obravnavi nobenega amandmaja. Na skupini za plan smo o tem razpravljali z delegati in na osnovi utemeljitev, ki smo jih slišali tudi danes, so skupine umaknile amandmaje, ki predlagajo, da se izvoznike oprosti plačevanja prispevka za sanacijo razmer v elektrogospodarstvu in premogovništvu.

Danes ste na klop prejeli: sklepe in stališča Koordinacijskega odbora za gospodarski sistem in ekonomsko politiko pri Gospodarski zbornici Slovenije, izpisek sklepov Skupščine ISEP, stališče Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije do amandmajev, poročilo skupine delegatov za spremljanje uresničevanja planskih aktov, mnenje Izvršnega sveta k ovrednotenju energetske bilance SR Slovenije za leto 1987 z ukrepi za njeno izvajanje in predlog sklepa k predlogu zakona.

Predlog zakona je obravnavala tudi Zakonodajno-pravna komisija, ki ni imela pripomb.

Na seji so prisotni člani skupine delegatov za spremljanje uresničevanja planskih aktov, ki bodo spremljali

razpravo in se po razpravi opredelili do morebitnih odprtih vprašanj k predlogu zakona.

Na skupnem zasedanju smo poslušali uvodno obrazložitev predstavnika Izvršnega sveta. Prejeli ste jo tudi na klop. Izvršni svet je za svojega predstavnika k tej točki določil tovariša Alojza Saviozzia, namestnika predsednika Republiškega komiteja za energetiko, in dr. Miha Ribariča, člana Izvršnega sveta in predsednika Republiškega komiteja za zakonodajo. Ali želite morda besedo? (Ne.)

Želijo poročevalci delovnih teles besedo? (Ne želijo.)
Pričenjam razpravo. K razpravi se je prijavil Boris Janc, gospodarsko področje 15. okoliš, občina Tržič.

BORIS JANC: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati.

Naj uvodoma povem, da industrijski Tržič ne nasprotuje sedanjemu predlogu o pokrivanju izgub elektrogospodarstva. Imamo pa svoja stališča in svoje poglede do takih poravnjav, ki so počasi že prišle v navado tudi pri drugih porabnikih, k temu pa pristavljajo lončke še razne interesne skupnosti itd.

V Tržiču smo obravnavali predlog zakona o prispevku iz dohodka temeljnih organizacij združenega dela za sanacijo izgub organizacij združenega dela elektrogospodarstva in premogovništva, nastalih v letu 1986 in smo po obširni razpravi v Zboru združenega dela naše skupščine sprejeli v skupini delegatov naslednja stališča:

1. Izgube elektrogospodarstva bomo morali pokriti, zato je najbolje da to čimprej storimo.

2. Podpiramo predlog Gospodarske zbornice Slovenije za olajšave pri plačilu prispevkov izvoznikov na konvertibilno področje. Menimo tudi, da bi morali določene olajšave priznati tudi organizacijam, ki imajo oziroma želijo graditi lastne energetske objekte.

3. Nujno je treba odpraviti vzroke izgube, v prvi vrsti je to cena električne energije. Le ekonomska cena električne energije lahko prispeva tudi k njeni racionalni porabi. Način, kakršen velja sedaj, da Zvezni izvršni svet določa cene za celo državo, je sprejemljiv za povprečje, ne pa za Slovenijo, kjer je energija zaradi drage proizvodnje trboveljske termoelektrarne in dragega urana iz Žirovskega vrha bistveno dražja. Vztrajati se tudi mora, da se s Socialistično republiko Hrvatsko uskladi plačevanje žirovskega urana, tudi ona ga naj plačuje po dejanski in ne po svetovni ceni.

4. Delegati zahtevamo, da se natančno in z ugotovitvijo osebne odgovornosti ugotovi in oceni realizacija sklepov, ki jih je Skupščina SR Slovenije sprejela leta 1985.

5. Delegati ocenjujemo, da se mora poiskati rezerve tudi znotraj elektrogospodarstva. Te vidimo predvsem v drugačni, racionalnejši organiziranosti celotnega sistema elektrogospodarstva in v predragih in neracionalnih investicijah, kjer je tisti del, ki je potreben za proizvodnjo energije, sorazmerno majhen v primerjavi z ostalim, kar investicija vključuje.

Zaposleni v elektrogospodarstvu se bodo morali obnašati bolj stabilizacijsko in bodo morali varčevati povsod, tako kot

moramo v drugih panogah gospodarstva na primer pri stroških izobraževanja, prevozih, ob nakupih stanovanjskih objektov in tako naprej.

6. Nujno je, da se reši vprašanje, kam z odpadki Jedrske elektrarne Krško.

7. Električni stroji in aparati, ki varčno rabijo električno energijo - od proizvodnih do gospodarskih strojev, bi morali biti sorazmerno manj obdavčeni od ostalih.

8. Zahtevamo, da je sanacijski program, ki ga bo pripravilo elektrogospodarstvo, konkreten in da zajema odpravo vseh vzrokov za izgubo, ki so v samem sistemu elektrogospodarstva.

PREDSEDNIK VALENTIN DVOJMOČ: Hvala lepa. Besedo ima dr. Peter Gregorc, Gospodarska zbornica Slovenije.

DR. PETER GREGORC: Tovarišice in tovariši! Zbornica je v svojem najvišjem organu, to je Skupščini, dala podporo zakonu, in to brez amandmajev. Da se je odločila za ta sklep, je obravnavala predloženo problematiko v več svojih delovnih in strokovnih telesih. Za to stališče se je odločila iz vzrokov, ki so pojasnjeni v predloženem gradivu, predvsem pa iz naslednjih razlogov, ki jih bomo še predstavil.

1. Dejstvo je, da je bilo tehnološko delovanje elektroenergetskega sistema in premogovništva, predvsem glede zanesljivosti dobave in kvalitete električne energije v sedanjem in preteklem obdobju, brez resnejših motenj za porabnike. To je velik uspeh, za katerega ima zasluge tudi naša politika v preteklih letih. Od leta 1975 do sedaj smo podvojili kapacitete proizvodnje. Rezultati tega so vidni, saj od leta 1972 nismo imeli obširnejših redukcij. Naš elektroenergetski sistem dela z večjim izkoristkom, kot je povprečje Jugoslavije, imamo modernejše agregate, ko smo jih plačali po višjih cenah, težji pa so tudi montangeološki pogoji premogovnikov.

2. Poudaril bi, da elektrogospodarstvo Slovenije ne nosi krivde za povečanje cene zaradi prevzema obveznosti deviznih kreditov iz leta 1985 in 1986 zaradi reprograma kreditov. Torej so višje cene nastale predvsem zaradi tega in ne zaradi vključitve Rudnika urana Žirovski vrh v skupni prihodek od prodaje električne energije. Kakor vemo, znašajo stroški in prenos sredstev 19,331 milijarde in se predlaga, da to vsoto pokrijemo z zakonom.

3. V preteklem letu se cene električne energije niso povečale realno, na osnovi vrednotenja energetske bilance in skladno z rastjo inflacije in drugih stroškov enostavne ter razširjene reprodukcije.

Če zakon ne bo sprejet, bi to pomenilo dodatne stroške, ker bi morali najeti za premestitev še za 50 milijard naraslih kreditov.

Ta zakon naj bo tudi prispevek k realni ceni električne energije, zaradi nje bodo porabniki tudi bolj cenili to stvarino; zlasti pa je zakon prispevek k bodočemu prestrukturiranju slovenskega gospodarstva. Menim, da je realna cena osnovni pogoj realnih projektov.

Gospodarska zbornica meni, da so v decembru 1986 od skupščine zahtevani podatki in akcije do roka izdelane oziroma predložene. Elektrogospodarstvo in premogovništvo je izdelalo svoje sanacijske programe. Poiskati morate notranje rezerve - zlasti racionalno razporediti svoje visoke kvalificirane kadre za čimbolj optimalno projektiranje.

Izdelana je ovrednotena bilanca, kakršna je pred vami. V okviru akcijskega programa moramo tako vrednostno bilanco tudi dopolnjevati s stopnjami inflacije in dvigovati letošnje cene tako, da pridemo do realne cene energije. V okviru akcijskega programa Izvršnega sveta je bil izdelan program akcij v energetiki Slovenije. Izdelana je tudi analiza tarifnega sistema s cilji, da se odpravijo sedanja nesorazmerja med porabniki.

V okviru zborničnega sistema je koordinacijski odbor za gospodarski sistem in ekonomsko politiko odklonil pobudo nekaterih združenj, da bi dobili zaradi izvoza bonitete pri plačevanju tega prispevka. Menimo, da to ni prava pot, dobili pa ste tudi pisno obrazložitev.

Gospodarska zbornica meni, da je potrebno dosledno izvesti akcijski program Izvršnega sveta v 1987 letu, zlasti pa:

1. voditi politiko cene energije, ki naj pokriva enostavno in razširjeno reprodukcijo, se pravi dosledno izvajati ovrednoteno energetska bilanco.

2. izvesti program racionalizacije energetskega gospodarstva in samoupravnega organiziranja in v tem smislu izvesti spremembo zakona, spremeniti sistem dohodkovnih odnosov v elektrogospodarstvu.

3. nadaljevati akcije racionalizacije porabe energije tako v sektorju proizvodnje kakor tudi porabe.

Spremeniti bomo morali tudi sistem dohodkovnih odnosov v elektrogospodarstvu in to tako, da bo slonel na dohodkovnih odnosih, ki bodo zgrajeni na podlagi standardov in normativov in na znižanju stroškov obratovanja tekočega poslovanja ter bodočih gradenj. V tem smislu predlaga Gospodarska zbornica, da delegati podprejo predlog zakona. Hvala.

PREDSEDNIK VALENTIN DVOJMOČ: Odrejam petinštirideset minut odmora - do 12.15 ure.

(Seja je bil prekinjena ob 11.30 uri in se je nadaljevala ob 12.20 uri.)

PREDSEDNIK VALENTIN DVOJMOČ: Tovarišice in tovariši nadaljujemo sejo. Preden preidemo k razpravi o elektrogospodarstvu, bi prosil predsednico varifikacijske komisije za dodatno poročilo. Prosim, tovarišica Batagelj!

LEA BATAGELJ: Komisija za verifikacijsko pooblastil in imunitetna vprašanja je naknadno ugotovila, da je na seji zbora prišel še delegat skupine delegatov za gospodarsko področje 44. okoliš, Ptuj. Tudi to pooblastilo je v skladu z ustavo in zakoni SR Slovenije in predlagam zboru, da ga verificira. Tako je danes na seji zbora prisotnih 146 delegatov.

PRESEDNIK VLADIMIR DVOJMOČ: Hvala lepa. Pričenjam razpravo o dodatnem poročilu. (Nihče ne želi razpravljati.) Prehajamo na glasovanje.

Kdo se strinja s tem dodatnim poročilom? (106 delegatov.) Je kdo proti? (Nihče.) Vzdržani? (Nihče.)

Ugotavljam, da je dodatno poročilo verifikacijske komisije soglasno sprejeto.

Prehajamo na **4. TOČKO DNEVNEGA REDA.** Besedo ima tovarišica Duša Haložan-Sedej, s področja gospodarstva, 19. okoliš Idrija.

DUŠA HALOŽAN-SEDEJ: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Naša delegacija podpira predlagano rešitev zakona, ker je kolikor toliko sprejemljiva in v tem trenutku verjetno edino možna. Menimo pa, da v bodoče podobnih problemov ne bo mogoče reševati na tak način.

Predlagani zakon nakazuje na nerealno nizke cene energije, kar porabnikov ni spodbujalo k racionalni rabi energije. Zato želimo ob prizadevanju republiškega izvršnega sveta za realizacijo skupščinskih sklepov, ki so navedeni v operativnem načrtu, opozoriti, da je potrebno ukrepom za racionalnejše pridobivanje, pretvarjanje in rabo energije dati večji pomen. Uvesti je treba take sistemske ukrepe, ki bodo vse porabnike spodbujali k varčevanju in predlagati sistem stimulacij za manjšo porabo energije.

Menimo, da bi morali pri bodočih iskanjih trajnejših rešitev za to pomembno infrastrukturno dejavnost natančneje obravnavati dogajanja znotraj sistema elektrogospodarstva in premogovništva, saj notranje slabosti vedno znova, posebno pa ob povečanjih cen energije in ob predlaganih zakonih - kot je sedanji, vzbujajo pri uporabnikih dvome in slabo voljo. Hvala lepa.

PRESEDNIK VALENTIN DVJMOČ: Hvala lepa. K razpravi se je prijavila tovarišica Mihaela Brosche-Mlakar, področje gospodarstva 38. okoliš Maribor-Pobrežje. Prosim!

MIHAELA BROSCHÉ-MLAKAR: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Naša skupina delegatov se je sestala posebej na občinski ravni, pa še skupaj iz vse mariborske skupine, ki smo obravnavali predlog navedenega zakona. Pooblastili so me, da posredujem naše pripombe k predlaganemu načinu reševanja problematike financiranja proizvodnje električne energije v SR Sloveniji.

1. Elektrogospodarstvo v SR Sloveniji je tehnično dobro poslovalo v preteklem obdobju, zato je lahko tudi drugo gospodarstvo in vsa Slovenija poslovala brez motenj pri oskrbi z električno energijo. Zato so me pooblastili, da glasujem za zakon, vendar zadnjič na tak način.

2. Elektrogospodarstvo naj izkazuje uspehe poslovanja po posameznih delovnih organizacijah tako kot stroški nastajajo, ne pa, da vsem priznavajo samo pokriti del stroškov. Ne moremo se strinjati, da izkazujejo izgubo tudi Dravske elektrarne, ki

proizvajajo električno energijo po 3,24 dinarjev na kilovatno uro, termoelektrarne Trbovlje in termoelektrarna - Toplarne Ljubljana pa po 50 din na kilovatno uro.

Najde naj se drugačen način solidarnostnega pokrivanja stroškov, ne pa prek izkazovanja izgube. Zahtevamo tudi natančen podatek, kolikšen delež v celotni izgubi elektrogospodarstva imata Jedrska elektrarna Krško in Rudnik Žirovski vrh.

Želimo, da se pripravi temeljit pregled nad porabljenjo in potrošeno električno energijo v letu 1986 za tri glavne potrošnike, ki imajo po sedaj veljavnem ceniku povprečne cene: 100 kilovatni odjem 11,34 dinarja za kilovatno uro, 1 do 35 kilovatni odjem 13,93 dinarja na kilovatno uro, gospodinjski odjem 25,10 din na kilovatno uro.

Za Slovenijo pravijo, da potrošimo preveč električne energije na veeleodjemu, ki ustvarja premalo narodnega dohodka. Želimo, da se prikaže razmerje med porabljenjo energijo po treh skupinah za preteklo srednjeročno obdobje in za načrtovano porabo od 1990 do 1995. leta, saj so načrtovane in že v gradnji nove kapacitete, ki bodo relativno veliki potrošniki električne energije.

V sobotni prilogi Dela smo prebrali intervju z generalnim direktorjem EGS tovarišem Milanom Krajnikom, ki je predstavil stroške proizvodnje električne energije pri glavnih proizvajalcih. Vprašujemo se, kako je mogoče, da je tako visoka cena električne energije Toplarne Trbovlje in Termoelektrarne-Toplarne Ljubljana. Sekundarno energijo uporablja Ljubljana za ogrevanje, kar bi moralo tudi prispevati k znižanju stroškov električne energije. Zato želimo vedeti, po kakšni ceni plačujejo ogrevanje potrošniki toplotne energije iz Termoelektrarne-Toplarne Ljubljana v primerjavi s ceno ogrevanja iz mariborske toplarne.

V informacijah so navedeni podatki za električno energijo v nekaterih sosednjih državah v primerjavi z našimi cenami. Ob tem vprašujemo, kako je možna takšna primerjava, ko pa ni mogoče primerjati pri osebnih dohodkih? Naš delavec prejme povprečno 665 nemških mark mesečno, v Zvezni republiki Nemčiji pa verjetno preko 2.500 mark. Strinjam se, da imamo težave s financiranjem tega gospodarskega področja, ker je v Sloveniji predraga proizvodnja električne energije v primerjavi z drugimi jugoslovanskimi proizvajalci.

Zato predlagamo, da Elektrogospodarstvo Slovenije ugotovi, kateri so ti stroški in kje se nahaja "slovenski Feni" v elektrogospodarstvu, da ugotovi njegovo razsežnost, tako da z združenimi močmi pokrijemo te stroške, elektrogospodarstvu pa omogočimo, da bo lahko normalno poslovalo v okviru cen, ki veljajo v regularnem postopku.

Če želimo v jugoslovanskem prostoru čiste račune, si jih napišimo tudi doma. Čimprej pristopimo k racionalni gradnji hidroelektrarn na Savi in Muri, vendar pa naj slovensko gospodarstvo izve, koliko teh elektrarn moramo zgraditi zaradi večjih potreb novih velikih potrošnikov.

Na koncu želimo še odgovor na naslednje vprašanje: kakšno zagotovilo bomo dobili delegati ob sprejemu zakona, da se ne bodo ponovile enake napake oziroma da bodo nepravilnosti, na katere opozarjamo, odpravljene? Hvala za pozornost.

PREDSEDNIK VALENTIN DVOJMOČ: Hvala lepa. Besedo ima tovarišica Sonja Canjko, 42. okoliš, področje gospodarstva, Maribor Tezno.

SONJA CANJKO: Skupina delegatov iz občine Tezno je obravnavala omenjeni predlog. Načeloma smo zanj, vseeno pa bi radi slišali še tu nekaj jasnih odgovorov, predvsem od izvršnega sveta, na naslednja vprašanja:

V vseh naših obravnavanjih smo že trdili, da je tak način obravnavanja v bistvu pospeševanje inflacije in to za tisti del obveznosti, ki smo jih dodatno plačali zaradi tega, ker to ni bil materialni strošek. Tega je po prvi grobi oceni približno 15% predlaganega zneska. Tako se moramo zavedati, da ne bomo plačali 18,3%, ampak bomo obremenjeni približno 21%. Tega se moramo zavedati. Vprašanje, ki iz tega še sledi, je naslednje:

V gradivih piše, da naj ne bi bile letos cene energije ekonomske. Iz tega torej lahko zaključimo, da bomo še naprej pokrivali cene elektroenergije. Sprašujem, na kakšen način? Na enakega, kot smo sedaj? Torej moramo biti pripravljeni, da bomo med letom postavljeni pred podoben problem. Od izvršnega sveta želimo izvedeti, kakšne namene ima in kako namerava to problematiko reševati v bodoče.

Navedla bi še nekaj vprašanj in predlogov. Proučiti je potrebno tarifni sistem, ker se neupravičeno zaračunava moč porabnikom, ki ne trošijo toliko električne energije. Pri tem mislimo na široko potrošnjo, kjer cena elektrike ni v razmerju s porabo energije glede na obračun moči, ki jo plačujemo. Vsi porabniki v gospodarstvu so dolžni pripraviti in izvajati programe varčevanja električne energije, kar se naj tudi stimulira. Ker smo vlagali sredstva v izgradnjo energetskih objektov v drugih republikah, želimo vedeti, če dobimo energijo in koliko je dobimo.

Elektrogospodarstvo naj uskladi osebne dohodke z gospodarstvom, ker je nesprijemljivo, da jim pokrivamo izgubo, njihovi osebni dohodki so pa višji od povprečnih v gospodarstvu, kar je jasno razvidno, na primer iz Poročevalca številka 2. Kot dokaz navajam podatke. V letu 1983 je bil indeks osebnih dohodkov elektrogospodarstva na gospodarstvo 123, naslednje leto 128, naslednje leto 134, v obdobju od januarja do oktobra 1986 je bil indeks res samo 127,3, vendar smo v novembru brali, da so zopet povečali osebne dohodke. Zahtevamo, da se natančno določi odgovornost elektrogospodarstva in Posebne samoupravne interesne skupnosti za elektrogospodarstvo glede reševanja teh težav. Če elektrogospodarstvo in posebna samoupravna interesna skupnost ne moreta pripraviti in izvajati ukrepov iz programa, naj se uvedejo tudi tu ukrepi družbenega varstva oziroma naj se celo zamenja vse najodgovornejše. Podatki, ki prikazujejo cene električne energije v sosednjih državah, so uporabljeni tako, kot ustreza predlagatelju - brez razmerja z njihovimi osebnimi dohodki in do njihove kupne moči.

Zanima nas še, zakaj je bilo potrebno reprogramirati dolgove za Jedrsko elektrarno Krško v Sloveniji, če je bilo to res potrebno, ker vemo, da nas dodatno obremenjuje?

Še zadnje, a ne najmanj pomembno vprašanje: kako se bomo odločali o morebitni gradnji nove nuklearke?

PREDSEDNIK VALENTIN DVOJMOČ: Hvala lepa. Besedo ima tovariš Ivan Košuta, gospodarsko področje, 41. okoliš, Maribor Tezno.

IVAN KOŠUTA: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov je ob obravnavi novega gradiva in dodatnih informacij ugotovila, da so upoštevane vse pripombe, ki jih je skupina dala na zborih republiške skupščine ob obravnavi te problematike 17. in 24.12.1986; če pa tega ni, so pojasnjeni vzroki, zakaj tega niso upoštevali.

Skupina delegatov predlaga v proučitev naslednji pobudi z namenom, da bi omilili položaj vsaj temeljnim organizacijam izvoznikov. Predlagamo, da se splošna obveznost za pokrivanje izgub elektrogospodarstva in premogovništva v višini 18,8% od fakturirane električne energije v letu 1986 le-tem zmanjša skladno z doseženim deležem konvertibilnega izvoza v celotnem prihodku za leto 1986.

Prav tako opozarjamo, da so OZD najbolj obremenjene v marcu, ko je potrebno po zaključnem računu izdvajati še različne prispevke. Po tem predlogu zakona pa marca zapadeta v plačevanje za pokrivanje izgube dva obroka, 5. in 25. marca. Predlagamo podaljšanje plačevanja do junija 1987, da ne bi otežili v posameznih OZD že tako težko likvidno situacijo v prvih mesecih letošnjega leta.

Čeprav so imele posamezne OZD odklonilno stališče do tega, da se sprejme zakon o prispevkih iz dohodka temeljnih organizacij združenega dela za sanacijo izgub OZD elektrogospodarstva in premogovništva, nastalih v letu 1986, se je skupina delegatov po razpravi odločila, da glasuje za sprejem navedenega zakona v predloženem besedilu po hitrem postopku, kot predlaga Izvršni svet Skupščine SR Slovenije, tudi, če ne bo mogoče upoštevati teh pobud.

Imamo pa še naslednje pripombe. Zahtevamo dosledno vztrajanje pri izvedbi sklepov, ki so jih 24. julija 1986 sprejeli zbori Skupščine SR Slovenije ob obravnavi poročila o gospodarjenju na področju elektrogospodarstva. Predvsem zahtevamo, da se reorganizira elektrogospodarstvo in naredi ves sanacijski program.

Služba družbenega knjigovodstva naj po zaključnem računu elektrogospodarstva da zborom skupščine celovito poročilo, iz katerega bo razvidna celotna revizija stanja, na kar je SDK opozarjala v poročilu o gospodarjenju na področju elektrogospodarstva.

V celoti podpiramo operativni načrt za izvajanje ugotovitev in sklepov Skupščine SR Slovenije z dne 24.7., 18.7. in 24.12.1986, ki ga je sprejel Izvršni svet Skupščine SR Slovenije, ter ugotovitve in stališča predsedstva ob obravnavi te problematike.

Skupina delegatov še želi, da prouči, kakšni so osebni dohodki za december 1986 in da se naredi primerjava, vendar ne indeksno, temveč v absolutni vrednosti. Če bi osebni dohodki

odstopali od usmeritev, naj izvršni svet takoj zahteva poravnavo osebnih dohodkov, da se ne bi ponovila delitev iz leta 1985.

Seznanil bi vas še s skupnim poročilom konference mesta Maribor. Glede na zatečeno stanje, v kakršnem se je znašlo elektrogospodarstvo in premogovništvo v letu 1986, in glede na možne posledice, če bi se situacija v elektrogospodarstvu in premogovništvu ne sanirala, podpiramo sprejetje predlaganega interventnega zakona, s tem, da bomo do sprejemanja oziroma uveljavitve obravnavanega zakona tudi dejansko uspeli odpraviti cenovne disparitete za tiste produkte, kjer je strošek energije v ceni produkta izredno velik. Takšna je na primer proizvodnja kalcijevega karbida-elektrokorunda, za katere ležijo nerešene vloge v Beogradu že mesec dni.

Pri letnem sklepanju pogodbe med EGS in Tovarno dušika Ruše za leto 1987 naj se uveljavi postopnost pri uvajanju novega tarifnega sistema, torej z upoštevanjem dosedanjih popustov zaradi sposobnosti prilagajanj oziroma redukcij.

Glede konkretne vsebine samega zakona predlagamo, da se prouči možnost spremembe dinamike plačila iz 3. člena, in sicer tako, da se prva anuiteta, ki zapade 5. marca, preloži za velike porabnike na kasnejši termin z utemeljitvijo, da je potrebno v marcu izpolniti obveznosti, vezane na zaključni račun 1986, kar pa organizacije združenega dela likvidnostno zelo bremeni.

Prav tako opozarjamo, da ne sme postati stalna praksa sprejemanje zakonov za pokrivanje izgube. V dnevnem tisku pa že zasledimo napovedi elektrogospodarstva, ki že dišijo po podobnem zakonu za leto 1987.

Delegati opozarjamo, da ni bil ustrezno voden sam postopek sprejemanja interventnega zakona za pokrivanje izgube v elektrogospodarstvu in premogovništvu. To lahko podpremo z dejstvi, da izgube v elektrogospodarstvu in premogovništvu niso nastale čez noč in da smo začeli ukrepati šele v decembru 1986, od julija do decembra pa skoraj ničesar. Dejstvo je tudi, da je prvotni osnutek zakona, obravnavan v skupščini decembra 1986, imel zelo pomanjkljive obrazložitve.

Delegati zahtevamo, da se dosledno izpelje zastavljeni sanacijski program za učinkovitejše obratovanje elektrogospodarstva in premogovništva, da se le-ta po potrebi sproti dopolnjuje in tako zagotovi trajnejše stabilno gospodarjenje v elektrogospodarstvu SRS. Sproti pa se mora obveščati Skupščino SR Slovenije o izvajanju programa.

Zahtevamo, da se opredeli ustrezna odgovornost posameznih izvajalcev programa za učinkovitejše obratovanje elektrogospodarstva in premogovništva v primeru, da ne bo program ustrezno izpeljan in se bodo izgube v elektrogospodarstvu zopet pojavile.

Delegati zahtevamo skupno in kvalitetno energetsko bilanco, ki bo pojasnila vprašanja in pomisleke o poslovanju v elektrogospodarstvu, izboljšala pa bi se tudi širša oskrba s premogom za široko porabo, s tekočimi gorivi in iz toplarne. Odgovore na že postavljena vprašanja naj delegati dobijo pred zasedanjem skupščine in ne na klop.

Glede na to, da se v širši javnosti odpira vprašanje nadaljnje gradnje jedrskih elektrarn, in da je potrebno v

jugoslovanskem merilu doseči ustrezno odločitev o njihovi nadaljnji gradnji, zahtevamo, da se ne trošijo po nepotrebem nobena sredstva za projekt Nuklearne elektrarne Prevlake, dokler ne bo izpeljana ustrezna javna razprava in bo znana odločitev o nadaljnji izgradnji nuklearnih elektrarn pri nas.

Vprašanja, na katera tudi želimo imeti odgovore, pa so:

Zakaj sedanja zakonodaja onemogoča pritegniti dela široke potrošnje k pokrivanju izgube, v prvih dveh predlogih pa ni bilo zadržkov?

Zakaj še do sedaj niso urejeni finančni odnosi s SR Hrvaško glede kritja izgub zaradi reprogramiranja kreditov in vključitve Rudnika urana Žirovski vrh v obratovanje?

Zakaj Izvršni svet Skupščine SR Slovenije ne poskuša doseči pri Zveznem izvršnem svetu, da se izguba, ki je nastala v elektrogospodarstvu Slovenije zaradi kreditno-monetarne politike zvezne vlade, pokrije na nivoju federacije?

Zakaj elektrogospodarstvo Slovenije ignorira prispevke za financiranje gradnje energetskih objektov iz cene električne energije?

Kolikšna je bila skupna proizvodna cena električne energije za hidroelektrarne, termoelektrarne in jedrske elektrarne v Sloveniji v letu 1986?

Zahtevamo uradno izjavo elektrogospodarstva o zaračunavanju priključne moči v posameznih vodilnih skupinah v SR Sloveniji. Hvala.

PREDSEDNIK VALENTIN DVOJMOČ: Besedo ima tovarišica Ivanka Petan, področje gospodarstva, 27. okoliš, Krško.

IVANKA PETAN: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Dovolite mi, da ob sedanjem predlogu zakona o prispevku iz dohodka temeljnih organizacij združenega dela za sanacijo izgub organizacij združenega dela elektrogospodarstva in premogovništva v letu 1986, povem v imenu delegacije iz Posavja mnenja in konkretno stališče do tega predloga.

Naša mnenja in konkretna opredelitev do predloga zakona želim povedati prvič zato, ker gre za predlog zakona, ki je sicer v nekoliko spremenjeni verziji v kratkem času že tretjič pred nami, pa že to samo po sebi daje močan vtis resnosti problema, ki ga ta predloženi zakon želi rešiti. Takih problemov je bilo v preteklosti zelo malo oziroma jih sploh ni bilo.

Drugi vzrok, da sem se prijavila k besedi, pa je v tem, da sem s področja, ki bo moralo precej prispevati k pokrivanju izgube v elektrogospodarstvu in premogovništvu.

V uvodu moje razprave moram najprej povedati mnenje naše delegacije naših družbenopolitičnih skupnosti glede celotnega gradiva k predlogu za izdajo zakona in glede vseh ostalih objavljenih informacij.

Menimo, da jih je bilo dovolj, da so celovite in dajejo dovolj podatkov, na osnovi katerih se lahko odločamo. Če pa iz kakršnikoli vzrokov zakona ne želimo sprejeti, potem pa lahko trdimo, da podatkov ni dovolj, da objavljeno gradivo ni dalo odgovorov na postavljena vprašanja, da je treba gradivo dopolniti in tako dalje in tako dalje. Toda za take namige oziroma izgovore

menimo, da ni vzrokov. Za današnje končno odločanje je torej dovolj kvalitetnega gradiva.

Nadalje menimo, da niso bili upravičeni poskusi nekaterih gospodarskih dejavnosti oziroma posameznikov, ki so neusklajeno s predlagateljem predloga zakona in po svoji lastni volji poskušali z dopolnilnimi predlogi, naslovljenimi nam delegatom, doseči zmanjšanje obveznosti za pokrivanje izgub elektrogospodarstva in premogovništva. To je delegate zmedlo in bi lahko prišlo do tega, da tudi tretji predlog zakona ne bi bil sprejet.

Glede predloga tega zakona menimo delegati iz Posavja, da ga je končno treba sprejeti. Izguba elektrogospodarstva in premogovništva je bila v letu 1986 prevelika, da bi jo organizacije združenega dela te dejavnosti same pokrile. Bila je tolikšna, da je tudi v primeru slabega gospodarjenja ne bi mogli ustvariti v tolikšnem znesku. Del izgube pa je posledica slabega gospodarjenja, a največji del izgube izhaja iz prenizkih cen električne energije. In če so bile cene električne energije prenizke, o tem ne moremo več dvomiti, potem moramo to razliko poravnati vsi tisti, ki smo to poceni energijo uporabljali. Ne morejo te razlike poravnati tisti, ki je niso uporabljali. Pri vsem tem pa moramo priznati in upoštevati, da po dikciji tega zakona tako ali tako ne bomo lanskoletni potrošniki električne energije poravnali vse izgube oziroma celotno razliko, ampak približno le polovico lanskoletne izgube in še to časovno veliko pozneje, kot je nastajala. To je zaradi inflacije v prid nam porabnikom električne energije in škodo elektrogospodarstva in premogovništva.

Res je, da bodo prispevki iz dohodka za pokrivanje izgube elektrogospodarstva in premogovništva za nekatere organizacije združenega dela precejšnji. Toda veliki zneski tega prispevka so le odraz velike porabe električne energije. Prispevek pa pač v enakem sorazmerju z vrednostjo porabljene energije in to za vse uporabnike enako. Tudi delovna organizacija, v kateri združujem svoje delo, bi morala za to izgubo dati približno 35 starih milijard dinarjev. Toda kljub temu delavci temu ne nasprotujemo. Zavedamo se problemov tistih delavcev, ki delajo v elektrogospodarstvu in premogovništvu pod pritiskom očitkov in z veliko izgubo, toda pretežno ne po svoji krivdi.

Zato delegati Posavja sprejemamo predlog zakona in predlagamo, da ga sprejmete. Kljub danemu soglasju k zakonu pa opozarjamo, da se ponovni predlogi ne smejo več ponavljati na naših delegatskih klopeh. Ta primer naj bo v poduk. Hvala.

PREDSEDNIK VALENTIN DVOJMOČ: Hvala lepa. Pisno so danes oddali razprave delegati iz Šentjurja pri Celju, Ljubljane Šiška, Slovenske Bistrice, Ljutomera, Raven na Koroškem, prejeli pa smo tudi zapisnike in pripombe skupin delegatov.

Želi še kdo razpravljati? Prosim. Besedo ima tovarišica Branka Car, gospodarsko področje, 25. okoliš, Novo mesto.

BRANKA CAR: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Uvodoma naj omenim, da tudi mi menimo, da je potrebno v tej situaciji zakon sprejeti, kot je bilo danes že v razpravi

povedano, menimo, da je treba dobiti garancijo, da bo to le izjema in se taki in podobni načini reševanja ne bodo več ponavljali.

Da ne bi ponavljala, bi omenila samo še to, da je potrebno to upoštevati na naslednjih zasedanjih in obravnavati celotno problematiko elektrogospodarstva ter vse predloge, s katerimi naj bi preprečevali motnje v poslovanju tega sistema letos in v bodoče. Osnova vsemu naj bo ekonomska in realna cena, enotna za vse porabnike energije. V nasprotnem primeru ne bo nikoli konca solidarnosti in tudi v bodočih investicijah ne bo upoštevana smotrnost vlaganj, predvsem v panogah, ki so potencialni veliki porabniki električne energije.

Tako menimo, da ne smemo samo čakati na rešitve z zveznega nivoja glede cen, temveč moramo spremeniti in dopolniti tarifni sistem tako, da bo cena električne energije enotna za vse porabnike. Kjer bodo potrebne subvencije z narodnogospodarskega vidika, pa naj bi se posebej dogovarjali. Hvala.

PREDSEDNIK VALENTIN DVOJMOČ: Hvala lepa. Želi še kdo razpravljati? (Da.) Besedo ima tovariš Milan Krajnik, predstavnik Elektrogospodarstva Slovenije.

MILAN KRAJNIK: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! V razpravi je bilo nekaj vprašanj, naslovljenih na elektrogospodarstvo, in bi želel nanje na kratko odgovoriti.

Najprej bi povedal, da smo program za učinkovitejše poslovanje elektrogospodarstva in premogovništva obdelali z vseh vidikov, od notranjih do zunanjih učinkov na rezultat poslovanja elektrogospodarstva in premogovništva, zato mislim, da lahko strnemo te aktivnosti v naslednje.

Naj mi bo dovoljeno, da začnem pri najpomembnejšem, pri plačevanju cene električne energije. Gre predvsem za to, da se uveljavi ekonomska politika cen električne energije v okviru sprejetih skupnih meril in kriterijev v jugoslovanskem prostoru, ker mislim, da je bila prav odsotnost teh meril in kriterijev v dosedanem načinu oblikovanja cen električne energije vzrok, da so bili odgovorni organi republike in federacije pogosto v položaju, ko niso dovolj strokovno obvladovali podatkov o elektrogospodarstvu in premogovništvu in so zato težko oblikovali cene električne energije in premoga.

Pomembno je, da bodo nastale spremembe pri prilagajanju posameznih uporabnikov, kar že poteka v okviru pogodb, ki jih sklepamo za letošnje leto, in sicer s postopnim uveljavljanjem, tako da poskušamo upoštevati postopen prehod na elementih prilagajanja posameznih uporabnikov, pri tem se upošteva razpoložljivost za zanesljivo oskrbo sistema ter garancije, ki jih sistem lahko daje uporabnikom.

Za realizacijo programa za učinkovitejše poslovanje je pomembno to, da ponovno opredelimo, kje so meje tonske ekonomije in ekonomije cene, ki jo slovensko gospodarstvo prenese za primarno energijo, za kilovatno uro in za proizvedeno kilovatno uro. Temu ustrezno se potem postavi limite. Mislim, da bo to

največji prispevek k čvrstejšim standardom in normativom za obvladovanje cen električne energije.

To je cel splet aktivnosti do investiranja določene proizvodnje, tako v primarni kot v proizvodnji električne energije, vključno z vsemi tehnološkimi inovacijami, sanacijami in modernizacijami, ki lahko pripeljejo do še boljših, zanesljivejših rezultatov obratovanja na tehničnem in na ekonomskem področju.

Odgovoril bi še na vprašanja, ki so se nanašala na ceno električne energije v preteklem letu. V elektrogospodarstvu smo leta 1986 realizirali naslednje cene po posameznih odjemnih skupinah: na 110 kilovatni mreži 10,44 dinarjev, pri odjemni skupini 1 - 35 pa 17,46 dinarjev, pri gospodinjskem odjemu 15,99 dinarjev, in na ostalem odjemu 0,4 kilovoltov 29,05 dinarjev. Povprečno dosežena cena je bila 6,32 dinarjev, povprečna proizvodna cena električne energije pa je bila 22,5 dinarjev. To je razlika, ki izhaja iz teh cenovnih relacij.

Vprašali ste, za koliko bodo povečali veliki porabniki električne energije svoj odjem, ko bodo dogradili nove objekte. Glede na sprejete srednjeročne plane je predvideno, da bo povečanje pri velikih porabnikih za 450 gigavatnih ur, ko bodo zgrajeni vsi objekti: Jesenice, modernizacija Kidričevega, modernizacija in adaptacija v ruški tovarni in pri ostalih velikih porabnikih. To pa je približna kapaciteta termoenergetskega bloka s 100 megavati.

Glede vprašanja, zakaj so v izgubi tudi nekatere delovne organizacije elektrogospodarstva, ki imajo izrazito nizke stroške proizvodnje, kot so hidroelektrarne, vam odgovarjam, da so vsi proizvajalci udeleženi v proizvodnji kilovatne ure, tako proizvodno kot stroškovno. Če ta kilovatna ura ni pokrita s 100% pokrivanjem eksterne realizacije, potem se to nepokrivanje kaže pri vseh udeležencih enako. Ali je to najbolje ali ne, ne morem trditi, bomo pa to v nadaljnjem razvijanju dohodkovnih odnosov ponovno pregledali, dali pod lupo in se opredelili do posameznih stvari.

Vprašali ste, kako sodelujemo z elektrogospodarstvom Hrvaške in kaj je z reprogramiranjem posojil.

Reprogramov posojil ne sprejema niti slovensko niti hrvaško elektrogospodarstvo. Ker je pa politika Narodne banke Jugoslavije, da v okviru splošne zadolženosti Jugoslavije in splošnega reševanja problemov zadolženosti reprogramira te kredite, velik del le-teh pa je plasiranih v elektrogospodarstvu tudi preko Narodne banke Jugoslavije, zato naša posojila avtomatično podležejo reprogramu, skupaj s stroški, ki iz tega izhajajo. Napačno je, da v ekonomski politiki cen za to ni protipostavke in se reprogramiranje vključuje v izgubo delovnih organizacij elektrogospodarstva.

Kar zadeva urejanje odnosov z elektrogospodarstvom Hrvaške glede Rudnika urana Žirovski vrh, moram reči, da smo lani že dosegli nekatere premike, kar se vidi iz predloženega sanacijskega programa, vendar še niso v tistem obsegu in v takšni obliki, ki bi na primeren način porazdelila skupno tveganje za jedrsko elektrarno in za obratovanje ter poslovanje Rudnika urana Žirovski vrh. O tem se pogovarjamo s predstavniki SR Hrvaške in

moram povedati, da se stvari postopoma premikajo, a v celoti še niso urejene.

Glede urejanja skladišča radioaktivnih odpadkov lahko povem, da skupaj z elektrogospodarstvom Hrvaške iščemo primerne lokacije zanj. Menimo pa, da je smiselno končati elaboracijo tendorjev, ki so bili razpisani za bodočo jedrsko elektrarno Prevlako in na ta način pravzaprav priti do strokovnih podlag, ki bodo na vpogled vsem, ko se bomo odločali o morebitni nadaljnji izgradnji in projekciji razvoja jedrske energije.

Mislím, da so bila nekatera najpomembnejša vprašanja, ki ste jih naslovili na Elektrogospodarstvo Slovenije in na katera sem poskušal odgovoriti. Hvala lepa.

PREDSEDNIK VALENTIN DVOJMOČ: Hvala lepa. Besedo ima tovariš Alojz Saviozzi, namestnik predsednika Republiškega komiteja za energetiko.

ALOJZ SAVIOZZI: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Čeprav je bilo odgovorjeno že v uvodni besedi na marsikatero vprašanje, ki smo ga slišali danes, bi želel poudariti, da smo pisno odgovorili na vsa postavljena vprašanja, ki so jih poslale posamezne delegacije od 11. do 17. februarja. Tako ne bi ponavljal tega, kar je bilo že pisno odgovorjeno, pojasnil pa bi, kaj menimo glede predloga, da bi morali biti električni stroji in aparati, ki so varčni pri porabi električne energije, sorazmerno manj obdavčeni od ostalih. Ta predlog je sprejemljiv, zahteva pa jasno predhodno označevanje teh strojev in aparatov, kar bi kupcu omogočalo, da se seznaní, katera izmed enakih naprav ali strojev je z energetskega vidika najprimernejša.

S tega vidika je bilo že v družbenem dogovoru o racionalnem ravnanju z energijo med drugim predvideno, da vpeljemo znak energetske kvalitete za izdelke, ki se odlikujejo s svojo racionalno rabo energije. Ta pobuda, ki jo je naša republika nekajkrat uveljavljala na zveznem nivoju, do sedaj še ni bila izpeljana. Zvezni komite za energetiko ter Gospodarska zbornica Jugoslavije sta pripravila program dolgoročnih ukrepov za racionalizacijo, substitucijo in varčevanje z energijo, ki je v postopku sprejemanja in ki med drugim predvideva tudi uvedbo standarda energetske kvalitete za naprave v široki potrošnji in industriji.

Uvedba tega standarda z vsejugoslovanskim značajem bo osnova za predlog, da se tako označeni izdelki oprostitjo plačila temeljnega prometnega davka oziroma, da se ta stopnja ustrezno zmanjša.

V zvezi z vprašanjem, kakšna je situacija za leto 1987, bi želel povedati naslednje. Če upoštevamo, da se cene oblikujejo na osnovi sprejetih skupnih elementov in resolucijskih izhodišč - vendar brez upoštevanja stopnje rasti cen industrijskih proizvodov za leto 1987 - bi se morala cena povečati s 1.4.1987 za 23,1%, drugo povečanje bi bilo 1.10.1987 in bi pri istih izhodiščih znašalo 17,6%. S takšnim povečanjem cene po skupnih elementih in resolucijskih izhodiščih, ob tako imenovani ničelni stopnji inflacije, bi v letu 1987 realizirali v

elektrogospodarstvu in premogovništvu 327,9 milijarde dinarjev, kar bi zadostovalo za poslovanje brez izgub in bi omogočilo oblikovanje dela sredstev za razširjeno reprodukcijo ter poravnavo dela obveznosti prenosa iz leta 1986 v leto 1987. Prihodek od prodaje električne energije v letu 1987, po ocenah, ki so sedaj veljavne, pa je ocenjen na 270,8 milijarde dinarjev.

V kolikor ne bo dosežena predvidena dinamika rasti cen, potem bo Posebna samoupravna interesna skupnost za elektrogospodarstvo in premogovništvo Slovenije predlagala, kot je bilo že v uvodni besedi poudarjeno, že v prvem polletju sprejem ustreznih ukrepov, ki bi pomagali pri reševanju te problematike.

Glede vprašanja o tarifnem sistemu o enakih cenah, bi želel reči naslednje. Menim, da je predlog potrebno razumeti tako, da to pomeni doseženo ceno pod enakimi pogoji odjema skupine oziroma primerno svojemu napetostnemu nivoju. Upoštevajo se stroški, ki jih s svojim načinom odjema povzroča uporabnik energetskega sistemu, kar seveda ne pomeni, da je cena za vse odjemne skupine ista.

Delegatsko vprašanje se je nanašalo tudi na osebne dohodke. Kot smo že poudarili, so bila ta gibanja v letu 1986 skladna z opredelitvami, ki jih je spremljal poseben odbor in smo tudi povedali, da je bilo le eno odstopanje. Zagotovili smo, da bomo primerno nadzorovali poračun in ostale aktivnosti.

V zvezi z odpravo tako imenovanih cenovnih disparitet za produkte, kjer je strošek energije v ceni produkta izredno velik, moramo vedeti, da je to v zvezni pristojnosti in je naš izvršni svet ves čas aktivno sodeloval pri reševanju te problematike, ni pa v njegovi izključni domeni, da bi lahko te stvari sam ustrezno razrešil.

Odgovore na vsa ostala vprašanja pa že vsebujejo pisni odgovori, ki smo jih poslali izvršnim svetom skupščin občin in posameznim delegacijam. Hvala lepa.

PREDSEDNIK VALENTIN DVOJMOČ: Želi še kdo besedo? Prosim, tovariš Janez Bohorič, podpredsednik Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije.

JANEZ BOHORIČ: Tovarišice in tovariši delegati! Kljub temu, da je razprava o elektrogospodarstvu že dolga in tretja po vrsti, mogoče pa ravno zaradi tega, sem se odločil, da ob koncu razprave še enkrat zaprosim za besedo. Rad bi prikazal svoj vtis ob teh treh razpravah in ga ponudil v razmislek za ravnanje v bodoče.

Večina vprašanj, ki so se odpirala ob predlogu izvršnega sveta, ki ga je dal skupščini ob koncu leta kot interventni ukrep za pokrivanje izgub v elektrogospodarstvu, sodi v skupščine samoupravnih interesnih skupnosti. Obe Posebni interesni skupnosti in Republiška energetska skupnost sta tisto prostor, kjer bi se večina teh problemov morala obravnavati in reševati. Dejstvo, da se je vse skoncentriralo v republiški skupščini ob obravnavi tega interventnega zakona, pa kaže na to, da je potrebno tudi v delu, v uspešnosti, v pripravi delegatov in v samem delovanju samoupravnih organizmov narediti korak naprej.

Slovenija: Menim, da je to ena najpomembnejših naših nalog. Z interventnim zakonom moramo doseči normalno delovanje energetskega sistema, ker mu je do sedaj z ustvarjanjem izgube odtekala kri. Vse te nakopičene probleme pa moramo postaviti v tisti prostor, kjer se morajo razreševati. Tako se mi zdi, da je ena od najpomembnejših nalog ponovna vzpostavitev teh samoupravnih mehanizmov in njihova usposobitev, da bodo začeli spet normalno delovati, drugače bomo morali tudi vse najmanjše organizacijske težave reševati v izvršnem svetu ali v republiški skupščini. Tega pa ne smemo dopustiti.

Ta predlog, s katerim je izvršni svet prišel v skupščino, ko je ugotovil, da je ogroženo že samo funkcioniranje elektrogospodarstva in premogovništva kot sistema, bi moral priti iz samoupravnih interesnih skupnosti, če so ugotovili, da sami ne morejo rešiti problematike. Ker se to ni zgodilo, je vmes posegel izvršni svet v skladu s svojimi odgovornostmi in pristojnostmi in predlagal sprejem interventnega zakona.

Iz današnje razprave zaključujem, da zakon podpirate. Ob tem pa se seveda odpirajo poleg starih še nova vprašanja. Ponovno trdim, da je izvršni svet čvrsto odločen - k temu pa ga je zavezala tudi skupščina - da bo naloge, postavljene z operativnim programom, spremljal in zagotovil, da bodo izpeljane. To ne pomeni, da bo naloge sam izpeljal in tudi ne pomeni, da bo prevzemal nase odgovornost za vse tisto, za kar so odgovorni drugi. Izvršni svet bo terjal, da se ta odgovornost sankcionira, po potrebi tudi s kadrovskimi posegi na tista področja, kjer odgovornosti ni.

Zato še enkrat poudarjam, da izvršni svet sprejema vse tisto, kar si je naložil sam, in skupščina ter, kar je v skladu z njegovimi pristojnostmi. Seveda pa predlaga skupščini, da terja tudi od vseh ostalih odgovorno izpolnjevanje nalog, ki so povezane z urejanjem stanja na področju elektrogospodarstva in premogovništva. Ob tem pa ne smemo pozabiti, da moramo ponovno uveljaviti učinkovitejše samoupravne organizme in vrniti v Republiško energetske skupnost, ki jo bo treba tudi ustrezno reorganizirati in jo napraviti učinkovitejšo, reševanje problemov, ki tja tudi sodijo. Hvala lepa.

PREDSEDNIK VALENTIN DVOJMOČ: Hvala lepa. Želi še kdo razpravljati? (Nihče.) Če ne želi, zaključujem razpravo in prekinjam to točko dnevnega reda.

Skupina delegatov za spremljanje uresničevanja planskih aktov iz obeh zborov se bo sestala in kasneje poročala zboru.

Tovariša podpredsednika Franca Jelena prosim, da vodi sejo v moji odsotnosti.

PODPREDSEDNIK FRANC JELEN: Prehajamo na 5. TOČKO DNEVNEGA REDA - POROČILO O PREOBRAZBI VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJA.

Poročilo je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Izvršni svet Skupščine SR Slovenije. Poročilo ste prejeli. Dobili ste še osnutek ugotovitev, stališč, priporočil in sklepa k poročilu, ki ga je pripravila skupina delegatov za spremljanje uresničevanja preobrazbe vzgoje in izobraževanja, stališča in predloge predsedstva Republiškega sveta Zveze sindikatov

Slovenije, stališča, usmeritve in naloge komunistov pri nadaljnjem razvoju vzgoje in izobraževanja predsedstva Centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije, stališča, mnenja in pobude Predsedstva RK SZDL Slovenije, stališča predsedstva RK Zveze socialistične mladine Slovenije, predlog ugotovitev, stališč ter sklepov z dne 5.2.1987, ki zamenjujejo osnutek ugotovitev, stališč in sklepov z dne 15.1.1987 ter poročila delovnih teles skupščine in zbora.

Danes ste prejeli na klop poročilo Komisije za narodnosti. Prejeli pa ste tudi redakcijske in druge dopolnitve predloga ugotovitev, stališč in sklepov.

Na seji zbora so prisotni člani skupine delegatov našega zbora za spremljanje uresničevanja preobrazbe vzgoje in izobraževanja, ki bodo spremljali razpravo in na podlagi te razprave predlagali morebitne spremembe in dopolnitve predloženih ugotovitev, stališč in sklepov. To so dr. Miran Mihelčič, Vika Gorjup in Ivan Vučko.

Predstavnik Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije k tej točki dnevnega reda je tovariš Peter Winkler, direktor Zavoda SR Slovenije za šolstvo. Želi morda besedo? (Ne želi.)

Želijo poročevalci delovnih teles besedo? Besedo ima dr. Miran Mihelčič, poročevalec skupine delegatov in delegat prosvetno-kulturnega področja, 3. okoliš, Ljubljana Vič-Rudnik.

DR. MIRAN MIHELČIČ: Tovariš predsedujoči, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za spremljanje uresničevanja preobrazbe vzgoje in izobraževanja je skrbno proučila vsa stališča, mnenja in pobude, ki so bila sprejeta v predsedstvu Republiške konference SZDL Slovenije, v Centralnem komiteju ZK Slovenije, Republiškem svetu Zveze sindikatov Slovenije, predsedstvu RK Zveze socialistične mladine Slovenije, Gospodarski zbornici Slovenije, Strokovnem svetu naše republike za vzgojo in izobraževanje, v delovnih telesih zborov in skupščine ter v drugih organizacijah in skupnostih. Vgradila jih je v predlog ugotovitev, stališč in sklepov k poročilu o preobrazbi vzgoje in izobraževanja.

Predlog sklepnega dokumenta je glede na osnutek bistveno spremenjen in dopolnjen, zato ta osnutek skupina delegatov umika. Soglasna ocena iz razprav je, da poročilo o preobrazbi vzgoje in izobraževanja objektivno in celovito ocenjuje izkušnje prvega obdobja uresničevanja zakona o usmerjenem izobraževanju. Namen razprave v skupščini je, da na podlagi poročila in vseh ugotovitev ter stališč izoblikujemo in dorečemo nadaljnje usmeritve za dograditev usmerjenega izobraževanja.

Po mnenju skupine se te usmeritve jasno vidijo iz predloženega sklepnega dokumenta. V njem smo v ugotovitvah poudarili pomen znanja za naš nadaljnji razvoj in celovitega dolgoročnega razvoja vzgoje in izobraževanja, s katerim bi opredelili poti doseganja razvojnih ciljev.

V nadaljevanju so ugotovitve, kako smo uresničevali cilje, postavljene v zakonu o usmerjenem izobraževanju, in kako so posamezni nosilci izobraževalne politike uresničevali svojo odgovornost.

V stališčih so iz razprav povzeta naša skupna hotenja za nadaljnji razvoj vzgoje in izobraževanja in ta bodo tudi podlaga izvršnemu svetu pri sistemskem spreminjanju in dopolnjevanju predpisov na področju vzgoje in izobraževanja ter na nekaterih drugih področjih, na katera opozarjajo.

V sklepnem delu so povzete vse zahteve po hitrejšem uveljavljanju preobrazbe vzgojno-izobraževalne dejavnosti. Najpomembnejše je naročilo, da se izdela dolgoročni plan razvoja vzgoje in izobraževanja, ki bo opredelil kadrovske in socialno politiko, raziskovalno spremljanje vzgoje in izobraževanja, prostorsko razmestitev in ekonomiko izobraževanja.

Že za tekoče srednjeročno obdobje pa je treba izdelati program prednostnih nalog, ki morajo biti realno postavljene in materialno ovrednotene. Postavljena je tudi zahteva po izdelavi sistema stalnega strokovnega izpopolnjevanja pedagoških delavcev, ki se mora postopno pričeti izvajati že v tem letu. Sprejeti je treba tudi ukrepe, ki bodo zagotavljali kadrovske materialne možnosti za delo pedagoške službe. Pripraviti je treba tudi program odpravljanja pomanjkljivosti pri vsebinski pripravi in izdaji učbenikov, program za vsebinsko opredelitev in organizacijsko ter materialno utrditev podiplomskega študija, v prvi vrsti za realizacijo programa 2000 novih raziskovalcev. Na univerzah morajo pripraviti program ukrepov za povečanje učinkovitosti izobraževanja na področjih, kjer so kadrovske primanjkljaji največji, ter tudi zagotoviti materialne, kadrovske in organizacijske možnosti za stalno strokovno spremljanje in preverjanje vzgojno-izobraževalnih programov.

Tu bi si dovolil, da vam predstavim svoje tolmačenje. Namreč, prihajam iz delegacije, v kateri so tudi delegati z univerze. Na sestanku naše delegacije je bilo ob tem besedilu poudarjeno, da vpliva na kakovost kadrov, ki jih dajejo tehnične fakultete, sam program izobraževanja približno z 10%, a vse ostalo je posledica kakovosti prostorov, opreme in predvsem kadrov - fakultetnih učiteljev. Še enkrat poudarjam, da je bil to moj komentar.

Za vse te naloge so opredeljeni nosilci in roki. Nekatere pa morajo postati stalna naloga teh nosilcev.

Skupina delegatov je tudi proučila že vse posredovane pripombe in mnenja skupin delegatov za Zbor združenega dela in Zbor občin ter ugotovila, da se mnoge nanašajo na osnutek sklepnega dokumenta, zato so po svoji vsebini že upoštevane posredno ali neposredno v predlogu tega, z namenom izboljšati stanje na tem področju.

Skupina delegatov je tudi obravnavala pobude, ki so jih dodali kot dopolnila k predlogu ugotovitev, stališč in sklepov. Ta dopolnila pomenijo vsebinsko in redakcijsko izboljšavo besedila sklepnega dokumenta in dajejo poudarek tudi šolstvu narodnosti. Prav tako terjajo zagotavljanje pogojev za strokovno preverjanje vzgoje in izobraževanja v celoti ter izdelavo razvojno-raziskovalnih projektov.

Skupina delegatov je predložene pobude proučila in oblikovala kot dopolnila k predlogu ugotovitev, stališč in sklepov, ki naj postanejo njegov sestavni del. Tako oblikovana dopolnila ste dobili danes na klop.

V zvezi z njimi bi vas opozoril na novo, dodatno točko 3, k poglavju III - vi imate to v svojih gradivih - ki se glasi: "Izobraževalna skupnost Slovenije mora organizirati strokovno delo za uresničitev in spremljanje diferenciacije vzgojno-izobraževalnih programov ter prehodnost med programi in smermi. V tem okviru je potrebno nameniti posebno pozornost nadarjenim učencem." Hvala lepa.

PODPRESEDNIK FRANC JELEN: Hvala lepa. Besedo ima Ennio Opassi, poročevalec komisije za narodnosti.

ENNIO OPASSI: (Govori v italijanščini.) Na nedavnem zasedanju Komisije za vprašanja italijanske in madžarske narodnosti te skupščine je bila posebna pozornost namenjena enemu od najpomembnejših vprašanj za razvoj obeh narodnosti - vzgoji in izobraževanju. Z napredkom šolstva je tesno povezan razvoj narodnosti, saj šola predstavlja osnovne temelje za vsako narodnostno skupino, ki je številčno v manjšini. Šole z italijanskim učnim jezikom v občinah Koper, Izola in Piran so se aktivno vključile v reformni sistem SR Slovenije in s tem delile tako pozitivne rezultate kot tudi pomanjkljivosti.

Pri praktičnem uveljavljanju usmerjnega izobraževanja je bilo opaziti pomanjkljivosti predvsem zaradi pomanjkanja kadrov, šol, kabinetov za znanstveno delo in tako dalje ter seveda ustreznih beril za več predmetov.

Na svojem zadnjem zasedanju je Komisija za vprašanja narodnosti Skupščine SR Slovenije ugotovila, da je potrebno poleg - lahko jih imenujemo tehničnih pomanjkljivosti - čimprej odpraviti tudi pomanjkljivosti vsebinskega značaja. Te se posebej nanašajo na zgodovinske učbenike, ki jih uporabljajo v vseh šolah v Sloveniji, ne glede na to, v kakšnem jeziku posamezne predmete poučujejo.

Rečeno je bilo na primer, da je potrebno v teh knjigah zelo objektivno predstaviti zgodovino italijanskega naroda, predvsem nedavno zgodovino iz obdobja pred drugo svetovno vojno, vzpon fašizma, a tudi zgodovino, ki so jo pisali italijanski antifašisti - zgodovino odporniškega gibanja. Opazili smo tudi, da v teh učbenikih ni nihče podrobno obravnaval zgodovine in prispevka pripadnikov italijanske narodnosti iz Istre, s slovenske Obale in Reke v narodnoosvobodilnem boju. Prav tako niso predstavljene osebnosti, ki so največ prispevale k temu boju, ne zgodovine partizanskih enot, ne narodnih herojev. Upravičeno smo te probleme poudarili, saj bomo le tedaj, če bomo mlade generacije v teh institucijah objektivno seznanili z zgodovino, s tradicijami, s posebnostmi in značilnostmi narodnosti, lahko resnično vzpostavili ozračje polnega spoštovanja, sožitja, aktivnega sodelovanja. Lažje bomo v praksi uveljavljali določila ustave SR Slovenije, občinskih statutov v dvojezičnih občinah in drugih normativnih aktov.

Nujno je potrebno v Republiki Sloveniji, še posebno na narodnostno mešanih območjih na Obali, na Koprskem ter v Prekmurju, uveljaviti kulturo sožitja. V tem smislu so šolske institucije na vseh stopnjah najbolj primerna mesta, kjer se lahko uresniči ta kakovostni skok pri obravnavanju manjšin.

Zato komisija predlaga, da delegati Skupščine SR Slovenije, kot najvišjega organa samoupravnega sistema, upoštevate ta vprašanja in da se za te oblikujejo posebne komisije strokovnjakov z nalogo, da kar najbolj objektivno znova proučijo zgodovino in jo predstavijo na bolj realističen način v interesu kulturnega sožitja in napredka vseh narodnosti, ki živijo in delajo v naši republiki.

Pomembno je začeti z zgodovinskimi učbeniki. Predstaviti jih je potrebno tudi v drugih šolskih berilih, v šolah na vse stopnjah, osnovne koncepte razvoja in možnosti, ki jih imata italijanska in madžarska narodnost kot sestavni del narodnega tkiva Republike Slovenije. Hvala.

PODPREDSIEDNIK FRANC JELEN: Hvala. Pričenjam razpravo. Pisno se je k razpravi prijavila tovarišica Duša Haložan-Sedej, gospodarsko področje, 19. okoliš, Idrija.

DUŠA HALOŽAN-SEDEJ: Tovariš podpredsednik, tovarišice in tovariši delegati! Na podlagi razprav, ki so v naši občini potekale v skupščini občinske izobraževalne skupnosti, na razširjeni seji občinskega sveta Zveze sindikatov, Sveta za izobraževanje pri Občinski konferenci SZDL ter na zborih občinske skupščine, so se izoblikovala naslednja stališča, ki jih podpira tudi skupina delegatov.

Ob prehodu usmerjenega izobraževanja niso bili proučeni ne zagotovljeni vsi pogoji za preobrazbo, niti ni prišlo do tega med preobrazbo. Ob prenovi programov si ne moremo privoščiti iste napake.

Potrebno je proučiti vse pogoje, jih materialno vrednotiti in zagotoviti ustrezen delež v družbenem proizvodu, sicer rezultatov ne bo. Sedanjo organiziranost posebnih izobraževalnih skupnosti se ves čas kritizira, saj pogojuje razdrobljenost vzgojno-izobraževalnih programov in številne nesmisle pri vključevanju združenega dela v posebne izobraževalne skupnosti. V celoti podpiramo predlog, da bi se programi, ki so skupnega pomena, izvajali preko Izobraževalne skupnosti Slovenije. Ideja o dvigu splošnega nivoja znanja se bo lahko uresničila le na ta način.

Ker pa je to povezano s spremembo zakonodaje, naj se takoj prične s pripravo sprememb in dopolnitev zakona o svobodni menjavi dela na področju vzgoje in izobraževanja. Predlagamo, da se temu ustrezno dopolni 14. sklep v sklepnem delu poročila.

Za oblikovanje mreže šol sta značilna dva pojavi. Razmestitev vzgojno-izobraževalnih programov je bilo v mnogih primerih sprejeta prej, kot so se ugotovili in zagotovili pogoji za njihovo izvedbo, namesto da bi bil proces obraten. Logika drobljenja mreže šol in podvajanje kapacitet za izvajanje istega vzgojno-izobraževalnega programa na nekem ožjem, zaključenem območju je bila velikokrat močnejša od principa mreže šol, ki bi se znotraj regij dopolnjevale.

Prvi pogoj je nedvomno vplival na zniževanje kvalitete dela, posledica drobljenja mreže šol pa je, da so šole v manjših krajih postale občinske.

Izhodišče V nadaljnjem razvoju vzgoje in izobraževanja mora mreža šol omogočiti kvaliteto vzgojno-izobraževalnega dela, zato mora biti razmestitev vzgojno-izobraževalnih programov vezana na kvalitetne pogoje za njihovo izvajanje. Občinske šole v manjših krajih pa so postale bistveni sestavni del policentričnosti slovenskega šolstva, zato je potrebno za njihov obstoj ustrezno prilagoditi normative. Ugotavljamo, da sta dopolnilni in dodatni pouk v osnovni šoli edini obliki individualizacije. Če naj bo osnovna šola dober temelj nadaljnjega izobraževanja, je potrebno takoj znižati normativ števila učencev v oddelkih. Da bi dosegli individualizacijo in diferenciacijo pouka, kvalitetnejše pogoje usmerjanja učencev in študentov, boljše pogoje za nadarjene učence, je potrebno ustrezno spremeniti tudi normative v usmerjenem izobraževanju. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK FRANC JELEN: Hvala lepa. Besedo ima dr. Dane Milavc, rektor Univerze Edvarda Kardelja v Mariboru.

DR. DANE MILAVC: Spoštovano predsedstvo, spoštovani delegati! Dovolite mi, da v imenu Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani in v imenu Univerze v Mariboru posredujem nekaj misli o visokošolski problematiki na Slovenskem, zato da bi prispeval k razjasnjevanju vprašanj o visokem šolstvu, ki so vse bolj pogosto predmet razprav v slovenskem prostoru.

Najbrž je to tako zato, ker vse bolj spoznavamo, da bo mogoče najti izhod iz naše sedanje družbene in ekonomske krize le z znanjem. Zdi pa se, da v naših razmerah pretiravamo s poudarjanjem preobrazbe vzgoje in izobraževanja, ko mislimo na celotno izobraževalno področje, saj po mišljenju obeh univerz pozabljamo, da je visoko šolstvo, ki je pač organizirano v naši republiki v dveh skupnostih, v dveh univerzah, le s svojo polovično podobo tisto, kar sodi v šolsko področje, da pa je in da mora biti druga polovica usmerjena v raziskovalno delo. Še več, treba je bržčas poudariti, da je osnovno poslanstvo univerze - torej visokega šolstva - v raziskovalnem delu, ki edino zagotavlja tudi dobro izobraževalno poslanstvo univerze in seveda tudi izobraževalno poslanstvo drugih delov šolstva.

Tako izhodišče pri opredeljevanju univerze zagotavlja uveljavitev univerze v svetu znanosti, zagotavlja dobre temelje izobraževalnemu procesu, zagotavlja večje raziskovalne učinke v podiplomskem študiju in seveda tudi kadrovska rast univerze in drugih izobraževalnih institucij.

S tega vidika moram reči, da poročilo, ki je v današnji obravnavi in nosi naslov "poročilo o preobrazbi vzgoje in izobraževanja", zadeva po mišljenju obeh univerz tudi samo univerzo. Zato bi ga lahko upravičeno poimenovali "poročilo o vzgoji, izobraževanju in raziskovanju", saj obravnavanja visokega šolstva ni, če ne obravnavamo enakovredno obeh temeljnih procesov visokega šolstva, raziskovanja in izobraževanja, in seveda tudi njunih upravljalških nadgradenj in informacijskih povezav med njimi.

V tem smislu smo v razpravi na obeh univerzah prišli do prepričanja, da je zakon o usmerjenem izobraževanju, ki sicer dobro ureja mnoga vprašanja visokega šolstva, vendar sloni na

izhodišču navpične povezanosti usmerjenega šolstva, in na ta način hote ali nehoti neupravičeno favorizira, po mnenju obeh univerz, izobraževalno sestavino visokega šolstva. Prepričani smo da je tako izhodišče neustrezno in menimo, da je vodoravna povezanost obeh temeljnih procesov v visokem šolstvu pomembnejša, torej vodoravna povezanost raziskovalnega in izobraževalnega dela, ne le samo za ustrezno delovanje visokega šolstva, temveč tudi za razvoj ostalega srednjega in osnovnega šolstva in seveda tudi širšega združenega dela.

Ob tem po mnenju univerz ne gre zanemariti še posebnosti, ki so povezane z upravljanjem in vodenjem visokega šolstva in v zvezi s tem za zagotavljanje ustreznih informacijskih podlag, ki se bistveno razlikujejo od onih, ki jih poznamo na ostalem šolskem področju. Zato se obe univerzi v Sloveniji zavzemata za to, da bi v kratkem roku spremenili tista določila zakona o usmerjenem izobraževanju, ki bi omilila najhujše ovire za ustreznejši razvoj in delovanje visokega šolstva na Slovenskem, dolgoročno pa se zavzemamo za poseben zakon o visokem šolstvu, ki naj bi urejal to izredno občutljivo in nenadomestljivo področje delovanja vsakega naroda.

V tem smislu univerzi zato podpirata in se bosta zavzemali za uresničevanje predlaganih stališč Skupščine SR Slovenije, predvsem tudi v tistem delu, v drugem poglavju 9. točke, drugi odstavek, ki ga citiram, da "morata univerzi v večji meri skrbeti za razvoj vzgojno-izobraževalnega in šolskega sistema v celoti", kar zahteva tudi preverjanje ustreznosti normativnih podlag za njuno delo.

Da bi univerza mogla učinkovito opravljati to zahtevno nalogo in se temu ustrezno organizirati s posebnim poudarkom na njeni integrativni funkciji, menimo, da bi bilo koristno univerzo kot znanstveno institucijo, ki na najvišji stopnji povezuje raziskovalno in izobraževalno funkcijo, urediti v posebnem zakonu o visokem šolstvu. To bi pomenilo ne samo smiselno urediti vse posebnosti dela in življenja univerze, ampak tudi okrepiti vlogo in položaj univerze v družbi, hkrati pa bolj izostriti njeno odgovornost pred in za to družbo.

Prepričani smo, da bo z razumevanjem sprejeta odprta možnost, da bi v bližnji prihodnosti sprejeli tak zakon. Ker pa se zavedamo, da za takšno spremembo potrebujemo veliko časa, menimo, da bi najbolj pereče probleme uredili z novelami zakona o usmerjenem izobraževanju.

Končno, formulacijo 9. točke stališč in 10. točke predlaganih sklepov, ki so danes predlagani, razumeta obe slovenski univerzi tako, da je v njih vsebovan tak predlog univerz, da se prouči možnost priprave posebnega zakona o visokem šolstvu, in ko bo ta zakon o dajanju v postopek sprožen, se bosta obe univerzi aktivno vključili v uresničevanje navedenega predloga. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK FRANC JELEN: Hvala. Besedo ima Ivanka Petan, gospodarsko področje, 27. okoliš, Krško.

IVANKA PETAN: Tovariš podpredsednik, tovarišice in tovariši delegati! Delavci v združenem delu Posavja se v celoti

zavedamo sprejema odgovornosti za vzgojo in izobraževanje. S tega vidika dajemo podporo predlogu ugotovitev, stališč, priporočil in sklepov, ki so nastajali kot rezultat resnično široke javne razprave, ki je bila intenzivna tudi v Posavju.

Posebno podporo dajemo tistim ugotovitvam, stališčem in priporočilom ter sklepom, ki jih je sprejela skupščina Izobraževalne skupnosti Slovenije na svoji zadnji seji.

Delavci v združenem delu Posavja posebej podpiramo razprave, ki zahtevajo izenačene pogoje izvajalcev in uporabnikov v osnovnošolskem izobraževanju v SR Sloveniji in na tej osnovi zgrajenem sistemu solidarnosti. Pri tem nikakor ne smemo pozabiti na enako kvalitetne kadre in na zagotavljanje pogojev za njihovo pridobivanje v podeželskem okolju. Smo za oblikovanje sistema meril, standardov in normativov, ki bodo spodbujali večjo učinkovitost in kvaliteto na vseh ravneh vzgoje in izobraževanja. Odnos do kvalitete mora biti kot stalnica vgrajen v celoten izobraževalni sistem.

Izhajajoč iz našega tehnološkega zaostajanja predlagamo, da Skupščina SR Slovenije naloži svojemu Izvršnemu svetu nalogo, da pripravi projekt izobraževalnega sistema, da se zagotovijo strokovne podlage za skladen razvoj vseh regij v naši republiki. Prav tako menimo, da mora Skupščina SR Slovenije prevzeti obveznost do spremljanja in nadzora uresničevanja temeljnih razvojnih odločitev za uveljavljanje splošnih družbenih interesov in potreb ter v sklopu tega preprečiti, da bi še kdaj eksperimentirali z mlado generacijo. Skrb za vzgojo in izobraževanje ne sme biti le občasno deležna večjega interesa družbene skupnosti, pač pa mora biti nenehno naša velika skrb.

Zahtevamo tako organiziranost uporabnikov in izvajalcev srednjega usmerjenega izobraževanja, da bo možna celovita obravnava in odločanje o skupnih in celotnih izobraževalnih potrebah. Odločno se zavzemamo za to, da bi ne le vzgoja in izobraževanje, ampak tudi v vseh tistih družbenih dejavnostih, ki so skupnega pomena za obstoj in perspektivo naroda, dosegli čim bolj izenačen obseg in kvaliteto. Občine naj ne gledajo svojih delnih interesov, ampak se naj zavedajo, da je povezovanje v širšo skupnost resnično perspektivna.

Vse vzgojno-izobraževalne organizacije pa morajo po našem mnenju v večji meri razvijati svojo vzgojno razsežnost in ustvarjati vrednote socialistične samoupravne osebnosti. Hvala.

PODPREDSEDNIK FRANC JELEN: Hvala. Besedo ima Mihaela Brosche-Mlakar, gospodarsko področje, 38. okoliš, Maribor-Pobrežje.

MIHAELA BROSCHÉ-MLAKAR: Tovariš podpredsednik, tovarišice in tovariši delegati! Člani obeh skupin delegatov iz naše občine smo pozorno obravnavali navedeno poročilo in soglašamo z ugotovitvami, stališči in sklepi, vendar pa dodajamo še nekaj ugotovitev in pripomb ter povzemamo tudi ugotovitve skupščine Izobraževalne skupnosti občine Maribor-Pobrežje, ki je zasedala šele tik pred sejami zborov Skupščine SR Slovenije.

1. Kakovost znanja učenca se iz osnovnih šol prenaša v šole srednjega usmerjenega izobraževanja, prav tako pa se dogaja

z nekakovostjo znanja; tu je še posebej poudarjen materin jezik. Za zmanjšanje neznanja je potrebno večje sodelovanje med osnovnimi šolami in šolami srednjega usmerjenega izobraževanja, predvsem preko Zavoda za šolstvo.

2. Praktična strokovna znanja v srednjem usmerjenem izobraževanju niso utrjena. Dijaki oziroma učenci, ki opravljajo delovno prakso v ustreznih OZD, delovne procese le opazujejo. To je le ena izmed posledic neuskklajenosti zakonodaje, saj, na primer zakon o varstvu pri delu prepoveduje proizvodno delo mladoletnim osebam oziroma delavcem, ki so brez ustreznega strokovnega nadzora. OZD, ki tako praktično usposabljanje izvajajo, pa večinoma nimajo na razpolago ustreznega števila strokovno in pedagoško usposobljenih mentorjev, pa tudi materialno-tehnično niso dovolj opremljene za izvajanje te vrste pouka. Teh pomanjkljivosti v sedanjem gospodarskem stanju ne bo lahko odpraviti.

3. Moški diplomanti srednjega usmerjenega izobraževanja, ki se po odsluženem vojaškem roku pri 20. letih redno vključujejo v delovni proces združenega dela, pred tem pa v procesu izobraževanja niso dosegli temeljnih ročnih spretnosti svojega poklica, na primer ključavničar, strugar, mizar, se neprimerno težje uveljavijo kot strokovnjaki. Ročnih spretnosti se človek namreč veliko lažje nauči v mladosti kot v kasnejših letih.

4. V osnovni šoli je za učitelja najnižja dovoljena višješolska izobrazba, ustrezna je tudi izobrazba učiteljev v srednjem usmerjenem izobraževanju, na višjih in visokih šolah. Mentorji v združenem delu pa se usposabljujejo le s kratkimi seminarji za pedagoško delo z učenci na praksi oziroma za delo s pripravniki, torej niso dovolj usposobljeni, da bi prenašali svoje sicer strokovno in kakovostno znanje na učence.

5. Ker praktična znanja stroke v fazi srednjega usmerjenega izobraževanja niso dovolj utrjena, je potrebno manjkajoča znanja nadomestiti oziroma dopolniti v nadaljevanju študija.

6. Ustrezne strokovne službe Skupnosti za zaposlovanje ne izvajajo dovolj dobro svoje vloge posrednikov in usmerjevalcev med planiranimi potrebami in kadri OZD ter njihovo realizacijo v izobraževalnem procesu.

7. Veljalo bi tudi proučiti možnost večjega vključevanja obrti v proces praktičnega usposabljanja učencev srednjega usmerjenega izobraževanja, da bi na tak način zagotovili praktična znanja, kakršna obrt potrebuje. Ob tem bi bilo potrebno proučiti tudi štipendijsko politiko v drobnem gospodarstvu. Hvala.

PODPREDSEDNIK FRANC JELEN: Besedo ima Anton Osrajnik, gospodarsko področje, 37. okoliš, Radlje ob Dravi.

ANTON OSRAJNIK: Tovariš podpredsednik, tovarišice in tovariši delegati! Podal bi nekaj naših stališč in mnenj, ki smo jih oblikovali na naši skupini delegatov in jih preko regijskih delegatov prenesli tudi v izobraževalno skupnost. Ocenjujem pa, da bi se tudi ta zbor moral seznaniti z razmišljanjem naših uporabnikov in izvajalcev v tem procesu.

Dela dela Poudaril bi naslednje. V poglavju II, točka 4, se govori o izenačenih možnostih izobraževanja. Menimo, da pri vsem, kar se tiče osnovnošolskega izobraževanja, te možnosti v SR Sloveniji niso izenačene. Sistem solidarnosti namreč ni odigral v celoti svoje vloge, tako da je okrnjena kvaliteta vzgojno-izobraževalnega procesa v zagotovljenem programu, kakor tudi v programu življenja in dela v osnovnih šolah pasivnih področij. Nedvomno iz tega izhajajo določene posledice, tako da učenci v različnih območjih Slovenije niso deležni enake kvalitete pouka, kar postavlja tiste iz manj razvitih območij v podrejen položaj. Učitelji v teh šolah se pri realizaciji programa srečujejo z neprimerno večjimi težavami, a so za svoje delo celo manj nagrajeni. Sedanji sistem financiranja osnovnega šolstva ne zagotavlja uveljavitve načela delitve po delu. Posledice vsega tega se čutijo tudi zunaj področja vzgoje in izobraževanja, zakaj gospodarstvo manj razvitih občin je pri financiranju teh programov seveda mnogo bolj obremenjeno.

Predlagamo, da se pri izenačevanju možnosti izobraževanja razmisli tudi o načinu financiranja in poteka sredstev solidarnosti, ki naj bi možnosti izobraževanja vendar poskušale resnično nekoliko izenačiti. Sistem solidarnosti prispeva samo za usklajevanje osebnih dohodkov učiteljev, ne pa tudi za izenačevanje ostalih materialnih možnosti in stroškov, ki so bistvenega pomena ob izobraževanju.

Predlagamo tudi izvedbo enotne verifikacije osnovnih šol, ki naj ugotovi, koliko so šole sposobne z odobrenimi sredstvi izpeljati programe v dogovorjenem obsegu.

Nadalje k poglavju III, ki govori o gmotnih osnovah za razvoj šolstva, imamo pripombo. Pri preobrazbi srednjega usmerjenega izobraževanja bodo nastale velike težave pri izdaji učbenikov za učence in za učitelje, zakaj novi programi zahtevajo okoli 500 novih učbenikov, zato bodo učno-vzgojni procesi v zgodnjih fazah preobrazbe slabe kvalitete. Menimo, da bi bilo potrebno preobrazbo izpeljati postopoma, ob tem pa je občutiti tudi pomanjkanje določenih etapnih ciljev.

K IV. poglavju, ki govori o pedagoških delavcih, bi dejal naslednje: v osnovnošolske in organizacije srednjega usmerjenega izobraževanja naj bi pritegnili kadre z višjimi stopnjami izobraževanja - torej v osnovne šole kadre z visoko šolo, v organizacije srednjega usmerjenega izobraževanja pa tudi kadre z magisterijem ali doktoratom. To so zahtevali razpravljalci v naših okoljih.

Potrebno bo dosti napraviti tudi na področju družbenega položaja pedagoških delavcev. Trenutno veljavni sistem nagrajevanja ni stimulativen in ne motivira delavcev z visoko izobrazbo za delo v osnovni šoli. Delo v vzgoji in izobraževanju bi moralo nuditi več možnosti strokovnega izpopolnjevanja, predvsem pa bo potrebno izdelati merila in kriterije za nagrajevanje delavcev po izobrazbi.

Tudi v srednjem usmerjenem izobraževanju, predvsem pri strokovnih predmetih, je delo za strokovnjake z visoko izobrazbo premalo atraktivno in ni privlačno.

Spregovoril bi o V. poglavju, ki govori o možnostih izobraževanja. Menimo, da je potrebno izvajati enotne normative

dela delavcev v osnovnem šolstvu za celotno SR Slovenijo, saj so učitelji v manj razvitih občinah preobremenjeni, kar je posledica že prej omenjenih neuskkljenosti pri financiranju osnovnega šolstva.

Reševanje finančnih problemov v osnovni šoli je teklo tudi v tej smeri, da v šoli niso mogli zasesti del in nalog v skladu z normativi učne obveznosti in tako se v praksi ne izvajajo normativi 20 ur tedenske učne obveznosti. Na račun te večje obremenjenosti delavcev se je reševal tudi materialni položaj osnovnih in drugih šol. Zagotovljeni tudi niso pogoji za celodnevno šolo, zato doživlja celodnevna šola različen sistem razvoja v slovenskem prostoru. Priporočamo zagotovitev enotnih materialnih pogojev za uveljavitev celodnevne osnovne šole ali pa diferenciran pristop glede na značilnosti ekonomsko-socialnega prostora. V celoti tudi dajemo podporo stališčem, pripombam in predlogom Zveze obrtnih združenj Slovenije v zvezi s preobrazbo vzgoje in izobraževanja v SR Sloveniji.

Enake so tudi ugotovitve združenega dela v občini Radlje ob Dravi in Dravogradu. Združeno delo zahteva, da si učenci v času šolanja na III. in IV. stopnji usmerjenega izobraževanja pridobijo toliko strokovnega znanja, da bodo primerno usposobljeni za začetek pripravništva oziroma za vključitev v združeno delo. Združeno delo ne zahteva vrnitve na vajeniški sistem, vendar bi bilo treba dobre strani tega načina vzgoje in izobraževanja ohraniti. Vajenci so si pridobili praktično znanje za delo. Naučili so se delati, pa tudi reda in discipline, česar je sedaj v združenem delu mnogo premalo. Prav tako je lahko tehnik po končani šoli kaj hitro lahko prevzel odgovornejše delo in naloge, kar je sedaj nemogoče. Podpiramo tako preobrazbo vzgoje in izobraževanja, ki bo izhajala iz pozitivnih izkušenj preteklih preobrazb. Zavedamo se, da je preobrazba zahtevno in odgovorno dejanje. Zato mora biti še toliko bolj premišljena. Pri tem pa naj mladi ljudje ne bodo predmet eksperimentov. Hvala.

PODPREDSIEDNIK FRANC JELEN: Hvala. Besedo ima Jordan Blažević, gospodarsko področje, 14. okoliš, Radovljica.

JORDAN BLAŽEVIČ: Tovariš podpredsednik, tovarišice in tovariši delegati! Kot povsod tudi v izobraževanju iščemo rešitve za sedanje probleme, ki niso majhni. Pri reševanju težav se vrtimo v začaranem krogu in le s težavo odpravljamo sedanjo pomanjkljivost. Z uvedbo usmerjenega izobraževanja smo naredili veliko začetnih napak, ki jih bomo še dolgo čutili. Z njim smo hoteli dati vsem enako znanje. Tako smo skupno vzgojno-izobraževalno osnovo načrtovali s postavko, da je vsa vpisana mladina nadpovprečno sposobna in željna šolanja. Povsem smo pozabili na tisti del mladine, ki osnovno šolo končuje s slabšimi uspehi in nima želja po nadaljnjem šolanju, zato se usmerja v triletne proizvodne poklice. Celotni populaciji smo želeli dati višji nivo splošnih znanj, brez zunanje diferenciacije, misleč, da bodo boljši učenci potegnili za sabo po uspehu slabše.

Zgodilo pa se je ravno obratno. Dovolili smo napredovanje brez tujega jezika, ukinili smo vse zaključne izpite. Po drugi strani pa smo vse programe prenatrpali s snovjo, ker smo

mislili, da bomo s tem dvignili nivo znanja. Če hočemo res dvigniti nivo znanja, je potrebno pri štiriletnem šolanju dati večji poudarek jezikom ter naravoslovno-matematičnim predmetom, pri triletnem šolanju pa večji poudarek na strokovnih predmetih in praktičnem pouku.

Visoke šole so preveč odmaknjene od neposredne proizvodnje in celotni učni proces temelji na teoretičnih dokazovanjih brez praktične aplikacije. Ključ do boljših uspehov ni zgolj v programu, temveč zlasti v kvalitetnejši izvedbi in pogojih za izvedbo, kot so: prostori, oprema šol, boljša usposobljenost učiteljev, ustvarjalno ozračje v šolah.

Tudi zahteve združenega dela, da se izobraževanje prilagodi trenutnim potrebam, je nesprijemljivo. V tehnološkem razvoju zastajamo za nerazvitimi za 10 let, in če ne bo izobraževanje hitreje napredovalo, bo zaostanek vsak dan večji.

Sedanja ekonomska politika ne dela za hitrejši razvoj ampak za reševanje trenutne krize. Ali naj izobraževanje prilagodimo temu cilju? Izobraževanje je edino pomembno področje za naš nadaljnji razvoj, na katerega imamo velik vpliv. Če ga ne bomo znali izkoristiti, bomo še naprej capljali za razvojem razvitih držav. Mreža šol je preveč razdrobljena, zato ne dosegamo potrebne kvalitete. Vsaka nova generacija diplomantov bi morala priti iz šol z večjim znanjem. Vendar žal ni vedno tako.

Od permanentnega izobraževanja veliko pričakujemo. Posebnega napredka pa ni, ker se lahko doseže napredovanje tudi brez pravega znanja po drugih kriterijih. Znanje in izobrazba sta pogosto podcenjena in razvrednotena. Zato ni motivacije za učenje. Tudi z delom pridobljene delovne zmožnosti niso temu v prid, kot tudi zastarela tehnologija ne.

Tudi preнове programov se nismo najbolje lotili. Dolgo smo čakali na sklepe Strokovnega sveta SR Slovenije, ki pa je svoja stališča večkrat spreminjal. Časa za razpravo je bilo malo. Zato se bojimo, da združeno delo ne bo imelo dovolj priložnosti, da bi pri tem sodelovalo in prispevalo svoj delež k prenovi. V tem primeru bo ostalo še veliko odprtih vprašanj, kar bo negativno vplivalo na nadaljnji razvoj izobraževanja. Hvala.

PODPRESEDNIK FRANC JELEN: Hvala. Besedo ima Metka Hofbauer, Zveza obrtnih združenj Slovenije.

METKA HOFBAUER: Tovariš predsedujoči, tovarišice in tovariši! K današnji razpravi o poročilu o preobrazbi vzgoje in izobraževanja želim prispevati tudi stališča, pripombe in predloge Zveze obrtnih združenj Slovenije v zvezi z obravnavano problematiko. Od leta 1981, ko smo v Sloveniji začeli izvajati srednje usmerjeno izobraževanje, sta srednje šole zaključili približno dve in pol generaciji učencev. Sedaj je prišel čas, da pričnemo presojeti rezultate reforme.

Po eni strani lahko ugotovimo, da imajo učenci z zaključnim programom, ki je nižji kot V. stopnja zahtevnosti, precej višji nivo znanj s področja splošne izobrazbe kot pred reformo. To je vsekakor dobro in prav, kajti nihče nima pravice mladini in kasnejšim delavcem omejevati možnosti pridobitve splošne izobrazbe, ki bogati človeka.

programih Po drugi strani pa ugotavljamo, kar so potrdile že strokovne raziskave, da diplomanti - zlasti tretjih in četrtyh stopenj izobrazbe - zaključujejo šole s tako nizkim nivojem osnovnih strokovno-praktičnih znanj, da niso usposobljeni niti za začetek pripravništva, s katerim naj bi se, po smernicah reforme v srednjem izobraževanju, pripravili na konkretno delo, ki ga bodo opravljali.

Strinjamo se sicer, da je treba zvišati nivo splošne izobrazbe pri mladi generaciji, vendar menimo, da je ob ustrezni zasnovi in organiziranosti procesa izobraževanja mogoče hkrati ohraniti nivo splošne izobrazbe na dovolj visoki ravni in povečati količino strokovno-praktičnih znanj, ki so nujno potrebna in jih je v dosedanjih, pa tudi v prenovljenih programih, premalo.

V srednji šoli se ponavljajo vsebine predmetov iz osnovne šole, namesto da bi se bolj dograjevale. Zato menimo, da je znana razdelitev učnih vsebin na približno 50% za splošno vzgojno-izobraževalne predmete in 50% za stroko, za nekatere programe nesprijemljiva in da bi splošno-izobraževalni predmeti morali odstopiti vsaj 15% ur v prid stroke.

Z ustrezno zastavljenimi programi in z ustrezno izvedbo pouka pa bi lahko po kratki utrditvi osnovnih znanj le nadgrajevali učno snov iz osnovne šole.

Če bi bil učni proces tako zastavljen, smo prepričani, da učenci ne bi potrebovali toliko ur za splošno-izobraževalne predmete in bi te ure raje posvetili stroki, to pomeni delno teoretičnim vsebinam, zlasti pa praksi. Svoje prepričanje smo skušali prek svojih delegatov v organih posameznih Posebnih izobraževalnih skupnosti že uresničiti v ustrezni prilagoditvi programov, vendar je bilo komuniciranje s 14. Posebne izobraževalne skupnosti prek delegatov za našo strokovno službo izredno težavno, nismo pa tudi imeli možnosti ustrezno uveljaviti delegatskega sistema.

Zato tudi podpiramo predlagane rešitve pri spremembah samoupravne organiziranosti posebnih izobraževalnih skupnosti v prid povečanja strokovnosti, učinkovitosti in enotnosti.

Trdimo lahko, da se za obrtne poklice izvaja pripravništvo ustrezno, vendar so osnovna praktična znanja prešibka za doseganje pričakovanih rezultatov. Obrtni poklici tako dobivajo neustrezno izobražene kadre in kot rezultat premajhnega interesa za vpis v programe II. in III. stopnje, ki pa je posledica prevelike razlike med temi programi in programi IV. in V. stopnje, tudi bistveno premalo kadra.

Zavedati pa se moramo, da družba poleg organizacij združenega dela nujno in vedno bolj potrebuje tudi drobno gospodarstvo družbenega in privatnega sektorja, saj drobno gospodarstvo s svojimi specialnimi znanji in inventivnim pristopom vedno bolj postaja nenadomestljiv partner velikih sistemov v združenem delu, poleg tega pa je tudi velik vir zaposlovanja kadrov.

V sedanjem sistemu izobraževanja je ostalo preveliko število učencev, torej 29%, ki po zaključni osnovni šoli ali po zaključni osnovnošolski obveznosti niso nadaljevali izobraževanja, temu številu pa je treba prišteti še učence, ki niso uspešno zaključili programov usmerjenega izobraževanja. Velik del teh predstavlja za obrt, ob ustreznih vzgojno-izobraževalnih

programih, ustrezen vir za pridobivanje kadra, kar pa v sedanjem stanju v družbi ni zanemarljivo.

Očitno so reforme in dosedanji ukrepi na področju prenove izobraževanja premalo upoštevali tudi različno motiviranost učencev, eni so bolj za delo in drugi so bolj motivirani za nadaljnje izobraževanje. Ugotavljamo, da manj zahtevni vzgojno-izobraževalni programi prav zaradi prešibkih strokovno-praktičnih znanj mladini omejujejo možnosti za doseg poklica.

Zavedajmo se, da morajo družbena vlaganja v znanje resnično odražati razvojne cilje. Najprej pa moramo izobraziti delavce, ki bodo uspešno opravljali s proizvodjalnimi sredstvi, ki jih imamo sedaj in ki jih bomo - kot kaže - še nekaj časa imeli. Ko bodo diplomanti naših srednjih šol zadovoljivo obvladali sedanji proizvodjalni proces, bomo lahko govorili o izobraževanju kadra za 21. stoletje.

Dovolite mi še nekaj sklepnih misli in predlogov: Programi osnovnih šol so prenatrpani in prepolni nepotrebnih specialnih znanj in zato potrebni temeljite prenove, prav tako kot programi srednjega izobraževanja, oboji pa morajo biti usklajeni. Ob prenovi programov se moramo zavedati odgovornosti do mlade generacije še toliko bolj glede na rezultate, ki jih je dala reforma srednjega izobraževanja. Na oblikovanje vzgojno-izobraževalnih programov zagotovimo bolj vpliv stroke in manj drugih faktorjev.

Od šol pričakujemo bistveno višjo kvaliteto izvedbe vzgojno-izobraževalnega procesa tako pri splošnih znanjih kot pri znanjih stroke, kamor vključujemo tudi praktična znanja. Zato tudi podpiramo idejo o uvedbi ustreznih zaključnih izpitov tudi za programe tretje in četrte stopnje izobrazbe.

Družba kaže močan interes do razvoja obrti, česar pa ne bomo mogli uresničiti, če ne bomo imeli dovolj kadra, zlasti pa ne dovolj ustreznega kadra. Ugotavljamo, da je sedanja oblika izvajanja pripravništva za večino poklicev predraga, ker se pripravniki na dragih strojih, z dragimi materiali in z drago cenim časom mentorja učijo tisto, kar bi se morali naučiti v šolski delavnici. Tako nastale stroške še prenesejo večje organizacije združenega dela, nikakor pa ne manjše, pa naj bo to v družbenem ali privatnem sektorju.

Iz navedenega izhaja, da stanje v družbi zahteva prilagoditev sistema izobraževanja našim zahtevam, ki so realne in izhajajo iz prakse ter ne pomenijo vrnitve k staremu sistemu vajeniških šol. Pričakujemo pa bistveno več možnosti za to, da bomo učencem omogočili ustrezen vstop v delovni proces, kar pa lahko dosežemo le z bistvenim povečanjem količine praktičnih znanj v posameznih programih.

Za poklice širokega profila, za vse poklice, kjer mora delavec tudi za začetek dela obvladati določena specialna znanja in podobno, pričakujemo možnosti formiranja posebnih programov z večjim poudarkom na strokovno-praktičnem delu programa.

Ob slabi obrtni uslugi, ki jo pogojuje slaba usposobljenost delavca, izgublja družba nasploh, ker ostaja brez določenega dela dohodka. Zaradi prešibkih osnovnih znanj iz stroke trpi tudi proces nadaljnjega izobraževanja in tako ne dohitevamo več razvoja zunaj naših meja.

Naše zahteve glede sprememb pri izobraževanju so pogojene iz potreb in zahtev potrošnikov naših storitev. Ob neupoštevanju naših predlogov se Zveza kot strokovna institucija Gospodarske zbornice Slovenije odreka vsake odgovornosti v zvezi s problematiko kadra v obrtnih poklicih.

Glede na predstavljeno situacijo pričakujemo ponovno in strokovno preverjanje nekaterih predlogov in zaključkov, ki jih prinaša prenova izobraževanja. Naša stališča so usklajena tudi s stališči Splošnega združenja drobnega gospodarstva in Gospodarske zbornice Slovenije.

PODPREDSIEDNIK FRANC JELEN: Hvala. Besedo ima Janez Dolenc, gospodarsko področje, 18. okoliš, Tolmin.

JANEZ DOLENC: Tovariš predsedujoči, tovarišice in tovariši delegati! V Šolskem centru Vojvodina, Tolmin bi vas radi opozorili na nekaj izkušenj iz usmerjenega izobraževanja, ki podpirajo preobrazbo.

1. Gotovo je ena najbolj negativnih posledic šolske reforme načelo nešteti usmeritev, ki jih v manjših središčih - v Sloveniji jih je menda približno deset - ni mogoče realizirati, ker ni dovolj učencev, zato so se srednje šole v teh krajih takoj znašle na robu obstoja. Ker je bila možnost realizacije le v večjih središčih, so se tam pojavile tendence po velikanskih šolskih centrih, ki pa zaradi prostorske stiske in prevelikega števila učencev pedagoško ne morejo biti učinkoviti. Zato je treba spet uveljaviti čim širšo splošno izobraževalno smer.

2. V našem šolskem centru ima pedagoška smer regijski značaj. Vendar opažamo, da se iz leta v leto zmanjšuje število učencev te smeri, posebno še iz drugih občin regije in tako je vedno bolj vprašljiv obstoj pedagoške usmeritve, saj je težnja od treh oddelkov na enega samega. Mislimo, da je potrebna širša družbena akcija za kadrovanje pedagoških delavcev. Zanje bi morali pridobiti najboljše učence in učiteljem vrniti družbeni status, ki so ga nekoč že imeli. Sicer se bomo kmalu znašli v pomanjkanju učiteljev.

3. Ker je vprašljiv obstoj edine regijske usmeritve in je problem napolniti oddelek kakšne druge smeri, je ogrožena edina srednja šola v tolminski občini, ki je bila doslej nosilec razvoja v nerazvitem okolju in obmejnem področju.

Zaradi take perspektive zapuščajo šolo najboljše kadri, kar je pripeljalo do "štrajka" učencev na naši šoli.

4. Sedanji zakon o združenem delu, ki govori o znanju in izobrazbi samo kot pogoju za delo, hkrati pa omogoča premostitev tega pogoja z delovnimi izkušnjami, je razvrednotil izobraževanje ob delu, kar je povzročilo porazen padec zanimanja za tako izobraževanje. To so bridko občutile delavske univerze in tudi naša - v sklopu šolskega centra je prenehala z delom. Treba je takoj prenehati priznavanje izobrazbe z delovnimi izkušnjami in spodbuditi pripravo izobraževanja ob delu ter zanj zagotoviti tudi finančna sredstva. V ostalem podpiramo predloge delegacije iz Idrije.

PODPREDSIEDNIK FRANC JELEN: Hvala lepa. Besedo ima Peter Razpotnik, gospodarsko področje, 7. okoliš, Kamnik.

PETER RAZPOTNIK: Tovariš podpredsednik, tovarišice in tovariši delegati! V občini Kamnik smo poročilo in ostalo gradivo o preobrazbi vzgoje in izobraževanja obravnavali delegati v okviru občinske izobraževalne skupnosti, obe skupini delegatov za delegiranje delegatov za Zbor občin in Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije, poleg tega pa smo v občini organizirali tudi posvet o problematiki prevzgoje in izobraževanja, ki smo ga povezali tudi z vprašanji razvoja šolstva v občini Kamnik.

Ob obravnavi poročila o preobrazbi vzgoje in izobraževanja so bile oblikovane naslednje ugotovitve in stališča: v razpravi so bili delegati enotnega mnenja, da je potrebno programe locirati tam, kjer so potrebe združenega dela, kar pomeni - povedano z drugimi besedami, da je treba vzgojno-izobraževalni proces približati mladim, ne pa, kot se v praksi pogosto pojavlja, da imajo izvajalci oziroma same šole ključno besedo pri tem, kje naj se opravljajo določeni programi srednjega usmerjenega izobraževanja. V tej zvezi je povsem jasno, da je potrebno zagotoviti ustrezno kvaliteto in da je potrebno pri opredeljevanju vprašanja, kje naj se opravljajo določeni programi srednjega usmerjenega izobraževanja, potrebno biti realen.

V razpravi so bili delegati soglasni, da je potrebno razpravo o poročilu o preobrazbi vzgoje in izobraževanja zaključiti na današnji seji zborov Skupščine SR Slovenije, kar pomeni, da naj bi delegati tudi na današnji seji sprejeli predlog ugotovitev, stališč in sklepov.

Delegati so bili soglasni tudi, da je potrebno po letu dni ponovno preveriti v vseh zborih republiške skupščine, kako se uresničujejo opredeljene naloge.

V razpravah, ki so potekale v občini Kamnik, je bilo oblikovano tudi stališče, da mora biti reforma stalen proces, pri čemer pa je povsem napačno stališče, ki je dokaj razširjeno, da je sedanja šola zanič, skratka, da mladina po končanem vzgojno-izobraževalnem procesu ne zna dovolj oziroma ni usposobljena za vključevanje v združeno delo.

Razprava o preobrazbi vzgoje in izobraževanja v naši občini ni podprla stališča nekaterih, ki je v tem, da bi skrčili splošen del izobraževanja na račun strokovnega. Menimo, da se strokovno izobraževanje z uvedbo nove tehnologije da spraviti v mnogo učinkovitejšo obliko. Razlog je splošno znan. Potrebna je določena širina, pri čemer je pomembno tudi dejstvo, da izobraževanja ni moč graditi na obstoječem, pač pa mora sloneti na novih spoznanjih, ker sicer ne bomo sledili razvoju oziroma bo razkorak med našo družbo in razvitim svetom toliko večji.

Glede strokovnega dela je bila v razpravi sprejeta ocena, da je potrebno dograjevati vsebino le-tega in ga prilagajati potrebam združenega dela, pri čemer je v tej zvezi velikega pomena tudi ustreznost proizvodnega dela.

Glede vključevanja mladih v srednje usmerjeno izobraževanje je bilo v razpravah v naši občini sprejeto stališče, da prav gotovo zasluži kritiko preveč administrativen pristop -

zlasti pri sprejemnih izpitih oziroma vključevanju mladih v srednje usmerjeno izobraževanje.

V razpravi se je soglasno pokazalo, da problema profsorskega oziroma učiteljskega kadra v naših šolah ne bomo rešili le z boljšimi osebnimi dohodki, pač pa je potrebno poskrbeti za permanentno izobraževanje profsorskega kadra, ker le tako lahko pričakujemo večjo kvaliteto.

Razpravljavci so soglašali tudi s stališčem, da kvaliteta na področju vzgoje in izobraževanja - torej znanje - ne pomeni elitizma, kot se ta teza velikokrat pojavlja v našem življenju, prav tako pa tudi s tako tezo, da ni konzervativno vse, kar zagovarjajo šolniki oziroma praktiki.

Glede na to, da ima v občini Kamnik sedež tudi Zavod za usposabljanje invalidne mladine, so delegati menili, da je potrebno izobraževanju otrok z motnjami posvetiti večjo pozornost. V tej zvezi je bila poudarjena zahteva, da je potrebno zagotoviti večjo programsko fleksibilnost in širše možnosti programskih prilagoditev. Hvala.

PODPREDSIEDNIK FRANC JELEN: Hvala. Besedo ima Lojze Likar, prosvetno-kulturno področje, 5. okoliš, Nova Gorica.

LOJZE LIKAR: Spoštovani predsedujoči, tovarišice in tovariši delegati! Predstavil bi nekaj naslednjih stališč k poročilu preobrazbe vzgoje in izobraževanja, vseh ne bi navajal, ker smo dosti tega danes že slišali.

Poročilo, oprto na dognanja raziskav in analiz, ob sočasnih obsežnih in polemičnih javnih razpravah, nedvomno kaže realno stanje na področju vzgoje in izobraževanja v Sloveniji. Rezultati preobrazbe, ki je trajnejši proces, se na nekaterih področjih že kažejo. Vendar se bojimo, da nakazana pot, pri kateri smo se na začetku spopadli s predmetniki in učnimi načrti, a ob izpadu sočasnega razreševanja materialnega stanja šol usmerjenega izobraževanja ostaja nedokončana, če ne bomo resnično dojeli popraviljanja materialnega položaja vzgoje in izobraževanja v naši zavesti kot neodložljivo naložbo, s katero odpravljamo ozko grlo, ki nam ne dovoljuje hitrejšega izhoda iz gospodarskega zaostanka. Ob tem resno pričakujemo, da bo v preobrazbi našla več mesta tudi preobrazba "učiteljev" z možnostjo za strokovno specializacijo, hitrejše razreševanje problemov, ki zavirajo večje sodelovanje kadrov iz materialne proizvodnje v pedagoškem procesu, in nenazadnje praktično usposabljanje učencev in študentov v organizacijah združenega dela.

V ta namen podpiramo predlog Zveze sindikatov Slovenije, da ustrezni strokovni organi proučijo možnost panožnega izbora organizacij združenega dela, ki bi usposabljale vse učence in študente določenih programov.

Polemičnemu razmišljanju o dilemi izobraževanja za delo ali za nadaljevanje šolanja želimo dodati misli, naj bo prenova na tem področju naravnana na ustvarjanje čimbolj izenačenih izobraževalnih možnosti šolajočim na vseh stopnjah za delo v življenju, ki je pred nami.

Podpiramo tudi stališče Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, ki se zavzema za spremembe organiziranosti Posebnih

izobraževalnih skupnosti in RIS-a, vendar predlagamo, naj bo pristop k tem spremembam selektiven, da s posplošenimi spremembami ne bi izničili pozitivnih rezultatov, ki so bili v posameznih Posebnih izobraževalnih skupnostih in že doseženi. Zaradi hitrih sprememb na strokovno tehničnih področjih, ki pogojuje pogostejše tiskanje manjših naklad učbenikov za ta področja menimo, da bo potrebno čimprej realizirati predlog, da bodo založnikom na voljo krediti z ugodnejšimi pogoji.

Načelno tudi dajemo podporo osnutku ugotovitev, stališč, priporočil in sklepov, ki jih je za sejo Skupščine SR Slovenije pripravila skupina delegatov za spremljanje uresničevanja preobrazbe vzgoje in izobraževanja. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK FRANC JELEN: Hvala. Besedo ima Marija Gerenčer, prosvetno-kulturno področje, 8. okoliš, Murska Sobota.

MARIJA GERENČER: Tovariš podpredsednik, tovarišice in tovariši delegati! Naša stališča h gradivu o preobrazbi vzgoje in izobraževanja smo že poslali, poudarili bi pa še naslednje.

Strinjamo se z ugotovitvijo, da veliko mladih iz nerazvitih občin po končani osnovni šoli ne nadaljuje šolanja in da je to ena izmed karakteristik manj razvitih področij. V občini Murska Sobota kar 22% mladih zaključi svoje izobraževanje z osnovno šolo. Med vzroke za tako stanje lahko naštejemo nizko izobrazbeno raven zaposlenih in slabe možnosti zaposlitve, 72% zaposlenih ima osnovnošolsko izobrazbo oziroma še manj, 25% srednješolsko in le 2,5% jih je z višjo in visoko izobrazbo. Stopnja nezaposlenosti je 10%.

Motiviranost za šolanje je v takih okoljih slaba, ekstenzivno gospodarstvo je vezano na kmetijstvo, ki je nizko akumulativno in brez pravih razvojnih ambicij. Izbira programov je dokaj ozka, od doma pa mladi še ne gredo radi, predvsem zaradi vpliva staršev. Tako kadrovska struktura stagnira, saj se že 10 let ne spreminja izobrazbeni nivo, vse to pa ne daje zagotovila za nove razvojne programe, ki bi bili plod domačega znanja.

S štipendijsko politiko ne dosegamo izenačitve pogojev šolanja za nadaljnji vsestranski razvoj pomurske regije, zato je nujno, da organizacije združenega dela štipendirajo več kot doslej na V., VI. in VII. zahtevnostni stopnji.

Zaradi navedenih specifik je nujno, da smo pri programiranju zvrsti vzgojno izobraževalnih programov nekoliko prožnejši v tem smislu, da v takih okoljih zagotovimo pestrejše vzgojno-izobraževalne programe V. zahtevnostne stopnje ter možnosti dislokacij, predvsem na tistih šolah, ki imajo kadrovske in tehnične pogoje. Mislimo na vzgojno-izobraževalni program elektronika, za katerega se je prijavilo 82 učencev; 42 učencev za V. stopnjo in 40 za IV. stopnjo zahtevnosti. Toda Posebna izobraževalna skupnost za elektro in računalništvo ni pristala na širitev obstoječega števila oddelkov. V prihodnje je potrebno nekoliko bolj upoštevati specifične probleme regije. Hvala.

PODPRESEDNIK FRANC JELEN: Hvala. Besedo ima Miran Resnik, obrtno področje, 4. okoliš, Celje.

MIRAN RESNIK: Tovariš predsedujoči, tovarišice in tovariši! K poročilu o preobrazbi vzgoje in izobraževanja dajem v imenu delegatov 4. okoliša s področja obrti in podobne dejavnosti Zbora združenega dela naslednja stališča.

Že več let ugotavljamo, da srednja strokovna šola ne daje ustreznih kadrov oziroma kadrov, ki bi bili sposobni opravljati gospodarske dejavnosti s področja obrti. Neustrezni in neusposobljeni kadri pa predstavljajo veliko oviro za razvoj drobnega gospodarstva, čeprav je v vseh planskih dokumentih ravno razvoj tega dela našega gospodarstva posebno poudarjen. Če ne bomo izpeljali prenove programov srednjih strokovnih šol, ne bomo dobili ustrezno usposobljenih kadrov, posledica tega pa bo, da ne bomo mogli uresničiti razvoja drobnega gospodarstva. O prenovi programov pa nikakor ne moremo govoriti, če je, na primer v treh letih šolanja za strojnika le 13 ur več praktičnega pouka in delovne prakse ter ni več časa namenjenega strokovni teoriji, in to kljub pripombam, ugotovitvam in kritiki, ki smo jih že večkrat izrekli. S takšno prenovo se obrtniki ne moremo strinjati, saj tako ne bomo dobili ustreznih strokovnih kadrov, čeprav so velike možnosti zaposlovanja ravno v obrtnih dejavnostih. Tako med drugimi že primanjkuje avtomehanikov v delavnicah samostojnih obrtnikov in v organizacijah združenega dela. Po podatkih, ki jih je zbrala Zveza obrtnih združenj Slovenije, bi lahko v 1100 mehaničnih delavnicah samostojnih obrtnikov izobraževali najmanj po enega učenca, torej skupaj kar 1100 učencev.

Zaradi navedenega ne moremo prevzeti odgovornosti za pospešeni razvoj drobnega gospodarstva kot tudi za pridobitev sposobnih, ustreznih in prepotrebnih mladih kadrov, ki so se sicer odločili delati v tej panogi gospodarstva, vendar pa zaradi navedenega izobraževanja ne bodo dosegli takšnih uspehov, kot bi jih lahko.

Za pridobivanje znanja praktičnega pouka in strokovne teorije so potrebni usposobljeni strokovni kadri, dobro opremljene učilnice in sodobno opremljene delavnice. Sistematičnemu izobraževanju učiteljev praktičnega pouka do sedaj prav tako še nismo namenili dovolj pozornosti - kar se tudi pozna pri mladini, ki se je že usposobila za dejavnosti drobnega gospodarstva. Zaradi takega načina izobraževanja ta mladina ne more in ne bo dosegla uspehov, ki ga dosegajo delavci teh dejavnosti v razvitih državah.

Za izboljšanje praktičnega pouka v strokovnih šolah predlagamo, da naj sodelujejo v svetih srednjih strokovnih šol, ki izobražujejo mladino za področje obrti, tudi delegati obrtnih združenj. Ti bodo namreč lahko prispevali s svojimi izkušnjami k večji strokovni učinkovitosti prihodnjih delavcev v obrtnih delavnicah.

Ko načrtujemo razvoj izobraževanja, se vedno pojavlja problem planiranja kadrovskih in izobraževalnih potreb. Z dosedanjimi rezultati na tem področju ne moremo biti zadovoljni, saj ti plani ne temeljijo na realnih postavkah razvoja drobnega gospodarstva in v tem okviru posebnega dela. Načrtovanja vpisov glede na kadrovske potrebe ne smejo spremljati samo Posebne izobraževalne skupnosti brez sodelovanja uporabnikov in delovnih ljudi, ki imajo dovolj praktičnih izkušenj na tem področju.

Planiranje izobraževalnih potreb je namreč izredno odgovorna naloga, saj ima sprejemanje sklepov o vpisu v omrežje šol in sklepov o programih za posamezne šole velik vpliv na nadaljnje usposabljanje mladine za delo na tem področju. Če se tega ne bomo zavedali in se ne bomo lotili reševanja te problematike z vso resnostjo, bo naša mladina, ki se je odločila delati na tem področju, strokovno zaostala in ne bo sposobna opravljati zahtevnejšega dela in nalog, za katere bi se morala že usposobiti v strokovnih šolah.

Zato prosim delegate tega zbora, da se zavedajo odgovornosti, ki jo prevzemajo s sprejemanjem današnjih sklepov in stališč.

Na koncu pozivamo še Izvršni svet Skupščine SR Slovenije, da prouči to problematiko in zadolži Zavod SR Slovenije za šolstvo, da v program za obrtne poklice vključi več praktičnega pouka in strokovne teorije. Hvala.

PREDSEDNIK VALENTIN DVOJMOČ: Besedo ima tovariš Mišo Palandačič, prosvetno-kulturno področje, 21. okoliš, Ljubljana-Šiška.

MIŠO PALANDAČIČ: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Naše poročilo, ki smo ga izdelali delegati prosvetno-kulturnega in gospodarske področja Šiške, bom nekoliko skrajšal, ker je bilo o nekaterih zadevah že veliko rečenega. Menili smo, da je poročilo celovito in objektivno. Podpiramo ključne usmeritve in tudi zaključke, ki so sedaj bolj konkretizirani. Mislim, da bi pri vsakem zaključku dodali še kanček odgovornosti. Ne vemo pa, kako je z oživljanjem preobrazbe. Sprašujemo se, ali v tem trenutku sploh delamo po smernicah, saj zadeve ne poznamo niti šolniki. Za osnutke predmetnikov smo izvedeli pred javno razpravo, do danes pa ne vemo, kaj se s temi predmetniki dogaja. Spremembe pa naj bi bile že v naslednjem šolskem letu.

Porajajo se tudi dvomi, da bo predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o usmerjenem izobraževanju pripravljen do junija 1987 - kot je to v poročilu navedeno. Menimo pa še, da naj bi se Skupščini SR Slovenije večkrat poročalo o teh življenjskih dogajanjih.

Posebno pozornost smo namenili kvaliteti pedagoškega procesa. To je treba na vsak način dvigniti z določenimi prijemi, med katerimi naj bi bila tudi poostreitev verifikacij šol in delavskih univerz, in mislim, da bi pri tej problematiki verifikacije morali tudi prisluhniti združenemu delu. Kvaliteto lahko popravimo le s konkretnimi prijemi. Primer, ki ga danes še nismo slišali - to je prenapolnjenost oddelkov, saj za več oddelkov ni denarja. Ravno tako so prevelike skupine pri laboratorijskih vajah in meritvah tako na srednjih šolah kot na fakultetah. Kako lahko diferenciramo pouk v takih oddelkih in skupinah, nam mora biti jasno.

Kakršen koli stroj, ki je lahko še tako drag, bomo nekako kupili. Da bomo dobili dovolj strokovnjakov, o tem nisem ravno prepričan. Varčujemo torej na nepravem mestu. Občutimo izredno velik problem pri strokovnih predmetih. Dobrih

strokovnjakov in pedagogov hkrati je izredno malo. Delo učitelja je za strokovnjaka nezanimivo - tu mislimo predvsem na strokovne šole. Za strokovnjake ni zanimivo delo samo zaradi nizkih osebnih dohodkov. Ali smo že razmišljali, da bi se tak učitelj več ukvarjal tudi s stroko? Recimo, da bi imel sistem: dve leti dela v šoli, dve leti v združenem delu ali pa kombinirano - delo v šoli in organizacijah združenega dela. Menim, da bi lahko tudi v tej smeri razmišljali.

Slišali smo že, da šolanje ni stimulatívno - ne redno ne tisto ob delu. In izobrazba in nekateri poklici so že skoraj razvrednoteni. Pridobivanje izobrazbe po izkušnjah na samem delovnem mestu je tudi po našem mnenju dvomljivo. Premalo dajemo v ospredje uporabnika znanja. Proizvodnim poklicem je potrebno posvetiti več pozornosti. Pripravníštvo bi lahko tudi izvajali na šolah, kjer so šole za to usposobljene. Mogoče bi bilo nekatere šole celo lažje usposobiti za pripravništvo, kot pa pripravništvo izvajati v manjših delovnih organizacijah ali pri obrtnikih in bi se v tem tudi pridružili mnenju tovarišice iz obrtnih združenj. Seveda pa to velja le za nižje stopnje. Pri višjih stopnjah izobraževanja menimo tudi sami, da je potrebno pridobiti primeren nivo nekega splošnega znanja. Ob tem se moramo kritično vprašati, ali naredimo vse v okviru teh ur, ki jih že imamo. Če pogledamo, recimo, slovenski jezik, smo danes že slišali očitke, da prihajajo na srednje šole polpismeni učenci. Glede na stari sistem smo število ur slovenskega jezika povečali, prav tako v osnovni šoli. Stanje pa se slabša.

Kar se tiče visokega šolstva, se nam zdita pomembni ugotovitvi v 11. in 12. točki, ki sta namenjeni znanstveni uveljavitvi višjega in visokega šolstva, a poudariti je potrebno tudi raziskovalno komponento. Potrebno pa bi bilo še proučiti možnosti za ustreznejšo samoupravno organiziranost univerze, visokega šolstva ter številnih in ločenih izobraževalnih in raziskovalnih skupnosti - mislim, da jih je sedaj okoli 32. Opozoril bi tudi še na precejšno brezčutnost, ki se je pojavila pri obravnavi tega poročila - vsaj v začetku. Kljub obilici gradiv, razprav, dokumentov je prevladoval občutek, češ, da ne moremo kaj dosti vplivati. Takšno mnenje smo slišali tudi med današnjo razpravo.

Kot delegati smo dobili različna gradiva številnih družbenopolitičnih organizacij in smo na skupini ugotavljali, da vse to v glavnem nastaja od občin navzgor. Na osnovnih organizacijah sindikatov in mladine se o tem ni dovolj razpravljalo.

Spregovoril bi še o zadevi, ki me je spodbudila pri 2. in 3. točki dnevnega reda. Zavedati se moramo, da bo prenova zopet zahtevala finančna sredstva, verjetno kar precejšnja. Kje jih bomo dobili, verjetno še ne vemo. Nekdo je omenil, da naj bi namenili za družbene dejavnosti okoli 35% več sredstev. Ne vem, če sem si to številko dobro zapomnil, toda kako bomo s tem uspeli izpeljati kvalitetno prenovu? Hvala lepa.

PREDSEDNIK VALENTIN DVOJMOČ: Hvala. Pisne razprave so oddali delegati iz Žalca, Lendave, Celja, kulturno-prosvetno in gospodarsko področje, Murske Sobote, Cerknice, Ljubljane-Šiška, gospodarsko področje, Slovenske Bistrice, Postojne,

Ljubljane-Center - prosvetno-kulturno področje, Škofje Loke, Kranja, Šentjurja, Maribor-Tabor, Maribor-Rotovž, Trbovelj, Grosupljega, Cerknice, Novega mesta, Slovenj Gradca. Te razprave so sestavni del tega gradiva, ki ga bo obravnavala skupina delegatov.

Želi še kdo razpravljati? (Da.) Besedo ima Viktor Ptičar, gospodarsko področje, 41. okoliš, Maribor-Tabor.

VIKTOR PTIČAR: Čeprav imam obsežno gradivo, vendar ga ne bom prebiral, ker je bilo že skoraj vse povedano. Želel bi podpreti delegate, ki so poudarjali potrebo po večjem obsegu in kvaliteti strokovnih in tudi praktičnih znanj, kar je posebej pomembno za III. in IV. stopnjo izobraževanja. Priporočal bi pa, da si tisti, ki so izražali nasprotno potrebo, to v praksi ogledajo, kako je, če pride neizkušen delavec na delovno mesto. Preden se usposobi za opravljanje tega dela, traja šest mesecev, včasih celo leto dni.

Dodal bi še to: verjetno je v manjši meri sedanje stanje produktivnosti dela in splošna učinkovitost gospodarjenja tudi posledica slabega, neustreznega in nekvalitetnega izobraževanja. Za gospodarstvo pa je pomembno, da dobimo dovolj strokovno in praktično usposobljene učence po končani šoli. Hvala lepa.

PREDSEDNIK VALENTIN DVOJMOČ: Hvala lepa. Želi še kdo razpravljati? (Da.) Besedo ima tovariš Franci Pivec, predsednik Republiškega komiteja za vzgojo in izobraževanje ter telesno kulturo.

FRANCI PIVEC: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Nismo se oglasili pri uvodu, ker smo predvidevali, da bo potrebno še kakšno pojasnilo ob koncu, zato bom v kratkih besedah povedal nekaj misli z namenom, da bo imela usklajevalna skupina olajšano delo.

Pri vprašanju razmerja med praktičnim in strokovno-tehničnim znanjem in o tem, kaj gospodarstvo terja, bi bilo potrebno to tudi časovno opredeliti. Šola izobražuje za ta trenutek in za prihodnost, okrog te časovne dimenzije pa se pletejo mnoge polemike. Tu je centralni problem našega načrtovanja vzgojno-izobraževalnih programov oziroma načrtovanja vzgoje in izobraževanja sploh. V tem je tudi kompliciranost in zahtevnost tega dela.

Rečeno je bilo, da je včasih treba tudi šest mesecev, včasih pa tudi celo leto, da se diplomant iz srednješolskega programa privadi na delovno mesto. Približno to je imela v mislih delovna zakonodaja, ko je opredeljevala trajanje pripravniškega staža - ne sme biti krajši od šest mesecev in lahko traja do enega leta, kar pomeni, da se zelo ujemamo v predvidevanjih. S tem nočem samovoljno braniti in zagotavljati programov, kakršni so, niti kvalitete njihovega izvajanja, kakršno dosegamo - ob upoštevanju vseh elementov, ki na to vplivajo in so bili v razpravi zelo pošteno in vsestransko razgrnjeni. Želim pa poudariti, da smo se dogovorili za osnovno zasnovo razmerja med tema dvema ključnima komponentama izobrazbe in usposobljenosti. Popravke, izboljšave in rešitve moramo iskati znotraj tako dogovorjene zasnove.

Delegat iz Šiške je zaključil svojo razpravo z vprašanjem, ali bomo zagotovili tudi sredstva za kvalitetne premike v vzgoji in izobraževanju. Če je kaj v poročilu jasno, prezentno skozi vso problematiko, in če ima ta razprava kakšen globlji in dolgoročnejši smoter, potem ga ima ravno v iskanju odgovora na to vprašanje. Doseči kvalitetnejšo šolo, terjati od izobrazbe veliko več, kot je sedaj dala ljudem in prek njih družbenemu razvoju, pomeni, da moramo več investirati v to področje, ob jasni odgovornosti tistih, ki ta družbena sredstva uporabljajo, da jih uporabljajo z maksimalno racionalnostjo in z maksimalnim učinkom. Ne bi rad posplošeno ocenjeval ali ta normativ racionalne uporabe družbenih sredstev tudi v vsakem primeru in v celoti dosegamo ali ne.

Veliko razprav je bilo osredotočenih na normativ v oddelkih. Posebej smo v zboru razpravljali o situaciji v osnovni šoli - ob popravku zakona o osnovni šoli, zato se na stanje v osnovni šoli ne bi vračal. Danes je bilo več pripomb na račun obsega števila učencev v srednješolskih oddelkih in delegat iz Šiške je omenil tudi organiziranje študija v visokem šolstvu glede na število študentov v skupini.

Na žalost imamo v Skupščini SR Slovenije vedno splošen podatek o številu učencev v razredu pri frontalnem pouku. Tega pa je v srednjem in v visokem šolstvu vse manj in težimo, da bi ga bilo še manj. Če prinašajo normativi v spremembah zadnjega desetletja kaj novega tako v srednjem kot v visokem šolstvu, prinašajo ravno v tem smislu, da se osnovna skupina učencev v srednji šoli in osnovna skupina študentov na predavanjih kar se da pogostoma porazdeli v delovne skupine, ki so potem udeležene v praktičnem delu vzgojno-izobraževalnega procesa. To vam lahko ilustriram s podatki, na primer za program kovinarstva in strojništva, smer strojni tehnik: frontalnega teoretičnega pouka, ko je skupina skupaj in ko res lahko govorimo, da je 30, 32 ali pa tudi več učencev v oddelku prevelika obremenitev in blokira izobraževanje, je v četrtem letniku 67%, v tretjem letniku 67%, v drugem letniku 72% in v prvem letniku, kjer je največ frontalnega pouka, 84%. Temu primerno se potem učenci delijo v skupine in je tako 32% oziroma 27% in 15% pouka za četrti, tretji, drugi in prvi letnik v skupinah, ko se dela v laboratorijih, pri strojih, v delavnicah, torej v postopkih, kjer mora imeti učitelj do učenca individualen dostop in pristop.

Izbrani primer ni najboljši, ker to ni najbolj eksponirana skupina. Če bi posebej hotel zagotavljati to razdelitev, potem bi predstavil program zdravstveni tehnik, kjer se 60% v četrtem, 55% v tretjem, 35% v drugem letniku vsega pouka izvaja v majhnih učnih skupinah. Pri bolničarju je ta odstotek celo 75% v drugem letniku. To sliko je treba upoštevati, ko razpravljamo o tem, kakšni pogoji za individualizacijo pouka obstajajo realno v šolah. Vedeti moramo, da so skupine v visokem šolstvu še bolj razdeljene in bolj maloštevilne, upoštevaje področje izobraževanja. V medicini imamo tri - do petčlanske skupine, v seminar-skih skupinah za najbolj masovne smeri študija pa je normativ 30 študentov. Takšen je torej razpon.

Rečeno je bilo, da javnostni dovolj obveščena o poteku prenove programov. Ne bi rad ocenjeval, v kolikšni meri sredstva

javnega obveščanja spremljajo ta proces, a menim, da ga spremljajo natančno in da smo na tekočem z vsemi spori in polemikami, tudi v zelo specialnih strokovnih telesih, ki se ukvarjajo s tem vprašanjem. Zato bi težko sprejeli oceno, da javnost ni seznanjena s to prenovo. Vsekakor se pa prenova v ključnem smislu odvija v zborih uporabnikov in zborih izvajalcev, v tistih mnogoštevilnih izobraževalnih skupnostih, o katerih je govoril tudi delegat iz Šiške, kjer se v končni fazi programi tudi sprejemajo. Prav gotovo tega ni mogoče jemati kot beg ali izmikanje javnosti, ampak nasprotno, kot element javnosti dela v reševanju vzgojno-izobraževalnih vprašanj.

Odgovoril bi še tovarišu iz Celja, ki je nadaljeval razpravo tovarišice Hofbauerjeve v zvezi z izobraževanjem za obrtne poklice in se je obrnil na Izvršni svet Skupščine SR Slovenije, da naj se posebej posveti tudi tem programom. V osnovi ne bi odklanjal te odgovornosti Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije v smislu njegovih generalnih nalog in odgovornosti, vendar je jasno, da so po uzakonjenem postopku še pred njim zadolžene za konkretne naloge s tega področja posebne izobraževalne skupnosti.

Navezujem se na razpravo tovarišice Hofbauerjeve in ugotavljam, da je več ali manj jasno tudi v poročilu in stališčih, ki so danes predložena, da je treba za obrt iskati specifične rešitve, ker gre za zelo svojevrsten način pridobivanja kadrov za to področje združenega dela. Kar nas je do sedaj blokiralo, je bila domneva, da moramo najti rešitev v samih temeljih sistema, sicer rešitve sploh ne bo. Mislim, da je bolje, če na to vprašanje pogledamo s pragmatičnega zornega kota in v tem smislu odgovorimo na specifične potrebe, ki se na tem področju pojavljajo.

Tovariš predsednik, ne bom več dolgo pojasnjeval, ker bi zašel že v samo poročilo. Rad bi se dotaknil samo še enega vprašanja, ki ste ga mnogi razpravljavci predstavili in ki se je tudi pogosto pokazalo v vseh razpravah in pisnih poročilih v teh treh mesecih - to je zahteva po otrocih, po učencih. Iščemo tistega, ki bi priskrbel otroke za programe. Dejstvo pa je, da imamo samo svoje otroke in da drugih otrok ni in tako kot vsak razmišlja za svojega otroka o čim boljšem poklicu, in temu primerno skupaj z otrokom načrtuje njegovo izobraževalno pot, tako se stvari potem odslikajo tudi v generalni razporeditvi naše mlade generacije po izobraževalnih programih. Drugih otrok, ki bi jih od ne vem kod vzeli, ni. Nikomur ne moremo zagotoviti vpisnih kontingentov, če jih še tako glasno zahteva. Vemo pa - o tem smo razpravljali lani spomladi, ko smo govorili o možnostih in potrebah izobraževanja, da slovenska mladina in tudi Slovenci sploh izredno občutljivo in naglo odreagirajo na razvojne perspektive na posameznih področjih. Zahvaljujoč temu - poleg drugih vzrokov - nimamo večje brezposelnosti. Zato moramo zahtevo po večjem vpisu na posamezne deficitarne programe vedno podkrepiti tudi z mehanizmi motivacije, nagrajevanjem, vrednotenjem znanja v samem osnovnem gospodarskem in proizvodnem procesu. Iz analiz obnašanja desetletja nazaj lahko zagotovimo, da mladi ljudje na tako motivacijo hitro reagirajo. Torej, orodje poznamo in temu

primerno je ukrepati, ne pa apelirati na administrativno distribucijo vpisa. Hvala lepa.

PREDSEDNIK VALENTIN DVOJMOČ: Hvala. Ali želi še kdo razpravljati? (Nihče.) Če ne želite, zaključujem razpravo in prekinjam to točko dnevnega reda.

Skupina delegatov našega zbora naj se sestane s skupinama delegatov Zbora občin in Družbenopolitičnega zbora, prouči razpravo in o tem poroča zboru.

Vračamo se na **4. TOČKO DNEVNEGA REDA**. Skupina delegatov je končala delo. Nadaljujemo obravnavo **PREDLOGA ZAKONA O PRISPEVKU IZ DOHODKA TEMELJNIH ORGANIZACIJ ZDRUŽENEGA DELA ZA SANACIJO IZGUB ORGANIZACIJ ZDRUŽENEGA DELA ELEKTROGOSPODARSTVA IN PREMGOVNIŠTVA, NASTALIH V LETU 1986**. Prosim poročevalko tovarišico Silvo Bauman-Čenčič, da poroča zboru.

SILVA BAUMAN-ČENČIČ: Tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov vseh zborov za spremljanje uresničevanja planskih aktov se je sestala in proučila vse pripombe in predloge, posredovane na današnjih zborih slovenske skupščine, vključno s tistimi, ki so bili dani v pisnem obliki in v zvezi s predlogom zakona o prispevku iz dohodka temeljnih organizacij združenega dela za sanacijo izgub v organizacijah združenega dela elektrogospodarstva in premogovništva.

Skupina je ugotovila, da sta bila oba predložena amandmaja pisмено umaknjena, da ni bilo novih amandmajev in da tudi sicer k samemu zakonu ni bilo danih sprememb oziroma dopolnitev. Zato skupina predlaga Zboru združenega dela, da zakon sprejme.

Skupina delegatov prav tako predlaga zboru, da sprejme poseben sklep, ki ste ga vsi delegati dobili danes na klop ESA 175. V tem predlaganem sklepu se glede na sprožene pobude o zaostajanju odgovornosti za sprejemanje ukrepov v okviru elektrogospodarstva in premogovništva v SR Sloveniji spremeni predloženi sklep k predlogu omenjenega zakona, in sicer tako, da se predlagani drugi odstavek sklepa črta in nadomesti z naslednjim besedilom:

"Skupščina SR Slovenije ugotavlja, da je razprava v delegatski bazi o vprašanih poslovanja in razvoja elektrogospodarstva in premogovništva izrazila kritičen odnos do dosedanjega dela in reševanja vprašanj na tem pomembnem področju družbene reprodukcije. V razpravi so bile izražene tudi dodatne pobude, predlogi in zahteve za odločno aktivnost pri ustvarjanju pogojev, za trajno sanacijo razmer v elektrogospodarstvu in premogovništvu v SR Sloveniji.

Skupščina SR Slovenije poudarja odgovornost vseh nosilcev nalog za dosledno, pravočasno in celovito uresničevanje sklepov Skupščine SR Slovenije, sprejetih na sejah zborov v juliju in decembru 1986. leta, Izvršnemu svetu Skupščine SR Slovenije pa nalaga, da uresničevanje sklepov spremlja ter Skupščino SR Slovenije obvešča o tem, v okviru svojih pristojnosti pa tekoče ukrepa.

Pri pripravi poročila in predlogov za razreševanje odprtih vprašanj razvoja in poslovanja v elektrogospodarstvu in premogovništvu, ki ga mora Izvršni svet Skupščine SR Slovenije predložiti Skupščini SR Slovenije do konca marca 1987, naj Izvršni svet Skupščine SR Slovenije upošteva tudi vse predloge, pobude in stališča izražena v delegatski razpravi."

PREDSEDNIK VALENTIN DVOJMOČ: Hvala lepa. Novost je še bolj poudarjena odgovornost vseh nosilcev, ki so dolžni izvajati sklepe Skupščine SR Slovenije in vse izvedbene akte. To je bistvo tega in smiselno vgrajeni drugi odstavek.

Pričenjam razpravo o poročilu skupine delegatov. Ima kdo kakšno vprašanje, pripombo? (Nima.) Če nima nihče pripomb, prehajamo na glasovanje.

Na glasovanje dajem predlog zakona o prispevku iz dohodka temeljnih organizacij združenega dela za sanacijo izgub organizacij združenega dela elektrogospodarstva in premogovništva, nastalih v letu 1986.

Kdo je za predlog zakona? (121 delegatov.) Je kdo proti? (5 delegatov.) Se je kdo vzdržal? (4 delegati.)

Ugotavljam, da je predlog zakona sprejet z večino glasov.

Prehajamo na glasovanje o predlogu sklepa k predlogu zakona, ki ste ga danes prejeli skupaj s to dopolnitvijo, ki jo je tovarišica Čenčičeva prebrala.

Kdo je za ta sklep? (127 delegatov.) Je kdo proti? (1 delegat.) Se je kdo vzdržal? (1 delegat.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet z večino glasov.

Prehajamo na **6. TOČKO DNEVNEGA REDA - PREDLOG ZA IZDAJO ZAKONA O PRENEHANJU VELJAVNOSTI ZAKONA O ZADEVAH POSEBNEGA DRUŽBENEGA POMENA IN O POSTOPKU OBVEZNEGA SPORAZUMEVANJA NA PODROČJU RAČUNALNIŠTVA, S PREDLOGOM ZAKONA.** Predlog za izdajo zakona je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Izvršni svet Skupščine SR Slovenije. Predlog za izdajo zakona, s predlogom zakona, je obravnavala tudi Zakonodajno-pravna komisija, ki ni imela pripomb.

Predstavniki Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije k tej točki je tovariš Emil-Milan Pintar, namestnik predsednika Republiškega komiteja za raziskovalno dejavnost in tehnologijo. Ali želi morda besedo? (Ne.) Želijo poročevalci delovnih teles besedo? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Pisno razpravo je oddala delegacija iz Ljubljana-Šiška. Ima še kdo kakšno razpravo? (Ne.) Če ne, zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje.

Na glasovanje dajem predlog za izdajo zakona o prenehanju veljavnosti zakona o zadevah posebnega družbenega pomena in o postopku obveznega sporazumevanja na področju računalništva, s predlogom zakona.

Kdo je za zakon? (121 delegatov.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (1 delegat.)

Ugotavljam, da je predlog za izdajo zakona s predlogom zakona, sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 7. TOČKO DNEVNEGA REDA - PREDLOG ZA IZDAJO ZAKONA O DOLOČITVI STOPNJE ZA ZDRUŽEVANJE SREDSTEV REZERV V SKLAD SKUPNIH REZERV GOSPODARSTVA SLOVENIJE V LETU 1987 ZA ZAVEZANCE, KI NISO SKLENILI SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMA S PREDLOGOM ZAKONA. Predlog za izdajo zakona, s predlogom zakona, je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Izvršni svet Skupščine SR Slovenije. Obravnavala sta ga Odbor za finance in kreditno-monetarno politiko ter Zakonodajno-pravna komisija, ki nista imela pripomb.

Predstavnik Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije sta Ada Gorjup, namestnica republiškega sekretarja za finance in Igor Vandot, republiški svetovalec v Republiškem sekretariatu za finance. Želita besedo? (Ne.) Želijo poročevalci delovnih teles besedo? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Prijavljenih ni. Želi kdo besedo? (Ne.) Zaključujem razpravo.

Na glasovanje dajem predlog za izdajo zakona o določitvi stopnje za združevanje sredstev rezerv v Sklad skupnih rezerv gospodarstva Slovenije v letu 1987 za zavezance, ki niso sklenili samoupravnega sporazuma, s predlogom zakona.

Kdo je za? (120 delegatov.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog za izdajo zakona s predlogom zakona sprejet soglasno.

Prehajamo na 8. TOČKO DNEVNEGA REDA - OSNUTEK ZAKONA O SKUPNIH FINANČNIH ORGANIZACIJAH. Osnutek zakona je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Zbor republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije. K osnutku zakona ste prejeli mnenje Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in predlog sklepa pod ESA 172. Danes te prejeli poročilo skupine delegatov za spremljanje uresničevanja planskih aktov.

Predstavniki Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije k tej točki so: Cvetka Selšek, članica Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, Ada Gorjup, namestnica republiškega sekretarja za finance in Igor Vandot, republiški svetovalec v Republiškem sekretariatu za finance. Ali želi kdo besedo? (Ne želi.) Želi predstavnik delegacije besedo? (Ne želi.) Želijo besedo poročevalci delovnih teles? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Pisno razpravo so oddali delegati iz Kranja. Želi kdo besedo? (Ne.) Če ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo.

Na glasovanje dajem predlog sklepa o osnutku zakona ESA 172.

Kdo je za? (120 delegatov.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (1 delegat.)

Ugotavljam, da je predlog sklepa o osnutku zakona sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 9. TOČKO DNEVNEGA REDA - OSNUTEK ZAKONA O SPREMEMBI IN DOPOLNITVI ZAKONA O ZDRUŽITVI V SKUPNOST INDUSTRIJE OROŽJA IN VOJAŠKE OPREME JUGOSLAVIJE.

Osnutek zakona je Skupščini predložil v obravnavo Zbor republik in pokrajin. Izvršni svet predlaga, da se da soglasje k osnutku zakona.

Gospodarski Osnutek zakona je obravnavala tudi Zakonodajno-pravna komisija, ki ni imela pripomb.

Predstavnik Izvršnega sveta je tovariš Pavle Livakovič, namestnik predsednika Republiškega komiteja za industrijo in gradbeništvo. Želi morda besedo? (Ne.) Želi predstavnik delegacije besedo? (Ne.) Poročevalci delovnih teles? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Prijav ni, zato zaključujem razpravo in predlagam zboru naslednji sklep:

1. Skupščina SR Slovenije daje soglasje k osnutku zakona o spremembi zakona o združitvi v Skupnost industrije orožja in vojaške opreme Jugoslavije.

2. Skupščina SR Slovenije pooblašča svojo delegacijo v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ, da po končanem usklajevanju da soglasje k predlogu zakona.

Želi o tem predlogu sklepa kdo razpravljati? (Ne.) Lahko preidemo na glasovanje? (Da.)

Kdo je za sklep? (117 delegatov.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (1 delegat.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 10. TOČKO DNEVNEGA REDA - OSNUTEK ZAKONA O SPREMEMBI ZAKONA OPRAVLJANJU GOSPODARSKIH DEJAVNOSTI V TUJINI.

Osnutek zakona je Skupščini predložil v obravnavo Zbor republik in pokrajin. K osnutku zakona ste prejeli mnenje Izvršnega sveta in predlog sklepa pod ESA 177.

Predstavnik Izvršnega sveta k tej točki je tovariš Janez Krevs, namestnik predsednice Republiškega komiteja za mednarodno sodelovanje. Želi morda besedo? (Ne.)

Želi besedo predstavnik delegacije? (Ne.) Želi besedo predstavnik Izvršnega sveta? (Ne.) Želijo besedo poročevalci delovnih teles? (Ne.)

Pričenjam razpravo. K razpravi se je prijavil tovariš Dolfe Vojsk, podpredsednik Gospodarske zbornice Slovenije.

DOLFE VOJSK: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Želel bi samo na kratko spregovoriti o tem sklepu, ki je na videz zelo nepomemben, v mednarodnem prostoru pa je dokaj pomemben za Jugoslavijo v celoti.

Kakor na drugih področjih, imamo tudi tukaj neracionalnosti, ki se kažejo že več kot dve leti v zahtevkih, da bi mrežo poenotili. V zveznih organih je prišlo do sklepa o ukinitvi predstavništva Gospodarske zbornice Jugoslavije, v Gospodarski zbornici pa ne vemo, katere enostranske pobude so vzrok tej akciji.

Menimo, da je edini razlog v navideznem prihranku sredstev, če bi ta predstavništva ukinili. Skupščina Gospodarske zbornice Jugoslavije je predlagala svoj program mreže, ki jo odbor Zvezne skupščine za ekonomske odnose s tujino ni sprejel. Zaradi tega je bil sprejet sklep in naloženo posameznim sekretariatom za zunanje zadeve, za zunanjo trgovino in za finance, skupaj z Gospodarsko zbornico Jugoslavije, da naredijo enoten program celotne zunanjetrgovinske mreže, ki bi jo lahko vpeljali pri diplomatskih predstavništvih te ali one vrste in pri

Gospodarski zbornici. Sedaj prihaja do zavlačevanja in na videz gre tukaj samo za financiranje za pol leta, a če bo do tega sklepa prišlo, bomo enostransko ukinili svoja predstavništva v tujini.

Gospodarska zbornica si prizadeva, da najprej ocenimo, kje in kakšna predstavništva v resnici potrebuje. Drugo, kar želimo ugotoviti je, da kljub dvoletnim zahtevam po racionalizaciji mreže v zunanji trgovini oziroma ekonomskih odnosih s tujino do tega ni prišlo. Tretje, na kar želimo opozoriti, je že kar stalno opozorilo, da ne moremo enostransko ukinjati brez posledic, ker pač obstajajo neke obveznosti do gospodarstva v Jugoslaviji sami in do tujih držav; navsezadnje imamo obveznosti do vseh teh ljudi, ki delajo v trgovinskih predstavništvih.

Četrtrič, Zvezni izvršni svet je obljubil, da bo definiral najprej strategijo v ekonomskih odnosih do 28 držav, pa te strategije še do danes ni predložil. Torej ukinjamo nekaj, ne da bi se ozirali na to, kako v bodoče. V ilustracijo vam povem naslednje: republiška delegacija pod vodstvom predsednika Izvršnega sveta Slovenije tovariša Sinigoja, v kateri je bil tudi predsednik Gospodarske zbornice in drugi, je odšla na potovanje z osnovnim namenom, da naveže oziroma pospeši gospodarske stike z nekaterimi državami - med drugim tudi s Tajsko. Hkrati s tem potovanjem smo mimogrede ukinili tudi predstavništvo na Tajskem. Kakšen odnos in kakšno razumevanje lahko pokaže vlada Tajske ob takšnih konkretnih ukrepih, si lahko mislite! In drugo - Gospodarska zbornica je zaradi interesov posameznih organizacij združenega dela oblikovala konzorcij za Tajsko, v katerem so zainteresirane delovne organizacije, a na gospodarskem oziroma pridobitnem principu, kar pomeni povsem druge pogoje in stroške kot prej, dokler smo imeli predstavništvo Gospodarske zbornice. Takih primerov je še več, kar bo zagotovo vplivalo tudi na meddržavne odnose.

Zato predlagam tudi v imenu Gospodarske zbornice Slovenije, da podprete predlog za podaljšanje soglasja, tako kot je v besedilu predloga in drugo - priporočilo naši delegaciji, da je potrebno podaljšati delovanje naših predstavništev, dokler ne bo nova mreža natančno opredeljena v svoji racionalni obliki - torej v skladu z vsebino ekonomskih odnosov s posameznimi deželami. Hvala.

PREDSEDNIK VLADIMIR DVOJMOČ: Hvala. Besedo ima tovarišica Sonja Canjko, gospodarsko področje, 42. okoliš, Maribor-Tezno.

SONJA CANJKO: To je praktično vprašanje za tisto, kar je bilo več ali manj odgovorjeno. Zavlačevanje z izvedbo zakona o prenehanju gospodarskih predstavništev v tujini od 31.12.1986 do 30.6.1987 je premalo utemeljeno s tem, da še vsa dela niso dokončana. Zato nas zanima, koliko je takih, ki so se držali zakona in koliko takih, ki zahtevajo podaljšanje roka.

PREDSEDNIK VLADIMIR DVOJMOČ: Hvala. Želi še kdo besedo? (Ne.) Če ne, zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Na glasovanje dajem predlog sklepa k osnutku zakona pod ESA 177.

Kdo je za ta sklep? (112 delegatov.) Je kdo proti? (2 delegata.) Se je kdo vzdržal? (3 delegati.)

Ugotavljam, da je predlog sklepa sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 11. TOČKO DNEVNEGA REDA - PREDLOG ZAKONA O RATIFIKACIJI PROTOKOLA H KONVENCIJI O PREKOMEJNEM ONESNAŽEVANJU ZRAKA NA VELIKE RAZDALJE IZ LETA 1979 O DOLGOROČNEM FINANCIRANJU PROGRAMA SODELOVANJA ZA SPREMLJANJE IN OCENO PREKOMEJNEGA PRENOSA ONESNAŽUJOČIH SNOVI V ZRAKU NA VELIKE RAZDALJE V EVROPI.

Predlog zakona je Skupščini predložila v obravnavo Skupščina SFRJ. K predlogu zakona ste prejeli mnenje Izvršnega sveta in predlog odloka o soglasju ESA 170.

Predlog zakona sta obravnavali tudi Komisija za mednarodne odnose in Zakonodajno-pravna komisija, ki nista imeli pripomb.

Predstavnik Izvršnega sveta sta Miha Vrhunec, namestnik predsednice Republiškega komiteja za mednarodno sodelovanje in Vilibald Premzl, namestnik predsednika Republiškega komiteja za varstvo okolja in urejanje prostora. Ali želite morda besedo? (Ne želijo.) Želijo besedo poročevalci delovnih teles? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? (Ne.) Prehajamo na glasovanje. Na glasovanje dajem predlog odloka o soglasju k predlogu zakona o ratifikaciji protokola pod ESA 170.

Kdo je za predlog odloka? (121 delegatov.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka sprejet soglasno.

Prehajamo na 12. TOČKO DNEVNEGA REDA - PREDLOG ZAKONA O RATIFIKACIJI EVROPSKE KULTURNE KONVENCIJE, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložila v obravnavo Skupščina SFRJ.

Izvršni svet Skupščine predlaga, da se da soglasje k predlogu zakona, obravnavala ga je tudi Zakonodajno-pravna komisija, ki ni imela pripomb. K predlogu zakona ste prejeli predlog odloka o soglasju pod ESA 173.

Predstavnik Izvršnega sveta k tej točki je tovariš Janez Krevs, namestnik predsednice Republiškega komiteja za mednarodno sodelovanje. Želi morda besedo? (Ne.) Želijo poročevalci delovnih teles besedo? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? (Ne.) Zaključujem razpravo.

Na glasovanje dajem predlog odloka o soglasju k predlogu zakona o ratifikaciji Evropske kulturne konvencije.

Kdo je za? (119 delegatov.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka sprejet soglasno.

Prehajamo na 13. TOČKO DNEVNEGA REDA - PREDLOG ZAKONA O RATIFIKACIJI PLAČILNEGA SPORAZUMA MED SFRJ IN LJUDSKO SOCIALISTIČNO REPUBLIKO ALBANIJO, ki ga je predložil v obravnavo Skupščini Zbor republik in pokrajin. Prejeli ste tudi mnenje Izvršnega sveta in predlog odloka o soglasju pod ESA 182.

Predlog zakona je obravnavala Zakonodajno-pravna komisija, ki ni imela pripomb.

Predstavnik Izvršnega sveta k tej točki je Janez Krevs. Želi besedo? (Ne.) Želi predstavnik delegacije besedo? (Ne.) Želijo besedo poročevalci delovnih teles? (Ne želijo.) Želijo besedo delegati? (Ne.)

Ker ni razprave, prehajamo na glasovanje.

Kdo je za predlog odloka o soglasju k predlogu zakona o ratifikaciji plačilnega sporazuma med Jugoslavijo in Albanijo pod ESA 182? (115 delegatov.) Je kdo proti? (2 delegata.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka z večino glasov sprejet.

Prehajamo na 14. TOČKO DNEVNEGA REDA - POBUDA ZA SPREMEMBE IN DOPOLNITVE DRUŽBENEGA DOGOVORA O SPODBUJANJU IN VREDNOTENJU USTVARJALNOSTI V SFRJ, S PREDOSNUTKOM SPREMENB IN DOPOLNITEV DRUŽBENEGA DOGOVORA, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Zvezni koordinacijski odbor za ustvarjalnost. K pobudi s predosnutkom sprememb in dopolnitev družbenega dogovora ste prejeli mnenje Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in predlog sklepa pod ESA 153. Pobudo s predosnutkom sprememb in dopolnitev družbenega dogovora obravnava tudi Družbenopolitični zbor na podlagi 86. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije, kot zainteresiran zbor.

Predstavnik Izvršnega sveta je tovariš Erik Vrenko, predsednik Republiškega komiteja za raziskovalno dejavnost in tehnologijo. Želi morda besedo? (Ne.) Želijo poročevalci delovnih teles besedo? (Ne želijo.)

V danem sklepu so stališča Družbenopolitičnega zbora ustrezno zajeta. Predlaga le dopolnitev, za katero menim, da jo je treba vključiti v sklep, in sicer, naj se doda pri 3. točki besedila pod ESA 153 za tretjim odstavkom nov četrti odstavek, ki se glasi: "Družbeni dogovor mora zagotavljati uresničevanje smeri, ki jih bo opredelila strategija tehnološkega razvoja SFRJ. Oceniti pa je potrebno domet možnega delovanja posameznih nosilcev in nalog."

Ta družbeni dogovor je v javni razpravi in mislim, da to moramo omeniti. Se s tem strinjate? Pričenjam razpravo. Pisno razpravo so oddali delegati iz Slovenske Bistrice. Želi kdo besedo? (Ne.) Če ni razprave, dajem na glasovaje predlog sklepa, ESA 153, s to dopolnitvijo, ki sem jo prebral.

Kdo je za ta sklep z dopolnitvijo? (115 delegatov.) Je kdo proti? (1 delegat.) Se je kdo vzdržal? (2 delegata.)

Ugotavljam, da je predlog sklepa skupaj z dopolnitvijo sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 15. TOČKO DNEVNEGA REDA - PREDLOG ZA SOGLASJE H KANDIDATURI RAGBY ZVEZE JUGOSLAVIJE ZA ORGANIZACIJO MEDNARODNEGA MLADINSKEGA PRVENSTVA MEDNARODNE AMATERSKE FEDERACIJE V RAGBIJU (FIRA), KI BO LETA 1988 V MAKARSKI. Predlog je Skupščini SR Slovenije predložila Ragby zveza Jugoslavije.

Prejeli ste mnenje Izvršnega sveta, obravnavala ga je tudi Zakonodajno-pravna komisija, ki ni imela pripomb.

kandidatu Predstavnik Izvršnega sveta je Peter Winkler, direktor Zavoda za šolstvo SR Slovenije. Želi morda besedo? (Ne želi.) Želijo poročevalci delovnih teles besedo? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? (Ne.) Ker ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo in zboru predlagam, da sprejme naslednji sklep:

1. Skupščina SR Slovenije ugotavlja, da elaborat o športni, ekonomski in družbenopolitični upravičenosti organiziranja mladinskega prvenstva Mednarodne amaterske federacije v ragbyu (FIRA), ki bo leta 1988 v Makarski, vsebuje vse bistvene sestavine po družbenem dogovoru o pogojih organiziranja in skupnega financiranja mednarodnih športnih tekmovanj, ki jih prirejamo v Jugoslaviji. Zato Skupščina SR Slovenije soglaša s kandidaturo Ragby zveze Jugoslavije za organizacijo mladinskega prvenstva Mednarodne amaterske federacije v ragbiyu (FIRA), ki bo leta 1988 v Makarski.

2. Skupščina SR Slovenije pooblašča delegacijo Skupščine SR Slovenije, da v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ soglaša s tem, da je Ragby zveza Jugoslavije organizator mladinskega prvenstva Mednarodne amaterske federacije v ragbyju (FIRA), ki bo leta 1988 v Makarski.

Želi o sklepu kdo razpravljati? (Ne.) Če ne želi, prehajamo na glasovanje.

Kdo je za sklep? (97 delegatov.) Je kdo proti? (8 delegatov.) Se je kdo vzdržal? (6 delegatov.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 16. TOČKO DNEVNEGA REDA - PREDLOG ZA SOGLASJE H KANDIDATURI LETALSKE ZVEZE JUGOSLAVIJE IN AEROKLUBA FRANJO KLUZ-ZEMUN ZA ORGANIZACIJO VII. SVETOVNEGA PRVENSTVA V RAKETNEM MODELARSTVU 1987. LETA V BEOGRADU.

Predlog za soglasje je Skupščini predložila v obravnavo Letalska zveza Jugoslavije, Aeroklub Franjo Kluz-Zemun. Ob tem vas obveščam, da so svoja soglasja k temu predlogu dala Zveza za telesno kulturo Jugoslavije, Srbije in Beograda, k predlogu ste prejeli mnenje Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije.

Predlog je obravnavala Zakonodajno-pravna komisija, ki ni imela pripomb. Predstavnik Izvršnega sveta je Peter Winkler. Želi besedo? (Ne želi.) Želi besedo predstavnik delegacije? (Ne.) Želi kdo razpravljati? (Ne.)

Želim vas obvestiti o tem, kaj se dogaja z našo pobudo glede organiziranja mednarodnih prvenstev. Imamo že soglasje vseh republik, zdaj je v pristojnosti Zveze za telesno kulturo Jugoslavije. Ko bo obravnavala pobudo, bo ta postopek poenostavljen. Torej so v teku vse formalnosti, da se bo ta dogovor dopolnil.

Ker ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo in predlagam zboru, da sprejme naslednji sklep:

1. Skupščina SR Slovenije ugotavlja, da je elaborat o športni, ekonomski in družbenopolitični upravičenosti organiziranja VII. svetovnega prvenstva v raketnem modelarstvu 1987. leta v Beogradu v skladu z družbenim dogovorom o pogojih organiziranja in skupnega financiranja mednarodnih športnih tekmovanj, ki jih prirejajo v Jugoslaviji. Zato Skupščina SR Slovenije soglaša s

kandidaturo Letalske zveze Jugoslavije za organizacijo VII. svetovnega prvenstva v raketnem modelarstvu 1987. leta v Beogradu.

2. Skupščina SR Slovenije pooblašča delegacijo Skupščine SR Slovenije, da v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ soglaša s tem, da je Letalska zveza Jugoslavije organizator VII. svetovnega prvenstva v raketnem modelarstvu leta 1987 v Beogradu.

Ali želi o tem sklepu kdo razpravljati? (Nihče.) Prehajamo na glasovanje.

Kdo je za predlagani sklep? (104 delegati.) Je kdo proti? (7 delegatov.) Se je kdo vzdržal? (5 delegatov.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 17. TOČKO DNEVNEGA REDA - PREDLOG PERIODIČNEGA DELOVNEGA NAČRTA ZBORA ZDRUŽENEGA DELA SKUPŠČINE SR SLOVENIJE ZA PRVO TRIMESEČJE Z INFORMACIJO O URESNIČEVANJU SKLEPOV V DRUGEM POLLETJU 1986.

Predlog periodičnega delovnega načrta je pripravila skupina delegatov za pripravo programa in ste ga prejeli. Danes ste na klop prejeli tudi dopolnitve k periodičnemu delovnemu načrtu.

Predlagam, glede na sklic seje 18. marca 1987, da se v 4. točki tega predloga v drugi alineji spremeni faza obravnave akta in sicer gre za osnutek - ne za predlog - sprememb in dopolnitev družbenega dogovora o skupnih osnovah in merilih za samoupravno urejanje odnosov pri pridobivanju in delitvi dohodka v SR Sloveniji.

Predlagam tudi, da se s seje 18. marca preloži osnutek zakona o določitvi skupnega zneska sredstev za financiranje programa pridobivanja stanovanj za potrebe zveznih organov v obdobju 1987-1990 na aprilsko sejo, ko bo predložen tudi osnutek zakona, ki se nanaša na program negospodarskih investicij.

Izvršni svet Skupščine se s predlogom periodičnega delovnega načrta strinja. Prav tako ste prejeli tudi informacijo o uresničevanju sklepov, stališč in priporočil, sprejetih na sejah Zbora združenega dela v drugem polletju 1986, ki ga je pripravila strokovna služba zbora.

Želijo poročevalci delovnih teles besedo? (Ne želijo.) Danes ste prejeli predlog skupine delegatov za gospodarsko področje, 33. okoliš, Šentjur pri Celju, da bi bilo potrebno v periodični delovni načrt oziroma v program dela za letošnje leto vključiti tudi analize solidarnostnih sredstev - sprejetih v samoupravnih interesnih skupnostih za obdobje 1986-1990.

Pojasnim naj, da smo bili dejansko s tem predlogom seznanjeni že v decembru 1986, ko je bil že v obravnavi zakon s področja družbenoekonomskega sistema. Ker ni bilo mogoče že takrat predvideti, kakšne bodo končne rešitve o teh zakonih, smo ocenjevali, da ne bi bilo pred poznavanjem te problematike smotro nalagati obveznosti v zvezi s pripravo analize, tako kot predlaga navedena skupina delegatov.

Z današnjo informacijo Izvršnega sveta o nekaterih pomembnejših novostih zveznih sistemskih zakonov, sprejetih v

decembru 1986 in o potrebnih prilagoditvah republiških predpisov tem novostim smo bili seznanjeni, da bo potrebno prilagoditi novim sistemskim ureditvam v zveznih zakonih tako republiško zakonodajo kot planske akte in druge samoupravne splošne akte v samoupravnih interesnih skupnostih.

Ob tem bi vas seznanil tudi s tem, da je uresničevanje zagotovljenih programov in s tem povezanih sistemov solidarnosti stalni predmet pozornosti v samoupravnih interesnih skupnostih družbenih dejavnosti in naše Skupščine. Solidarnostni sistemi, ki so bili sprejeti za obdobje 1986-1990, učinkujejo šele eno leto, a je že sedaj mnogo pripomb na njihovo uresničevanje. Po ocenah samoupravnih interesnih skupnosti pa so bile glavne težave neuresničevanje sprejetega, saj so nekatere občinske samoupravne interesne skupnosti pristopile k solidarnosti šele proti koncu leta.

Ob poročilih za leto 1986 bodo v samoupravnih interesnih skupnostih dana tudi poročila o njihovih solidarnostnih sistemih. Ker pa bodo v letu 1987 potrebne tudi analize učinkovanja novih sistemskih zakonov, bo ob tem proučena tudi ustreznost sedanjih veljavnih rešitev in na podlagi tega predlagane tudi morebitne spremembe solidarnostnih sistemov. Ko bo to pripravljeno, bo glede na odprtost programa dela Skupščine SR Slovenije mogoče v periodične delovne načrte vključiti tudi obravnavo predlagane problematike. Skupini delegatov iz Šentjurja bomo v tem smislu pisno odgovorili.

Pričenjam razpravo o predlogu periodičnega delovnega načrta in o informaciji o uresničevanju sklepov. Želi kdo besedo? (Ne želi.) Če ne želi nihče razpravljati, predlagam, da se sprejme naslednji sklep:

1. Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije sprejema predlog periodičnega delovnega načrta Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije za prvo trimesečje 1987 s spremembami in dopolnitvami.

2. Prečiščeno besedilo predloga periodičnega delovnega načrta se objavi v Poročevalcu Skupščine SR Slovenije.

3. Zbor sprejema informacijo o uresničevanju sklepov, stališč in priporočil, sprejetih na sejah Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije v drugem polletju 1986.

Ali želi o tem sklepu kdo razpravljati? (Ne želi.) Prehajamo na glasovanje.

Kdo je za predlagani sklep? (114 delegatov.) Je kdo proti? (1 delegat.) Se je kdo vzdržal? (1 delegat.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 18. TOČKO DNEVNEGA REDA - VOLITVE IN IMENOVANJA.

Predlog odloka o izvolitvi sodnikov Sodišča združenega dela SR Slovenije je predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve. Danes pa ste na klop prejeli predlog spremembe k predlogu odloka.

Pričenjam razpravo. Želi o predlogu odloka o spremembi kdo razpravljati? (Nihče.) Če ne želi, prehajamo na glasovanje.

Na glasovanje dajem predlog odloka o izvolitvi sodnikov Sodišča združenega dela SR Slovenije s predlogom spremembe, ki ste ga prejeli danes.

Kdo je za? (114 delegatov.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka s predlogom spremembe sprejet soglasno.

S tem so za sodnike Sodišča združenega dela SR Slovenije izvoljeni kandidati, navedeni v predloženem odloku, razen tovariša Borisa Kristla, Franca Pala in Janeza Topliška, ki so izvzeti iz predloga odloka.

Predlog odloka o imenovanju namestnika družbenega pravobranilca samoupravljanja SR Slovenije je predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve.

Predlog odloka ste prejeli. Želi o predlogu odloka kdo razpravljati? (Nihče.)

Na glasovanje dajem predlog odloka o imenovanju namestnika družbenega pravobranilca samoupravljanja SR Slovenije.

Kdo je za? (111 delegatov.) Je kdo proti? (1 delegat.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka sprejet z večino glasov.

S tem je za namestnika družbenega pravobranilca samoupravljanja SR Slovenije imenovan Jože Kristan.

Predlog odloka o razrešitvi in imenovanju osmih članov Strokovnega sveta SR Slovenije za vzgojo in izobraževanje je predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve.

Predlog odloka ste prejeli. Želi kdo razpravljati? (Nihče.) Če ne želi, prehajamo na glasovanje.

Na glasovanje dajem predlog odloka o razrešitvi in imenovanjih osmih članov Strokovnega sveta SR Slovenije za vzgojo in izobraževanje.

Kdo je za? (108 delegatov.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (3 delegati.)

Ugotavljam, da je predlog odloka sprejet z večino glasov.

S tem so v Strokovnem svetu SR Slovenije za vzgojo in izobraževanje razrešeni člani: Miloš Kobe, Dušan Parazajda, Janez Ponebšek, Martin Prašnički, France Pesar, Boris Sovič, Janez Strnad in Andrej Šiljar.

Imenovani pa so: Marko Gliha, Ana Kranjc, Jožica Metelko, Darko Opara, Darko Štrajn, Ivan Šušteršič, Peter Winkler in Boštjan Zgonc.

Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve je predložila tudi predlog sklepa o ustanovitvi skupine delegatov vseh zborov Skupščine SR Slovenije za pripravo stališč Skupščine SR Slovenije k predlogu Predsedstva SFRJ, da se začne postopek za spremembo ustave SFRJ in o izvolitvi njenih članov.

Predlog sklepa ste prejeli danes na klop. Pričenjam razpravo k predlogu sklepa. Želi o tem predlogu kdo razpravljati? (Ne želi.) Prehajamo na glasovanje.

Kdo je za predlagani sklep? (110 delegatov.) Je kdo proti? (2 delegata.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 19. TOČKO DNEVNEGA REDA - POBUDE, PREDLOGE IN VPRAŠANJA DELEGATOV.

V zvezi z odgovori na delegatska vprašanja in pobude obveščam, da je bilo že odgovorjeno na naslednja delegatska vprašanja in pobude s sej, ki so bile v mesecu decembru. Odgovore so dobili vodje skupin delegatov 12. okoliša, Kranj; 35. okoliša, Slovenj Gradec, 32. okoliša, Velenje, 14. okoliša, gospodarsko področje in 4. okoliša, prosvetno-kulturnega področja Radovljica, 9. okoliša Grosuplje, 4. okoliša Ljubljana Šiška in 21. okoliša Koper.

V zvezi s pobudo skupine delegatov za gospodarsko področje, 4. okoliša, Ljubljana Šiška glede osebnega dohodka delavke na porodniškem dopustu vas obveščam, da smo že prejeli stališče Izvršnega sveta, ki smo ga posredovali skupaj s pobudo tudi Skupnosti otroškega varstva Slovenije v nadaljnjo proučitev, od te skupnosti pa smo včeraj že dobili odgovor. Pobudo bodo obravnavala tudi pristojna delovna telesa.

Glede delegatske pobude delegatov socialno-zdravstvenega področja, 7. okoliš, Maribor-Rotovž za zagotavljanje socialne varnosti nezakonskih otrok in otrok razvezanih staršev, za ureditvijo preživninskega sistema smo že prejeli stališče Izvršnega sveta in stališča Skupnosti socialnega skrbstva Slovenije. Stališča bomo posredovali, ko se bo do vseh navedenih gradiv opredelila še Zakonodajno-pravna komisija.

Pisna delegatska vprašanja smo prejeli danes od skupine delegatov za gospodarsko področje, 2. okoliš, Ljubljana Center, ki se veže na zapisnik skupine pri obravnavi 4. točke. Na to delegatsko vprašanje bomo dobili pisni odgovor, posredovali ga bomo skupini delegatov in ga objavili v Poročevalcu.

Z današnjo sejo pa smo dobili še delegatsko vprašanje in pobude: 1. okoliš Ljubljana Bežigrad v zvezi s problematiko, ki se pojavlja v Zahodni Evropi glede mleka v prahu; pobudo temeljne delegacije Obrtnega združenja Lenart za dopolnitev zakona o davkih občanov; pobudi skupine delegatov za gospodarsko področje, 1. okoliš, Ljubljana Bežigrad za spremembo uredbe o izdatkih za službena potovanja in selitev v tujino, ki se zveznim upravnim organom in zveznim organizacijam priznajo kot materialni stroški in za spremembo zakona o ugotavljanju celotnega prihodka in dohodka ter o ugotavljanju in razporejanju prihodka.

Danes smo dobili tudi pobude skupine delegatov za gospodarsko področje, 41. okoliš, Maribor Tabor za spremembo izračuna nadomestila osebnega dohodka v času porodniškega dopusta, kar se veže na že postavljeno vprašanje delegatov Ljubljana Šiška, zato bomo obe pobudi združili in ju posredovali ustreznim organom SFRJ.

Želi še kdo postaviti delegatsko vprašanje ali pobudo? (Da.) Prosim, Jože Petrovčič, gospodarsko področje, 27. okoliš, Krško.

JOŽE PETROVČIČ: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Moje vprašanje je kratko. Skupina delegatov iz

gospodarskega področja Posavja za delegiranje delegatov v Zbor združenega dela SR Slovenije postavlja v zvezi s problematiko o dovolilnicah za mednarodni cestni tovorni promet naslednje delegatsko vprašanje:

Mednarodni cestni tovorni promet je ena od dejavnosti, pri katerih cca 50 - 60% deviznega prihodka predstavlja neto devizni priliv. Znano je, da se mednarodni cestni tovorni promet opravlja po zakonu o mednarodnem cestnem prometu praviloma z dovolilnicami, ki so se do 1986 delile na mejnih prehodih. V letu 1987 prejemajo cestni prevozniki dovolilnice v Gospodarski zbornici Jugoslavije po določenem ključu, ki pa ni zaživel.

Ta ključ danes onemogoča prevozniku, da zadovolji stranke s kakovostno in hitro prometno dejavnostjo. Zato sprašujemo: "Zakaj SFRJ ne preskrbi jugoslovanskim cestnim prevoznikom toliko dovolilnic za mednarodni cestni promet, ki bi zagotovile prevoz jugoslovanskega blaga za izvoz? Zakaj se centralizira delitev dovolilnic, ko se tako onemogoča fleksibilnost zadovoljevanja potreb po prevozih po Evropi in drugod? Zakaj SFRJ ne vključi v razdeljevanje in nadzor nad uporabo dovolilnic organe državne uprave - kot na primer obmejno milico - če ni mogoče zagotoviti razumnega načina po samoupravni poti?"

Sprašujem tudi, kdaj bomo ponovno delili dovolilnice na mejnih prehodih? Rad bi vam pojasnil samo delegatsko vprašanje, da boste vedeli, kaj se dogaja.

Do letos smo javni cestni prevozniki dobivali dovolilnice na mejnih prehodih. Danes jih deli Gospodarska zbornica Jugoslavije pri Prometu, saobračajo i veze, in se dogajajo anomalije. Predstavil vam bom vsakdanji primer. Dobimo recimo 20 tranzitnih italijanskih dovolilnic in 5 angleških. Ostane mi 15 italijanskih tranzitnih dovolilnic, ker z njimi nikamor ne morem. Tako se dogaja, da upada delež slovenskih prevoznikov v meddržavnem prometu. Do sedaj smo opravili cca 50% izvoza jugoslovanskega blaga, če se bo ta praksa nadaljevala, bo delež slovenskih prevoznikov še padel in bo le 30% ali celo manjši. Zato menim, da je to takšno vprašanje, o katerem bi se moralo nekaj storiti v zvezni skupščini. Hvala.

PREDSEDNIK VLADIMIR DVOJMOČ: Hvala. Pobudo želi dati tovariš Rado Bergant, obrtno področje, 2. okoliš, Ljubljana-Šiška.

RADO BERGANT: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Ob koncu preteklega leta smo v Skupščini glasovali za resolucijo in z njo sprejeli planske obveze za letošnje leto. Za ocenjevanje je preteklo premalo časa, vendar slovenski obrtniki že danes vemo, da obveze, ki nam jo nalaga resolucija, ne bomo mogli izpolniti. V mislih imam 5% povečanje družbenega proizvoda v naši panogi. Našo obvezo bi lahko izpolnili seveda le, če ne bi bili v veljavi razni odloki in predpisi, ki pa jih pristojne službe lahko spremenijo še pred dodelavo novega davčnega zakona.

Tovarišice in tovariši delegati! V Uradnem listu SRS, št. 428/4 iz leta 1986 je objavljena odredba o revalorizaciji osnovnih sredstev delovnih ljudi, ki s samostojnim osebnim delom in lastnimi sredstvi opravljajo kmetijsko, gospodarsko ali

poklicno dejavnost. V zadnjem odstavku prvega člena te odredbe je določeno, da se vrednosti gradbenih objektov in opreme, pridobljene v letu 1985, ne revalorizirajo.

Takšna opredelitev časovne razmejnitve je glede na obstoječe gospodarske razmere v popolnem nasprotju z družbenimi prizadevanji o vzpostavljanju realnih ekonomskih razmerij, ki se nanašajo na realno opredelitev amortizacijske osnove in amortizacijske stopnje. Amortizacija bi bila po svoji ekonomski funkciji vir za zagotavljanje enostavne reprodukcije. Omenjeni odlok pa učinkuje prav v nasprotni smeri.

Poglejmo, kako! Obrtniki praviloma investiramo v začetku poslovnega leta, po zaključni davčni napovedi. Če predpostavimo nakup poslovnega sredstva v januarju leta 1985 v vrednosti 10.000.000 dinarjev, se ob predpostavki 80% inflacije v letu 1985 in 100% inflaciji v letu 1986 njegova nominalna nabavna vrednost poveča na 36 milijonov dinarjev ob koncu leta 1986.

Če inflacijo interpoliramo na sredino leta 1986, je tako ocenjena nominalna nabavna vrednost 27 milijonov dinarjev, ki bi bila najbolj sprejemljiva realna osnova za izračun amortizacijskega zneska. V tem primeru bi znašal, ob predpostavki 15% amortizacije, znesek amortizacije skupaj z revalorizacijo 4,05 milijona dinarjev. V smislu veljavnih predpisov - citiranje odloka - pa sme obrtnik obračunati v tem primeru samo 1,5 milijona dinarjev. Razlika v višini 2,55 milijona dinarjev mu predstavlja povečanje dohodka. Ta nepriznana amortizacija pa je tudi predmet obdavčitve iz gospodarskih dejavnosti, kakor tudi obdavčitve skupnega dohodka občanov.

V ilustracijo naj še povemo, da so naše amortizacijske stopnje med najnižjimi v Evropi in da niso redki primeri, ko proizvajalec deklarira krajšo življenjsko dobo, kot je priznana amortizacijska doba, da o tehnološkem ali ekonomskem zastaranju opreme sploh ne govorimo. Kako bomo torej šli v korak z vedno hitrejšim tehnološkim razvojem ob 2% in največ 16% letni amortizacijski stopnji in podcenjeni amortizacijski osnovi.

Namesto da bi razmišljali o uvajanju nelinearnega, degresivnega časovnega amortiziranja - na primer prvo leto 40%, drugo leto 30% in tako dalje, zavestno omejujemo razvoj pod ravni enostavne reprodukcije. In tako so davčne olajšave za vlaganje samo del kompenziranja tistega, kar bi v normalnem poslovanju pomenilo priznavanje realnih ekonomskih zakonitosti.

Zato slovenski obrtniki predlagamo, da Izvršni svet prouči naše utemeljene predloge in pripombe ter v najkrajšem času omenjeno odredbo ustrezno spremeni. S tem bi se v obrti povečala materialna moč, lahko bi se širila ter posodobila, lahko bi zaposlili več delavcev in bi lahko v končni fazi tudi več prispevali za skupne potrebe.

Upamo, da bomo z republiški organi našli takšne rešitve, ki bodo v korist vsem, saj gre končno za enake interese. Hvala lepa.

PREDSEDNIK VLADIMIR DVOJMOČ: Hvala lepa. Pisno pobudo so dali delegati gospodarskega področja, 41. okoliš, Maribor-Tabor za spremembo odloka o sprejemanju prijav o sklenjenih pogodbah o uvozu blaga do 31.12.1986 in plačevanju blaga, uvoženega v

letu 1986, v letu 1987ter odredbe o načinu usklajevanja prijav o sklenjenih pogodbah o zunanjetrgovinskem prometu, vloženi do 31.12.1986, s predpisi o izvozu in uvozu, ki se uporabljajo v letu 1987.

Besedo ima Ivan Zupančič, obrtno področje, 5. okoliš, Maribor-Rotovž.

IVAN ZUPANČIČ: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Delegati 5. okoliša s področja obrti Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije predlagamo, da se obračunski sistem za samostojne obrtnike nujno spremeni, tako da bo zagotavljal vsaj minimalni osebni odhodek, ki še zagotavlja materialno in socialno varnost delavca - sedaj je to 66.000 dinarjev, iz dohodka obratovalnic pred drugimi obremenitvami splošne in skupne porabe. Obrazložitev: V sedanjem sistemu v SR Sloveniji več kot polovico samostojnih obrtnikov ne dosega tega najnižjega zneska. Prispevki poberejo vse, tako da je ostanek čistega dohodka, s tem pa tudi davčna osnova, minimalen. Za davek od obrtne dejavnosti in za osebni dohodek obrtnika ne ostane skoraj nič. Hvala lepa.

PREDSEDNIK VLADIMIR DVOJMOČ: Hvala. Ali ima še kdo delegatsko vprašanje ali pobudo? (Ne.) Vsa delegatska vprašanja in pobude bomo posredovali v proučitev pristojnim organom. S tem zaključujem 19. točko dnevnega reda.

Ker skupina za usklajevanje stališč glede usmerjenega izobraževanja še ni končala dela, odrejam krajši odmor, po katerem bomo nadaljevali 5. točko dnevnega reda.

(Seja je bila prekinjena ob 15.50 uri in se je nadaljevala ob 16.10 uri.)

PREDSEDNIK VLADIMIR DVOJMOČ: Skupina delegatov je končala delo. Nadaljujemo obravnavo poročila o preobrazbi vzgoje in izobraževanja. Prosim poročevalca skupine delegatov, da poroča zboru. Besedo ima tovariš dr. Miran Mihelčič, prosvetno-kulturno področje, 3. okoliš, Ljubljana Vič-Rudnik.

DR. MIRAN MIHELČIČ: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov zbora je proučila predloge, ki so bili dani v razpravi in predlaga naslednje spremembe in dopolnitve predloga ugotovitev, stališč in sklepov k poročilu o preobrazbi vzgoje in izobraževanja. Preden bi jih prebral, bi rad poudaril, da so te spremembe in dopolnitve, ki jih sprejemata, sprejela tudi ostala dva zbora.

Predlagamo naslednje spremembe in dopolnitve. K I. poglavju 2. točke se naj v tretjem odstavku v 6. vrsti doda med besedi "vzpostavljanje" in "humanih" beseda "bolj".

K II. poglavju 1. točke naj se v petem odstavku v zadnji vrsti za besedo "nameniti" doda besedilo, ki se glasi: "usmerjanju v pedagoške poklice", dalje je besedilo nespremenjeno.

K II. poglavju, 4. točke, v 6. vrstici se na koncu vrste doda nov stavek, ki se glasi: "Pri tem je treba še nadalje razvijati strokovni in normativni vidik pripravništva."

K II. poglavju, 4. točke, v 11. vrsti se doda novo besedilo, ki se glasi: "V posameznih primerih (obrt) pa ni mogoče ne po eni ne po drugi poti pridobiti primerne usposobljenosti za delo, pač pa je razumneje predvideti specifične načine izobraževanja, ki bodo v znatnejšem obsegu omogočali sprotno pridobivanje nujnih praktičnih izkušenj." S tem so dobili nalogo uporabniki in izvajalci, da se dogovorijo, za kakšne oblike izobraževanja bi šlo, da bi zagotovile uresničevanje tako prikazanih interesov uporabnikov in mladine.

V II. poglavju 10. točke v drugi vrstici prvega odstavka se za besedo "usmeritve" nadaljuje besedilo, ki se glasi "in nacionalni program strok".

K II. poglavju 10. točke na koncu drugega stavka v tretjem odstavku za besedama "vzgoje in izobraževanja" se stavek nadaljuje z besedilom "ter doseči večjo odgovornost in samostojnost raziskovalcev", torej dati večji pomen stroki - po domače povedano.

K II. poglavju 10. točke, na koncu tretjega odstavka se stavek nadaljuje z besedilom "in preveriti smotrnost sedaj veljavnih normativov glede na postavljene cilje".

K III. poglavju 8. točke, v drugi vrstici se za besedo "največji" doda besedilo "zlasti na tehniških in naravoslovnih področjih" - opredelijo se področja, kjer je primanjkljaj največji.

Ob III. poglavju nasploh smo se domenili, da se bodo morali sklepi redakcijsko popraviti s tem, da se bosta besedi "mora" in "morata" nadomestili z besedama "bolj" in "bosta". Verjamem v vaše zaupanje, da tu nismo spremenili kaj bistvenega.

Kot poročevalec skupine bi vam pojasnil še dve zadevi. Najprej v zvezi z razpravo predstavnikov univerze skupina meni, da stališče, ki govori o preverjanju ustreznosti normativnih podlag za delo visokega šolstva, ni mogoče razumeti kot prejudiciranje odločitve, da je potrebno za visoko šolstvo sprejeti poseben zakon. To hkrati pomeni, da ne zanikamo te možnosti, Skupščina se s sprejemom teh stališč opredeljuje za oblikovanje in uresničitev programske in kadrovske prenove visokošolskega študija, za kar naj bi bila dana podlaga v projektu dolgoročnega razvoja visokega šolstva, ki nastaja ob sodelovanju z drugimi področji združenega dela. Na njegovi podlagi se bo mogoče odločiti o tem, kakšne spremembe pri ureditvi vprašanj visokošolskega študija in kakšne ureditve zahteva izvajanje tega projekta.

Ker pa je rektor mariborske univerze govoril o dvoetapnem spreminjanju, naj tudi opozorim, da naj bi bile že spoznane in nujno potrebne spremembe vključene skladno v besedilu 10. točke stališč oziroma sklepov, kjer se govori o spremembah zakona o usmerjenem izobraževanju.

To je eno pojasnilo. In drugo, ki sem ga tudi dolžan v imenu skupine delegatov. Tu v razpravi so bile dane številne pobude strokovnega značaja. Te pobude strokovnega značaja bodo preusmerjene bodisi na strokovne organe - recimo na Zavod za

šolstvo ali pa na izobraževalno skupnost, kajti niso predmet politične razprave v okviru našega zbora. Hvala.

PREDSEDNIK VLADIMIR DVOJMOČ: Hvala. Pričenjam razpravo o poročilu skupine. Ima kdo kakšno vprašanje, pripombo, sugestijo ali predlog? (Ne.) Če ne želi nihče razpravljati, prehajamo na glasovanje.

Na glasovanje dajem predlog ugotovitev, stališč in sklepov s spremembami in dopolnitvami, ki jih je predlagala skupina.

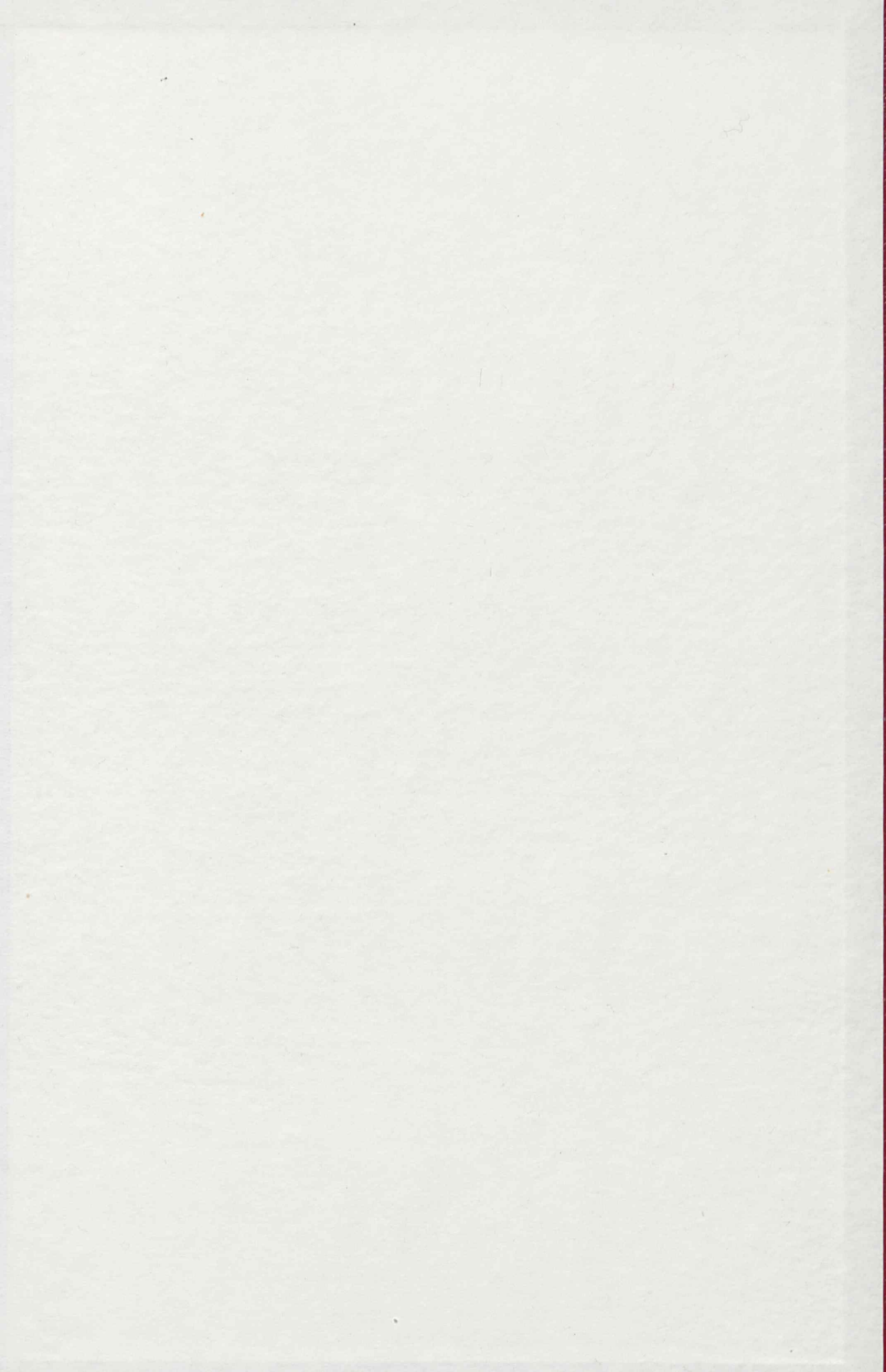
Kdo je za sklepe, vključno s spremembami in dopolnitvami? (106 delegatov.) Je kdo proti? (1 delegat.) Se je kdo vzdržal? (1 delegat.)

Ugotavljam, da je predlog ugotovitev, stališč in sklepov, s spremembami in dopolnitvami, sprejet z večino glasov.

Obveščamo vas, da smo pri točkah, kjer smo sprejeli končne in skupne odločitve, usklajeni z Zborom občin in Družbenopolitičnim zborom.

Ker je s tem dnevni red današnje seje izčrpan, se vam zahvaljujem za udeležbo in razpravo na seji zbora ter zaključujem 11. sejo Zbora združenega dela. Hvala lepa.

(Seja je bila končana ob 16.20 uri.)

Sejni zapisi
10. sklic (1986 - 1990)

št. 10